

วิสัยทัศน์

“สร้างสรรค์สวนป่าเศรษฐกิจเพื่อความยั่งยืน Create forest plantations for sustainability”

พันธกิจ

๑. ขับเคลื่อนกระบวนการทัศน์ใหม่ด้านสวนป่าเศรษฐกิจให้แก่ประชาชนเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต
๒. ส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ พัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรมไม้ และสร้างกลไกการตลาดไม้เศรษฐกิจอย่างเป็นธรรมให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุล ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมการปลูกและใช้ประโยชน์ไม้เศรษฐกิจ รวมถึงการใช้ประโยชน์ที่ดิน
๓. พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และอนุรักษ์ วิชาการช่างเลี้ยงของไทย
๔. เพิ่มผลผลิตทั่วทั้งองค์กรและลดผลกระทบจากการดำเนินงานสู่สังคม
๕. สร้างการรับรู้เชิงบวกสู่สังคมเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในบริบทเชิงพื้นที่ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยใช้สวนป่าเศรษฐกิจเป็นฐาน และเชื่อมโยงหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานเอกชนและชุมชนเข้าด้วยกัน
๖. บริหารจัดการองค์กรสู่ความเป็นเลิศอย่างมีธรรมาภิบาล พัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรทุกระดับให้มีความเชี่ยวชาญมีจิตสาธารณะและความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

วัตถุประสงค์

ด้านเศรษฐกิจ

๑. พัฒนาและบริหารสวนป่าไม้เศรษฐกิจให้มีผลผลิตที่เพียงพอ และมีคุณภาพตามมาตรฐานสากล
๒. ดูแลและบำรุงรักษาพื้นที่สวนป่าตามหลักวิชาการ และปรับปรุงกระบวนการบริหารงานตามงบประมาณที่ได้รับ ลดต้นทุนการผลิต เพื่อสร้างมูลค่าทางด้านเศรษฐกิจ
๓. พัฒนาบุคลากรให้ปฏิบัติงานอย่างเต็มศักยภาพ
๔. พัฒนาและบริหารธุรกิจการแปรรูปไม้

ด้านสังคม

๑. การส่งเสริม การสร้างงานแก่สมาชิกหมู่บ้านป่าไม้และราษฎรในบริเวณพื้นที่สวนป่า
๒. การสนับสนุนนโยบายของรัฐในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน โดยการจัดการสวนป่าให้มีคุณภาพรักษาปกป้องสิ่งแวดล้อม มีคุณค่าทางเศรษฐกิจและเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต
๓. ส่งเสริมและสนับสนุนด้านการบริการและอำนวยความสะดวกให้กับชุมชน เช่น ทุนการศึกษา อุปกรณ์กีฬา ช่วยภัยพิบัติต่าง ๆ เป็นต้น
๔. มีพื้นที่อนุรักษ์ และศูนย์รวมพันธุ์ไม้เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ พักผ่อนหย่อนใจ และใช้ประโยชน์ให้แก่ชุมชนท้องถิ่น

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑. บริหารจัดการพื้นที่อนุรักษ์ของสวนป่า และพื้นที่ที่มีคุณค่าด้านการอนุรักษ์สูงในพื้นที่สวนป่า (High Conservation Value Area; HCVA) ให้คงอยู่
๒. ส่งเสริมให้ประชาชนรอบสวนป่ารู้คุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น และปลูกสร้างจิตสำนึกให้กับเยาวชน
๓. ลด/ละ/เลิก การใช้สารเคมีที่เป็นพิษกับสิ่งแวดล้อม
๔. ส่งเสริมและอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในสวนป่า ป้องกัน และอนุรักษ์พันธุ์พืชและสัตว์ป่าที่ใกล้สูญพันธุ์และถูกคุกคาม

สถานภาพสวนป่า

องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานตั้งอยู่ เลขที่ ๑๔๕ หมู่ที่ ๒ ถนนศรีวิชัย ตำบลมะขามเตี้ย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี การปลูกสร้างสวนป่าขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้ เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๘ เป็นต้นมา เพื่อเป็นแหล่งวัตถุดิบ และแหล่งรายได้ของ อ.อ.ป. ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยสวนป่าในสังกัดขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้ส่วนใหญ่จะดำเนินการปลูกไม้เศรษฐกิจสลับไม้ดีมีค่า เนื่องจากให้ผลตอบแทนทางธุรกิจกับ อ.อ.ป. ค่อนข้างสูง เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และสภาพเศรษฐกิจในท้องถิ่น อีกทั้งในบางสวนป่ามีการดำเนินการปลูกไม้โตเร็ว (ไม้ acacia และไม้ยูคาลิปตัส) ตามโครงการซื้อขายไม้ล่วงหน้าอีกด้วย

ปัจจุบัน องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้ รับผิดชอบดำเนินงานในธุรกิจ ๓ สายหลักขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ ได้แก่ ธุรกิจป่าไม้, ธุรกิจบริการ และธุรกิจท่องเที่ยว ในท้องที่ ๑๕ จังหวัดทางภาคใต้ ได้แก่ ประจวบคีรีขันธ์, ชุมพร, สุราษฎร์ธานี, ระนอง, พังงา, ภูเก็ต, นครศรีธรรมราช, กระบี่, ตรัง, พัทลุง, สงขลา, ปัตตานี, ยะลา, นราธิวาส และ สตูล มีสวนป่าในความดูแลทั้งสิ้น รวม ๔๐ สวน (รวมสวนป่าโครงการ ๕ ที่ได้รับมอบจากกรมป่าไม้ เพิ่มเติม ในปี ๒๕๔๘ จำนวน ๑๖ สวนป่า) มีเนื้อที่รวมทั้งสิ้นประมาณ ๑๖๙,๙๓๙ ไร่ โดยแบ่งเป็นโครงการต่าง ๆ ดังนี้

๑. โครงการที่ ๑ ปลูกตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติด้วยเงินลงทุนของ อ.อ.ป. ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๑๙ เป็นต้นมา มี ๗ สวนป่า รวมเนื้อที่ จำนวน ๒๖,๙๖๑.๕๐ ไร่
๒. โครงการที่ ๒ ปลูกชดเชยตามเงื่อนไขสัมปทานทำไม้ทั่วประเทศ ของ อ.อ.ป ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๑๙ มี ๓ สวนป่า รวมเนื้อที่ จำนวน ๑๓,๓๙๐.๗๔ ไร่
๓. โครงการที่ ๓ สวนปลูกทดแทนบริษัทจังหวัดทำไม้ต่าง ๆ ที่ส่งเงินมาให้ อ.อ.ป. ดำเนินการ ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๑๘ ปัจจุบัน ได้หยุดดำเนินการ เพียงแต่บำรุงรักษาสวนป่าแปลงเก่าเท่านั้น มี ๗ สวนป่า รวมเนื้อที่ จำนวน ๒๑,๑๖๔.๓๕ ไร่

๔. โครงการที่ ๔ เป็นสวนป่าที่บริษัทจังหวัดทำไม้ จำกัด ปลูกขุดเขยตามเงื่อนไขสัมปทาน และ อ.อ.ป. รับมอบจากกรมป่าไม้ มาดูแลบำรุงรักษาตามนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หลังจากรัฐบาล ได้ออกพระราชกำหนดยกเลิกสัมปทานป่าไม้ทั่วประเทศ จนถึงปี พ.ศ.๒๕๕๓ มี ๑๑ สวนป่า รวมเนื้อที่ จำนวน ๖๘,๐๑๑.๖๒ ไร่ โดยในนี้แบ่งเป็นพื้นที่โครงการความร่วมมือทางวนวัฒนวิทยาโพ้นทะเล-อูเมตะ OSC-U ดำเนินการ ณ สวนป่าห้วยน้ำขาว จังหวัดกระบี่ เริ่มปลูกปี พ.ศ.๒๕๔๔ รวมพื้นที่ทั้งหมด ๔๑๑.๗๑ ไร่ และรับ มอบสวนป่าบางสะพาน ในปี ๒๕๖๑ พื้นที่ ๑๕๕.๓๕ ไร่

๕. โครงการที่ ๕ เป็นสวนป่าที่รับมอบจากกรมป่าไม้ เมื่อปี พ.ศ.๒๕๔๘ เพื่อมาดูแลต่อไป มี จำนวน ๑๖ สวนป่า รวมเนื้อที่ที่รับมอบ ๔๔,๒๐๔ ไร่ แต่สามารถบริหารจัดการได้ จำนวน ๘,๕๘๗ ไร่ แยก เป็นพื้นที่ที่มีสภาพเป็นสวนป่า จำนวน ๗,๙๓๗ ไร่ และพื้นที่ที่ราษฎรอาศัยปลูกพืชไร่ จำนวน ๖๕๐ ไร่ ซึ่งมี สวนป่าได้ร่วมพระบารมีเฉลิมพระเกียรติฯ เป็นสวนป่าที่สามารถดำเนินการจัดการได้อย่างเป็นรูปธรรมที่สุด

โครงการ	อธิบาย	สวนป่า	เอกสารหลักฐานสิทธิ์
๑	ปลูกตามแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ด้วยเงินลงทุนของ อ.อ.ป. ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๑๙	๑. พระแสง	หนังสือบันทึก กษ ๑๕๐๐/ก.๒๕ ลว ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๓ขออนุญาตใช้พื้นที่เพื่อปลูก สร้างสวนป่าตามมาตรา ๒๐
		๒. สีนปุน	โฉนด/นส.๓ก
		๓. ท่าแซะ	บันทึกรับมอบส่งมอบ
		๔. วังวิเศษ	ขออนุญาตใช้พื้นที่เพื่อปลูกสร้างสวนป่าตาม มาตรา ๒๐หนังสือบันทึก กษ๑๕๐๖/๒๕๗๖ ลงวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๒๘ / โฉนด
		๕. อ่าวตง	หนังสืออนุญาตให้ทำการปลูกสร้างสวนป่าหรือ ปลูกไม้ยืนต้นภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติ (ปส.๓๑)
		๖. เหนือคลอง (เดิมคลองท่อม)	ขออนุญาตใช้พื้นที่เพื่อปลูกสร้างสวนป่าตาม มาตรา ๒๐หนังสือบันทึก กษ ๐๗๐๕(๓) ลง วันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๒๘
		๗. พรุดินนา	หนังสืออนุญาตให้ทำการปลูกสร้างสวนป่าหรือ ปลูกไม้ยืนต้นภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติ (ปส. ๓๑)
๒	ปลูกขุดเขยตามเงื่อนไข สัมปทานทำไม้ทั่วประเทศ ของ อ.อ.ป ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๙	๑. หลังสวน	บันทึกรับมอบ-ส่งมอบ
		๒. คลองท่อม	บันทึกรับมอบ-ส่งมอบ
		๓. เหนือคลอง (เดิม คลองท่อม)	บันทึกรับมอบ-ส่งมอบ

โครงการ	อธิบาย	สวนป่า	เอกสารหลักฐานสิทธิ์
๓	สวนปลูกทดแทนบริษัท จังหวัดทำไม้ต่าง ๆ ที่ส่งเงิน มาให้ อ.อ.ป. ดำเนินการ ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๑๘ ปัจจุบัน บางส่วน อ.อ.ป. รั้วปลูกใหม่ และใช้เงินทุนของ อ.อ.ป.	๑. พระแสง	บันทึกรับมอบ-ส่งมอบ
		๒. สีนปุ่น	บันทึกรับมอบ-ส่งมอบ
		๓. กาญจนดิษฐ์	บันทึกรับมอบ-ส่งมอบ
		๔. ฟุ่งตะโก	บันทึกรับมอบ-ส่งมอบ
		๕. วังวิเศษ	บันทึกรับมอบ-ส่งมอบ
		๖. อ่าวลึก	บันทึกรับมอบ-ส่งมอบ/โฉนดที่ดิน
		๗. เขาพนมเบญจา	บันทึกรับมอบ-ส่งมอบ
๔	เป็นสวนป่าที่บริษัทจังหวัด ทำไม้ จำกัด ปลูกทดแทนตาม เงื่อนไขสัมปทาน และ อ. อ.ป. รับมอบจากกรมป่าไม้ มาดูแลบำรุงรักษาตาม นโยบายของกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ หลังจาก รัฐบาลได้ออกพระราช กำหนดยกเลิกสัมปทานป่า ไม้ทั่วประเทศ และรับมอบ สวนป่าบางสะพาน ในปี ๒๕๖๑	๑. ท่าชนะ	บันทึกรับมอบ-ส่งมอบ
		๒. ไชยา	บันทึกรับมอบ-ส่งมอบ
		๓. คันทูลี	บันทึกรับมอบ-ส่งมอบ
		๔. กะเปอร์	บันทึกรับมอบ-ส่งมอบ
		๕. เขาไม้แก้ว	บันทึกรับมอบ-ส่งมอบ
		๖. หาดใหญ่	บันทึกรับมอบ-ส่งมอบ
		๗. บางขัน	บันทึกรับมอบ-ส่งมอบ
		๘. ห้วยน้ำขาว	บันทึกรับมอบ-ส่งมอบ
		๙. บางสะพาน	บันทึกรับมอบ-ส่งมอบ

ข้อมูลด้านสังคม

ประชากรใน ๑๔ จังหวัดของภาคใต้มีความหลากหลาย ทั้งในชาติพันธุ์ (เชื้อสายมาลายู, เชื้อสายจีน) และการนับถือศาสนาส่วนใหญ่ร้อยละ ๗๐.๙๙ นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ ๒๘.๑๐ นับถือศาสนาพุทธ และอีกร้อยละ ๐.๙๑ นับถือศาสนาอื่น ๆ (คริสต์/ฮินดู) ซึ่งประชากรที่อาศัยอยู่ใน พื้นที่ของ ๓ จังหวัดชายแดนใต้ ประกอบด้วยจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส ประชากรส่วนใหญ่ ร้อยละ ๘๓ นับถือศาสนาอิสลาม ทำให้พื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนใต้ มีเอกลักษณ์ทางสังคมและวิถีประชาชนที่แตกต่างจากพื้นที่ส่วนอื่นๆของประเทศ สำหรับใน ๕ จังหวัดภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนกลาง (แถบจังหวัดสุราษฎร์ธานี, นครศรีธรรมราช, พัทลุง, สงขลา และรวมถึงตรังด้วย) ส่วนใหญ่แสดงอัตลักษณ์คนใต้ผ่านภาษาใต้สำเนียงถิ่น อาหารปักษ์ใต้ (แกง, ขนมหุ้น) ศาสนาพุทธ (วัดพระธาตุที่จังหวัดนครศรีธรรมราชคือศูนย์รวมใจของชาวพุทธ) และศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น (การเล่นหนังตะลุง, การชนวัว) กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน

ภาษาที่ใช้พูดและเขียน : ภาษาไทยสำเนียงใต้ แตกต่างกันในแต่ละท้องถิ่นใต้ ในขณะที่ ๕ จังหวัดที่มีชายแดนติดกับมาเลเซียจะมีภาษาพูดและตัวเขียนที่เรียกว่า "ภาษายาวี" รวมถึงมีการใช้ภาษามาเลย์ในชีวิตประจำวัน

อาชีพ โดยจัดแบ่งการตั้งถิ่นฐานของคนใต้และการทำมาหากินในวิถีของการทำเกษตรกรรม เป็นเมืองเขาและชายฝั่ง โดย "ชาวเมือง" คือคนที่มีถิ่นฐานอยู่ในชุมชนอย่างนครศรีธรรมราช ไซยา และพัทลุง ส่วนใหญ่ทำการค้า ส่วน "ชาวนอก" คือคนที่ทำนาอยู่บริเวณรอบนอกแถบฝั่งทะเลโดยเฉพาะลุ่มทะเลสาบสงขลา สำหรับคนที่ทำสวนผลไม้ สวนยางบนป่าเขาเรียก "ชาวเหนือ" และ "ชาวเล" สำหรับคนที่ยังชีพโดยการทำทะเลชายฝั่งแถบ ปากพนังและปากนครฯ ภูมิความรู้ที่สัมพันธ์กับภูมิศาสตร์และวัฒนธรรมการตั้งถิ่นฐานและการทำมาหากินนี้คนใต้จะเรียกว่า "เขา-นา-เล"

การแต่งกายของกลุ่มชาติพันธุ์คนใต้ : เสื้อผ้าและการแต่งกายชาวภาคใต้ใช้ผ้าหลายรูปแบบ มีทั้งผ้าฝ้าย ผ้าแพร ผ้าเขียนลายเทียน ผ้ามัดย้อม แต่ผ้าที่มีชื่อที่สุดของภาคใต้คือผ้ายก โดยเฉพาะผ้ายกจากจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่รู้จักในนามของผ้ายกเมืองนคร เป็นผ้าที่ราชสำนักภาคกลางสั่งทอและให้ส่งเป็นบรรณาการต่อมาในระยะหลังก็มีผ้าที่มีชื่อเสียงตามมาอีกหลายชนิด โดยชาวบ้านปักษ์ใต้ทั่วไปนิยมนุ่งผ้าคล้ายผ้าขาวม้ามีสีแดง นุ่งผ้าปาเต๊ะมีลวดลายสีสันทากหลาย ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากผ้ามาเลเซีย อินโดนีเซีย อย่างไรก็ตามการแต่งกายในปัจจุบันการแต่งกายตามสมัยนิยมกันหมด จะแต่งชุดท้องถิ่นก็เฉพาะในงานประเพณีสำคัญหรืองานมงคลสมรส

ชนเผ่าพื้นเมืองภาคใต้ ประเทศไทยในปัจจุบัน แบ่งได้เป็น ๒ กลุ่ม ๔ ชนเผ่า ได้แก่ ชนเผ่า มั่นนิมอแกน มอแกลน และอูรักลาโว้ย (โอรังอัสนี:ไม่มีการรวมตัวกับชนเผ่าพื้นเมืองในภาคและในประเทศ)

๑. กลุ่มชนเผ่าพื้นเมืองฝั่งทะเลอันดามัน คือ กลุ่มชนเผ่าที่รัฐเรียกรวม ๆ ว่า “ไทยใหม่” หรือหลังมติ ครม.ฯ ๒๕๕๓ เรียกใหม่ว่า กลุ่มชาติพันธุ์ชาวเล อันประกอบด้วย ชนเผ่า อูรักลาโว้ย มอแกน และมอแกลน มีประชากรรวมแล้ว ๑๓,๐๐๐ คน

๒. กลุ่มชนเผ่าแนวเทือกเขาบรรทัด คือ ชาติพันธุ์ที่รัฐเรียกว่า “ซาไก” ซึ่งอันที่จริงชนเผ่านี้ เรียกตัวเองว่า “มันนิ” มีประชากรรวม ๓๒๕ คน

โดยสวนป่าในสังกัดองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้ มีหมู่บ้านใกล้เคียง, จำนวนครัวเรือน และจำนวนประชากรที่อยู่ใกล้เคียงกับสวนป่า ดังนี้

ลำดับ	สวนป่า	หมู่บ้านใกล้เคียง	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร	
				ชาย	หญิง
๑	พระแสง	หมู่ที่ ๖ ตำบลอูบปิน อำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี	๑๙๙	๒๖๐	๒๙๐
		หมู่ที่ ๓ ตำบลสาकु อำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี	๑๕๖	๒๒๘	๒๒๙
		หมู่ที่ ๕ ตำบลสาकु อำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี	๔๒๐	๕๗๒	๕๔๗
๒	สินปุน	หมู่ที่ ๘ ตำบลสินปุน อำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี	๔๓๒	๓๖๒	๔๐๘
		หมู่ที่ ๓ ตำบลสินเจริญ อำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี	๔๑๑	๔๔๑	๔๒๘
		หมู่ที่ ๗ ตำบลสินปุน อำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี	๓๙๕	๕๓๑	๕๔๖
		หมู่ที่ ๙ ตำบลสินเจริญ อำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี	๑๔๘	๒๓๓	๒๑๓
๓	กาญจนดิษฐ์	หมู่ที่ ๔ ตำบล ท่าอูแท อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี	๔๘๐	๓๔๑	๓๙๔
		หมู่ที่ ๑ ตำบล ปากแพรก อำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี	๙๖๘	๘๘๔	๙๓๑
		หมู่ที่ ๕ ตำบล ท่าอูแท อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี	๖๔๒	๖๗๖	๗๖๐
		หมู่ที่ ๑๒ ตำบล ท่าอูแท อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี	๑๕๓	๒๑๖	๑๘๕

ลำดับ	สวนป่า	หมู่บ้านใกล้เคียง	จำนวน ครัวเรือน	จำนวนประชากร	
				ชาย	หญิง
๔	ท่าชนะ	หมู่ที่ ๑๑ บ้านสวนเหนือ ตำบล ประสงค์ อำเภอท่าชนะ	๓๔๘	๓๖๐	๓๕๐
		หมู่ที่ ๒๒ บ้านห้วยน้ำขาว ตำบล ประสงค์ อำเภอท่าชนะ	๕๒๒	๔๒๖	๔๐๗
		หมู่ที่ ๓ บ้านน้ำดำ ตำบล ประสงค์ อำเภอท่าชนะ	๔๕๗	๕๑๑	๕๑๖
		หมู่ที่ ๑๔ บ้านร่มไทร ตำบล ประสงค์ อำเภอท่าชนะ	๖๒๕	๖๒๖	๖๐๔
๕	ไชยา	หมู่ที่ ๓ บ้านท่าไม้แดง ตำบลปาก หมาก อำเภอไชยา	๓๘๗	๔๕๐	๔๖๒
		หมู่ที่ ๔ บ้านลุ่ม ตำบลปากหมาก อำเภอไชยา	๑,๒๔๖	๑,๑๔๒	๑,๑๖๕
		หมู่ที่ ๕ บ้านอ่างทอง ตำบลปาก หมาก อำเภอไชยา	๑๘๙	๑๙๑	๑๗๙
		หมู่ที่ ๗ บ้านคลองไม้แดง ตำบล ปากหมาก อำเภอไชยา	๑,๙๑๐	๒,๑๓๖	๑,๙๗๑
๖	คันธุลี	หมู่ที่ ๙ บ้านทับชัน ตำบลคันธุลี อำเภอท่าชนะ	๔๔๔	๔๔๓	๔๓๕
		หมู่ที่ ๔ บ้านคลองพา ตำบลคัน ธุลี อำเภอท่าชนะ	๑๗๓	๒๔๗	๒๔๖
		หมู่ที่ ๑๔ บ้านหนองตะโก ตำบลคันธุลี อำเภอท่าชนะ	๑๗๐	๑๘๑	๑๔๔
		หมู่ที่ ๑๓ บ้านช่องยุง ตำบลคันธุลี อำเภอท่าชนะ	๔๔๓	๓๒๒	๒๖๘

ลำดับ	สวนป่า	หมู่บ้านใกล้เคียง	จำนวน ครัวเรือน	จำนวนประชากร	
				ชาย	หญิง
๗	หลังสวน	หมู่ที่ ๑๓ ต.วังตะกอก อ.หลังสวน จ.ชุมพร	๒๕๙	๓๕๙	๓๖๘
		หมู่ที่ ๑๒ ต.วังตะกอก อ.หลังสวน จ.ชุมพร	๒๗๖	๓๓๕	๓๗๓
		หมู่ที่ ๖ ต.วังตะกอก อ.หลังสวน จ.ชุมพร	๓๔๑	๔๑๗	๔๒๓
		หมู่ที่ ๘ ต.หาดยาย อ.หลังสวน จ.ชุมพร	๓๘๙	๔๔๓	๔๓๒
		หมู่ที่ ๙ ต.หาดยาย อ.หลังสวน จ.ชุมพร	๔๐๕	๕๒๘	๕๒๒
๘	ทุ่งตะโก	หมู่ที่ ๘ ตำบลตะโก อำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร	๓๙๙	๓๖๗	๓๓๕
		หมู่ที่ ๔ ตำบลตะโก อำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร	๒๓๓	๓๑๑	๒๙๔
		หมู่ที่ ๑๐ ตำบลตะโก อำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร	๒๖๙	๓๙๒	๓๕๙
		หมู่ที่ ๕ ตำบลตะโก อำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร	๔๗๙	๖๐๑	๖๐๑
		หมู่ที่ ๑๑ ตำบลตะโก อำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร	๑๘๑	๑๖๔	๑๙๘
๙	กะเปอร์	หมู่ที่ ๘ ตำบลกะเปอร์ อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง	๓๖๑	๔๕๒	๔๒๓
		หมู่ที่ ๖ ตำบลกะเปอร์ อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง	๑๖๕	๑๕๓	๑๖๐
		หมู่ที่ ๗ ตำบลกะเปอร์ อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง	๑๙๒	๒๑๒	๑๙๗
		หมู่ที่ ๓ ตำบลกะเปอร์ อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง	๓๗๒	๕๒๗	๕๑๑

ลำดับ	สวนป่า	หมู่บ้านใกล้เคียง	จำนวน ครัวเรือน	จำนวนประชากร	
				ชาย	หญิง
๑๐	เขาไม้แก้ว	หมู่ที่ ๕ ตำบลครน อำเภอสวี จังหวัดชุมพร	๔๖๖	๔๓๕	๔๕๖
		หมู่ที่ ๑๑ ตำบลครน อำเภอสวี จังหวัดชุมพร	๒๗๕	๓๓๔	๓๔๐
		หมู่ที่ ๒ ตำบลครน อำเภอสวี จังหวัดชุมพร	๒๔๗	๓๑๒	๒๙๘
๑๑	ท่าแซะ	หมู่ที่ ๖ ตำบลสลุย อำเภอท่าแซะ	๖๐๐	๗๐๕	๖๘๙
		หมู่ที่ ๑๑ ตำบลหงส์เจริญ อำเภอ ท่าแซะ	๒๓๙	๒๘๙	๒๘๓
		หมู่ที่ ๑ ตำบลสลุย อำเภอท่าแซะ	๔๓๖	๖๓๓	๖๔๓
		หมู่ที่ ๒ ตำบลสลุย อำเภอท่าแซะ	๕๓๓	๖๗๗	๖๗๒
๑๒	บางสะพาน	หมู่ที่ ๕ ตำบลชัยเกษม อำเภอบาง สะพาน	๖๐๙	๖๘๙	๗๒๕
๑๓	เหนือคลอง	หมู่ที่ ๔ ตำบลพรุฑเดียว อำเภอเขา พนม	๔๔๓	๖๑๗	๖๘๔
		หมู่ที่ ๘ ตำบลเพขลา อำเภอคลอง ท่อม	๑๔๒	๒๑๕	๒๒๒
		หมู่ที่ ๙ ตำบลเพขลา อำเภอคลอง ท่อม	๒๐๘	๓๑๑	๒๖๓
		หมู่ที่ ๓ ตำบลโคกยาง อำเภอเหนือ คลอง	๒๓๘	๔๑๓	๓๙๗
		หมู่ที่ ๗ ตำบลโคกยาง อำเภอเหนือ คลอง	๓๓๒	๕๖๔	๕๕๗
๑๔	คลองท่อม	หมู่ที่ ๒ ตำบลเพขลา อำเภอคลอง ท่อม	๓๒๔	๓๙๔	๔๑๑
		หมู่ที่ ๑ ตำบลคลองท่อม อำเภอ คลองท่อม	๔๓๔	๕๓๘	๕๑๓
		หมู่ที่ ๑ ตำบลเพขลา อำเภอคลอง ท่อม	๒๖๙	๓๒๖	๒๙๗
		หมู่ที่ ๗ ตำบลเพขลา อำเภอคลอง ท่อม	๑๔๔	๒๓๒	๒๓๕

ลำดับ	สวนป่า	หมู่บ้านใกล้เคียง	จำนวน ครัวเรือน	จำนวนประชากร	
				ชาย	หญิง
๑๕	พรุติंना	หมู่ที่ ๕ ตำบลเพลลา อำเภอลอง ท่อม	๓๘๖	๔๔๐	๔๖๕
		หมู่ที่ ๙ ตำบลพรุติंना อำเภอลอง คลองท่อม	๒๗๖	๒๙๙	๒๙๔
๑๖	ห้วยน้ำขาว	หมู่ที่ ๑ ตำบลห้วยน้ำขาว อำเภอลอง คลองท่อม	๔๙๖	๗๓๒	๗๓๐
๑๗	อ่าวตง	หมู่ที่ ๗ ตำบลอ่าวตง อำเภอวัง วิเศษ จังหวัดตรัง	๒๗๒	๓๘๓	๓๗๘
		หมู่ที่ ๑๑ ตำบลอ่าวตง อำเภอวัง วิเศษ จังหวัดตรัง	๑๘๘	๓๐๐	๒๖๗
		หมู่ที่ ๑๐ ตำบลอ่าวตง อำเภอวัง วิเศษ จังหวัดตรัง	๑๔๗	๒๒๗	๒๐๔
๑๘	บางขัน	หมู่ที่ ๘ ตำบลวังหิน อำเภอบาง ขัน	๓๐๗	๔๓๑	๓๙๔
		หมู่ที่ ๑๒ ตำบลวังหิน อำเภอบาง ขัน	๒๐๙	๒๘๔	๓๒๓
		หมู่ที่ ๑๓ ตำบลวังหิน อำเภอบาง ขัน	๑๔๓	๒๒๔	๒๓๓
๑๙	อ่าวลึก	หมู่ที่ ๔ ตำบลคลองยา อำเภออ่าว ลึก	๓๕๔	๔๖๘	๔๗๐
		หมู่ที่ ๒ ตำบลคลองหิน อำเภออ่าว ลึก	๖๐๔	๑,๑๖๔	๑,๒๐๒
๒๐	เขาพนมเบญจา	หมู่ที่ ๗ ตำบลเขาพนม อำเภอเขา พนม จ.กระบี่	๒๐๐	๓๒๙	๒๘๒
		หมู่ที่ ๑๐ ต.เขาพนม อ.เขาพนม จ. กระบี่	๒๖๑	๔๓๓	๔๒๖
		หมู่ที่ ๕ ตำบลกระบี่น้อย อำเภอ เมือง จ.กระบี่	๑๗๙	๓๑๑	๒๙๙

ลำดับ	สวนป่า	หมู่บ้านใกล้เคียง	จำนวน ครัวเรือน	จำนวนประชากร	
				ชาย	หญิง
๒๑	วังวิเศษ	หมู่ที่ ๕ ตำบลอ่าวตง อำเภอวังวิเศษ	๒๖๔	๓๕๘	๓๘๙
		หมู่ที่ ๒ ตำบลวังมะปรางเหนือ อำเภอวังวิเศษ	๑๓๗	๒๖๑	๒๖๘
		หมู่ที่ ๔ ตำบลบางกุ้ง อำเภอห้วยยอด	๑๙๗	๓๓๗	๓๐๗
		หมู่ที่ ๔ ตำบลอ่าวตง อำเภอวังวิเศษ	๓๓๕	๕๒๘	๕๑๙
		หมู่ที่ ๑๒ ตำบลอ่าวตง อำเภอวังวิเศษ	๒๑๗	๓๕๗	๓๕๒
		หมู่ที่ ๑๓ ตำบลอ่าวตง อำเภอวังวิเศษ	๑๗๗	๓๑๓	๓๐๓
๒๒	หาดใหญ่	หมู่ที่ ๙ บ้านวังพา ตำบลทุ่งตำเสา อำเภอหาดใหญ่	๔๗๕	๗๗๖	๘๐๒
		หมู่ที่ ๕ ตำบลคลองหลา อำเภอคลองหอยโข่ง	๕๓๑	๔๒๐	๓๘๙
		หมู่ที่ ๗ ตำบลคลองหลา อำเภอคลองหอยโข่ง	๔๓๐	๔๖๔	๔๙๑

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

ภาคใต้ เป็นภูมิอากาศแบบมรสุมเมืองร้อน มีภูมิประเทศเป็นคาบสมุทรยาวแหลม พื้นที่หลายจังหวัดติดทะเล รายได้หลักของภาคใต้มาจากภาคเกษตรกรรม โดยมีสัดส่วนมูลค่าสินค้าเกษตรประจำปี ๒๕๖๓ ดังนี้ ยางพารา ๗๕% ปาล์มน้ำมัน ๑๗% ทูเรียน ๑๑% กุ้ง ๙% และอื่น ๆ ๖% มีสัดส่วน GDP ของภาคใต้เมื่อเทียบกับประเทศ เท่ากับ ๑,๔๗๓,๖๒๓ ล้านบาท (ณ ราคาประจำปี ๒๕๖๒) อาชีพหลักของภาคใต้มีค่อนข้างหลากหลายไปในแต่ละจังหวัด แต่ที่สำคัญได้แก่ การทำสวน มีสวนยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญที่สุด รองลงไปเป็นสวนผลไม้ ซึ่งได้แก่ ทูเรียน เงาะ มังคุด ลองกอง สวนปาล์มน้ำมัน ไร่กาแฟ นอกเหนือไปจากการเกษตรกรรมทางภาคใต้ มีการทำประมงตลอดชายฝั่งทะเล และมีท่าเรือประมงที่ไปจับปลาห่างจากชายฝั่ง โดยเฉพาะบริเวณชายฝั่งทะเลตะวันตกมีท่าเรือประมงที่จังหวัดระนอง และที่กันตัง จังหวัดตรัง พร้อมกับมีโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสัตว์น้ำคอยรองรับด้วย ในปัจจุบัน การท่องเที่ยวกลายเป็นอาชีพที่สำคัญของประชากรในเกาะสมุย เกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดภูเก็ต จังหวัดพังงา จังหวัดกระบี่ และจังหวัดตรัง

เพราะชายฝั่งทะเลในบริเวณดังกล่าว เป็นที่ดึงดูด นักท่องเที่ยวโดยเฉพาะจากต่างประเทศให้เข้ามาพักผ่อน นักท่องเที่ยวจากมาเลเซีย และสิงคโปร์จะมาซื้อเสื้อผ้า เครื่องใช้ และบริโภคอาหารที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัด สงขลา

อัตราค่าแรงขั้นต่ำ แตกต่างกันไปแต่ละจังหวัด โดยจังหวัดกระบี่ จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดสงขลา มีค่าแรงขั้นต่ำอยู่ที่ ๓๔๐ บาท จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีค่าแรงขั้นต่ำอยู่ที่ ๓๓๕ บาท จังหวัดชุมพร จังหวัด ตรัง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีค่าแรงขั้นต่ำอยู่ที่ ๓๓๒ บาท โดยในพื้นที่ที่มีการปลูกสวนผลไม้ (ทุเรียน) เมื่อ เข้าฤดูการเก็บเกี่ยวผลผลิตจะมีการจ้างแรงงานด้วยค่าแรงที่ค่อนข้างสูง (ประกาศบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๕ เป็นต้นไป)

ข้อมูลพื้นฐานลักษณะทางกายภาพ และข้อจำกัดทางสิ่งแวดล้อม

ลักษณะภูมิประเทศของภาคใต้ เป็นคาบสมุทรที่มีทะเลขนานอยู่ ๒ ด้าน คือ ตะวันออกด้านอ่าวไทย และตะวันตกด้านทะเลอันดามัน ลักษณะภูมิประเทศแบ่งได้ ๒ เขต คือ

๑. เขตเทือกเขา มีลักษณะการวางตัวในแนวเหนือ-ใต้

๒. เขตที่ราบ ที่ราบในภาคใต้มีลักษณะยาวขนานระหว่างภูเขาและชายฝั่งทะเลแคบ ๆ ซึ่งทาง ตะวันออกเป็นชายฝั่งแบบยกตัว ส่วนชายฝั่งตะวันตกเป็นแบบยุบตัว

ลักษณะภูมิอากาศของภาคใต้ เป็นแบบร้อนชื้นแถบมรสุม (Am) หรือ มรสุมเมืองร้อน คือมีฝนตกชุก สลับกับฤดูแล้งสั้น ๆ ภาคใต้ไม่มีฤดูหนาว เนื่องจากอยู่ใกล้เส้นศูนย์สูตร และได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันออกเฉียงใต้และมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้ฝนตกชุกตลอดปี โดยฤดูฝนเริ่มตั้งแต่ปลายเดือนเมษายนถึงเดือน ธันวาคม รวมเป็นระยะเวลา ๗ - ๙ เดือน โดยช่วงแรกตั้งแต่ปลายเดือนเมษายนถึงเดือนพฤศจิกายนได้รับ อิทธิพลจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ จะมีฝนตกอย่างสม่ำเสมอ มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๑๑๘.๗ - ๗๓๐.๒ มิลลิเมตรต่อเดือน และช่วงหลังเริ่มตั้งแต่ ธค.-มค. ได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ จะมีปริมาณ ฝนค่อนข้างน้อย มีปริมาณฝนตกเฉลี่ยตลอดปีเท่ากับ ๒,๐๕๓.๒ - ๔,๑๒๕.๖ มิลลิเมตร ภาคใต้ เป็นพื้นที่ซึ่งมี ฝนมากที่สุดของประเทศไทย เนื่องจากได้รับอิทธิพลของลมมรสุม ๓ ทิศทาง ได้แก่

๑) **ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้** ซึ่งพัดพาเอาไอน้ำและความชื้นจากมหาสมุทรอินเดียและทะเล อันดามันเข้ามายังแผ่นดิน ในช่วงเดือนพฤษภาคม-เดือนกันยายน ทำให้เริ่มมีฝนตกชุกทางแถบชายฝั่งทะเล ด้านตะวันตกก่อนชายฝั่งทะเลด้านตะวันออก

๒) **ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ** ซึ่งพัดพาเอาไอน้ำและความชื้นจากทะเลจีนใต้และอ่าวไทยเข้า มายังแผ่นดินในช่วงเดือนตุลาคม-เดือนมกราคม ทำให้เริ่มมีฝนตกชุกทางแถบชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกก่อน ชายฝั่งทะเลด้านตะวันตก

๓) **ลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้** จะพัดพาเอาไอน้ำ ความชื้นและความร้อนจากเส้นศูนย์สูตรผ่านอ่าว ไทย เข้ามายังแผ่นดินในช่วงเดือนกุมภาพันธ์-เดือนเมษายน ทำให้มีอุณหภูมิสูงและมีฝนตกกระจัดกระจายเป็น บางครั้ง

จากอิทธิพลของลมมรสุมทั้ง ๓ ทิศทาง ทำให้ภาคใต้มีฝนตกชุกและกระจายสม่ำเสมอเกือบตลอดทั้งปี ตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนมกราคม และอาจมีฝนตกบ้างในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายนและมี อุณหภูมิสูงขึ้นในช่วงนี้

ปริมาณน้ำฝน (rainfall) เฉลี่ยรายปี อยู่ในช่วง ๑,๔๑๘.๑-๔,๑๘๓.๗ มิลลิเมตร โดย จังหวัดที่ตั้งอยู่ทางด้านตะวันตกของภาคจะมีฝนตกมากกว่าจังหวัดที่ตั้งอยู่ทางด้านตะวันออกของภาค จังหวัดระนอง มีปริมาณฝนตกเฉลี่ยมากที่สุด ประมาณ ๔,๑๘๓.๗ มิลลิเมตร และจังหวัดสุราษฎร์ธานีปริมาณฝนตกน้อยที่สุด ประมาณ ๑,๔๑๘.๑ - ๑,๖๓๕.๕ มิลลิเมตร

อุณหภูมิเฉลี่ย อยู่ในช่วง ๒๐.๐-๒๘.๑ องศาเซลเซียส

ทรัพยากรดิน ภาคใต้ส่วนใหญ่เป็นดินปนทราย มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ไม่เหมาะสำหรับการเพาะปลูก ส่วนบริเวณที่ราบลุ่มต่ำ (พุง) มีน้ำท่วมขังไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้ ส่วนที่ราบลุ่มแม่น้ำใช้ปลูกข้าวและสวนผลไม้ ส่วนดินบริเวณที่สูงเป็นดินเหนียวหรือดินลูกรัง เหมาะในการปลูกยางพาราและปาล์มน้ำมัน

ทรัพยากรป่าไม้ พื้นที่ป่าไม้ส่วนใหญ่ในภาคใต้เป็นป่าดิบชื้นตามเทือกเขาและป่าชายเลน จังหวัดที่มีป่าไม้มากที่สุดคือ จ.สุราษฎร์ธานี ซึ่งเป็นป่าแพะ ป่าโคก ขึ้นปะปนกับทุ่งหญ้าสะวันนา ไม้ที่สำคัญของภาคใต้คือ ไม้เบญจพรรณ และไม้จากป่าชายเลน แต่ปัจจุบันป่าไม้ในภาคใต้เหลือน้อย ส่วนหนึ่งมาจากการทำไร่เลื่อนลอย เผาป่าเพื่อปลูกยางพารา หรือ ปาล์มน้ำมัน ทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามันสามารถแบ่งออกเป็น ๓ ประเภทใหญ่ ๆ ได้ ๓ ประเภท ซึ่งเกิดขึ้นจากอิทธิพลทางลักษณะทางกายภาพและภูมิอากาศที่แตกต่างกัน โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑. ป่าชายเลน (Mangrove Forest) : มีลักษณะเป็นป่าไม้ไม่ผลัดใบ มีต้นไม้ขึ้นหนาแน่น แต่ละชนิดมีรากค้ำและรากหายใจแตกต่างกันออกไป ป่าประเภทนี้มักพบตามที่ดินเลน ริมหาด หรือ บริเวณปากแม่น้ำใหญ่ๆ ที่ได้รับอิทธิพลจากระดับน้ำขึ้นน้ำลง พันธุ์ไม้สำคัญ ได้แก่ โกงกางใบเล็ก โกงกาง ใบใหญ่ เล็บมือนาง แสม ลาพู พังกาหัวสุม ตะบูน ฝาด โปรง ส่วนพันธุ์ไม้พื้นล่าง ได้แก่ เหงือกปลาหมอ ปรงทะเล และกระเพาะปลา เป็นต้น

๒. ป่าชายหาด (Beach Forest) : มีลักษณะเป็นป่าโปร่งไม่ผลัดใบ ขึ้นอยู่ตามชายทะเล ที่ไม่ได้รับอิทธิพลของน้ำขึ้นน้ำลง และชายเขาริมทะเล พันธุ์ไม้ที่สำคัญ ได้แก่ หูกวาง หยีทะเล โพทะเล สนทะเล กระติง ตีนเป็ดทะเล จิกทะเล โกงกางหูช้าง ปรง ชมพูป่า สารภีทะเล หงอนไก่ทะเล คันทรง ขาเปี้ย สามะงา ส่วนพันธุ์ไม้พื้นล่าง ได้แก่ เตยทะเล พลับพลึง กะทกรก และผักบุงทะเล เป็นต้น

๓. ป่าดิบชื้น (Tropical Evergreen Forest) : เป็นสังคมพืชที่ไม่ผลัดใบ มักพบในบริเวณ ที่มีอากาศชุ่มชื้นตามหุบเขา ริมน้ำ ลำธาร ห้วย แหล่งน้ำและบนภูเขา พันธุ์ไม้ที่สำคัญ ได้แก่ ยาง หลุมพอ ตะเคียนทอง ตะเคียนชันตาแมว กระบาก เทพทาโร ยมหอม สุเหริยน ทุ่งฟ้า พลอง ฉก เสียด ซ้อ สัตตบรรณ นาคบุตร ตาเสือ และคอแลน เป็นต้น ส่วนพันธุ์ไม้พื้นล่างที่พบ ได้แก่ ปุด เร่วดง กะพ้อ ว่าน สากเหล็ก ใผ่ หมากผู้หมากเมีย คล้า โปรงทอง ลาเพ็ง เฟิร์น และหวาย เป็นต้น

สรุปภาพรวม

จากลักษณะทางสิ่งแวดล้อมโดยทั่วไปของภาคใต้ มีลักษณะทางภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ลักษณะดินและปริมาณน้ำฝน เหมาะสำหรับการปลูกไม้เศรษฐกิจ ส่วนการเลือกชนิดพันธุ์ในแต่ละท้องที่จังหวัด ให้พิจารณาจากคุณภาพดิน ปริมาณน้ำฝน และประเภทป่าเดิม โดยละเอียด แต่มีข้อควรระวังคือฝนตกชุกที่อาจนำพาโรคมา รวมถึงพายุที่อาจทำให้สวนป่าเสียหายได้

ข้อจำกัดทางสิ่งแวดล้อมของภาคใต้

ปัญหาอันตรายจากพายุ

เนื่องจากภาคใต้ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมทะเลจีนใต้และลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ทำให้เกิดพายุและดีเปรสชัน ลักษณะภูมิประเทศเป็นคาบสมุทรแคบ ๆ ยื่นไปในทะเลจึงทำให้เกิดอันตรายจากพายุได้ง่าย

แนวทางแก้ไข

ควรให้ความรู้และความเข้าใจในการอนุรักษ์พื้นที่ป่าไม้ และไม่ควรถัดไม้ทำลายป่า

ข้อมูลโดยรวมของพื้นที่ข้างเคียง

ข้อมูลประเทศมาเลเซีย

มาเลเซียเป็นประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้แบ่งเป็น ๒ ส่วน โดยมีทะเลจีนใต้กั้น ส่วนแรกคือคาบสมุทรมลายูมีพรมแดนทิศเหนือติดประเทศไทยและทิศใต้ติดกับสิงคโปร์ ส่วนที่สองคือ ทางเหนือของเกาะบอร์เนียว มีพรมแดนทิศใต้ติดอินโดนีเซียและมีพรมแดนล้อมรอบประเทศบรูไน ภูมิประเทศบนแหลมมลายูเป็นหนองบึงตามชายฝั่งและพื้นดินจะสูงขึ้นเป็นลำดับ จนกลายเป็นแนวเขาด้านในของประเทศ โดยมีพื้นที่ราบอยู่ระหว่างแม่น้ำสายต่าง ๆ, สภาพภูมิอากาศ มาเลเซียอยู่ในเขตร้อนชื้น มีอุณหภูมิระหว่าง ๒๑-๓๕ องศาเซลเซียส ฝนตกชุกตลอดปี, มาเลเซียมีประชากรประมาณ ๒๙,๙๔๗.๖ ล้านคน ประกอบด้วยจากหลายเผ่าพันธุ์ โดยมีเชื้อชาติใหญ่ ๆ จำนวน ๓ กลุ่ม คือ ชาวมลายู ชาวจีน และชาวอินเดีย

ปัญหาชายแดน

พื้นที่ของภาคใต้มีชายแดนติดกับประเทศมาเลเซีย ปัญหาส่วนใหญ่เป็นปัญหาขบวนการโจรก่อการร้าย ปัญหาการลักลอบขนสินค้าหนีภาษีและอาวุธ ปัญหาผู้ลี้ภัย ส่วนปัญหาการล่วงเกินน่านน้ำของชาวประมงภาคใต้เป็นกรณีพิพาทที่สามารถเจรจาตกลงกันได้

แนวทางแก้ไข

๑. สร้างเสริมความสัมพันธ์และความเข้าใจระหว่างสองประเทศ
๒. ควบคุมและป้องกันการลักลอบขนสินค้าและอาวุธอย่างเคร่งครัด
๓. ให้ความรู้และเข้าใจแก่ชาวประมงเกี่ยวกับเขตแดนน่านน้ำของไทยให้ถูกต้อง

ตารางจำแนกการใช้ประโยชน์พื้นที่สวนป่าในสังกัด องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้

สวนป่า	เนื้อที่รับมอบ (ไร่)	พื้นที่เศรษฐกิจ (ไร่)	พื้นที่อนุรักษ์ (ไร่)	พื้นที่อื่น ๆ (ไร่)	HCVA (ไร่)	หมายเหตุ
พระแสง	๗,๙๙๖	๔,๘๙๐.๖๑	๑.๕๙	๒,๙๗๖.๙๗	-	
สินปุน	๒,๐๔๕	๑,๕๒๗.๗๓	๑๓.๗๓	๑๕๔.๖๑	๕๘.๔๗๒	
กาญจนดิษฐ์	๖,๐๘๘	๒,๕๘๑.๒๔	๒๘๗.๖๑	๓,๘๐๓.๐๐	-	
ไชยา	๑๙,๒๑๘	๘๒๒.๐๗๙	๘๔.๖๙	๔,๕๗๓.๓๕	-	
คันทรง	๒,๑๘๗.๖๓	๓๖๘.๑๖	๕๓.๐๗	๑๗.๓๙	-	
ท่าชนะ	๑๘,๐๘๐	๖,๕๖๙.๖๒	๕๓.๐๗	๓,๓๖๒.๑๕	๐.๒๔๑	
ทุ่งตะโก	๓,๔๓๓	๑,๘๔๙.๗๓	๒๕๓.๒๕	๘๐๒.๕๙	-	
เขาไม้แก้ว	๑,๓๙๓	๑๒๒.๒๐	-	๕๕.๙๓	-	
หลังสวน	๖,๓๙๗	๑,๘๖๕.๘๘	๑,๖๒๘.๗๔	๒,๓๕๙.๕๕	-	
ท่าแซะ	๕,๕๘๖	๒,๗๕๖.๘๔	๔.๗๙	๓,๒๗๕.๙๑	๑๙.๙๘๕	
กะเปอร์	๗,๒๒๖.๐๑	๓๓๘.๖๗	๑,๑๕๑.๑๖	๓,๘๒๒.๐๖	-	
บางสะพาน	๑๕๕.๓๕	๑๖๑.๗๐	-	๖.๘๐	-	
เหนือคลอง	๑๕,๖๕๙.๖๔	๔,๖๑๗.๐๔	๓.๘๖	๙๖๙.๕๕	-	
คลองท่อม		๔,๗๑๕.๓๔	๐	๙๔๔	๙.๙๓	
พุดดินนา	๒,๖๑๑.๗๕	๒,๖๗๖.๒๕	๓๑๗.๔๖	๗๓.๑๕๖	๐.๘๙๗	
ห้วยน้ำขาว	๖,๕๐๓	๒,๒๑๐.๘๑	๒,๑๗๒.๑๘	๘๔๖.๗๐	-	
อ่าวตง	๓,๒๘๓.๖๒	๒,๑๗๑.๘๑	๑๖๐.๙๒	๓๗๒.๓๒	๙๕.๒๔	
บางขัน	๖,๐๐๒.๘๖	๑,๕๕๘.๔๙	๑๓.๖๕	๒๗๙.๑๒	-	
วังวิเศษ	๔,๓๓๐.๐๕	๓,๙๖๑.๔๓	๘๒๙.๕๑	๙๐๘.๘๖๓	๖๔.๔๑	
อ่าวลึก	๑,๙๘๖	๑,๑๒๖.๔๘	๒๐๒.๒๐	๕๖๐.๕๐	-	
เขาพนมเบญจา	๒,๘๔๖	๑,๓๓๓.๖๖	๑๕๗.๑๗	๑๕๓.๒๕	-	
หาดใหญ่	๑,๙๕๒	๑๗๘.๓๙	๙๖.๕๔	๑,๕๖๔.๕๖	-	
รวม	๑๒๔,๙๗๙.๙๑	๔๘,๔๐๔.๑๖	๗,๔๙๑.๐๙	๒๗,๘๕๗.๓๒	๒๔๙.๑๘	

โครงสร้างการบริหารงาน

โครงสร้างการบริหารงานขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้ ปัจจุบัน แยกโครงสร้างการบริหารออกเป็น ๒ ส่วน คือ

๑) สำนักงานกลาง (Corporate Units) มีหน่วยงานสนับสนุน ๒ หน่วย เป็นศูนย์ค่าใช้จ่าย (Cost Center) คือ ส่วนอำนวยการ และส่วนแผนงานและประเมินผล

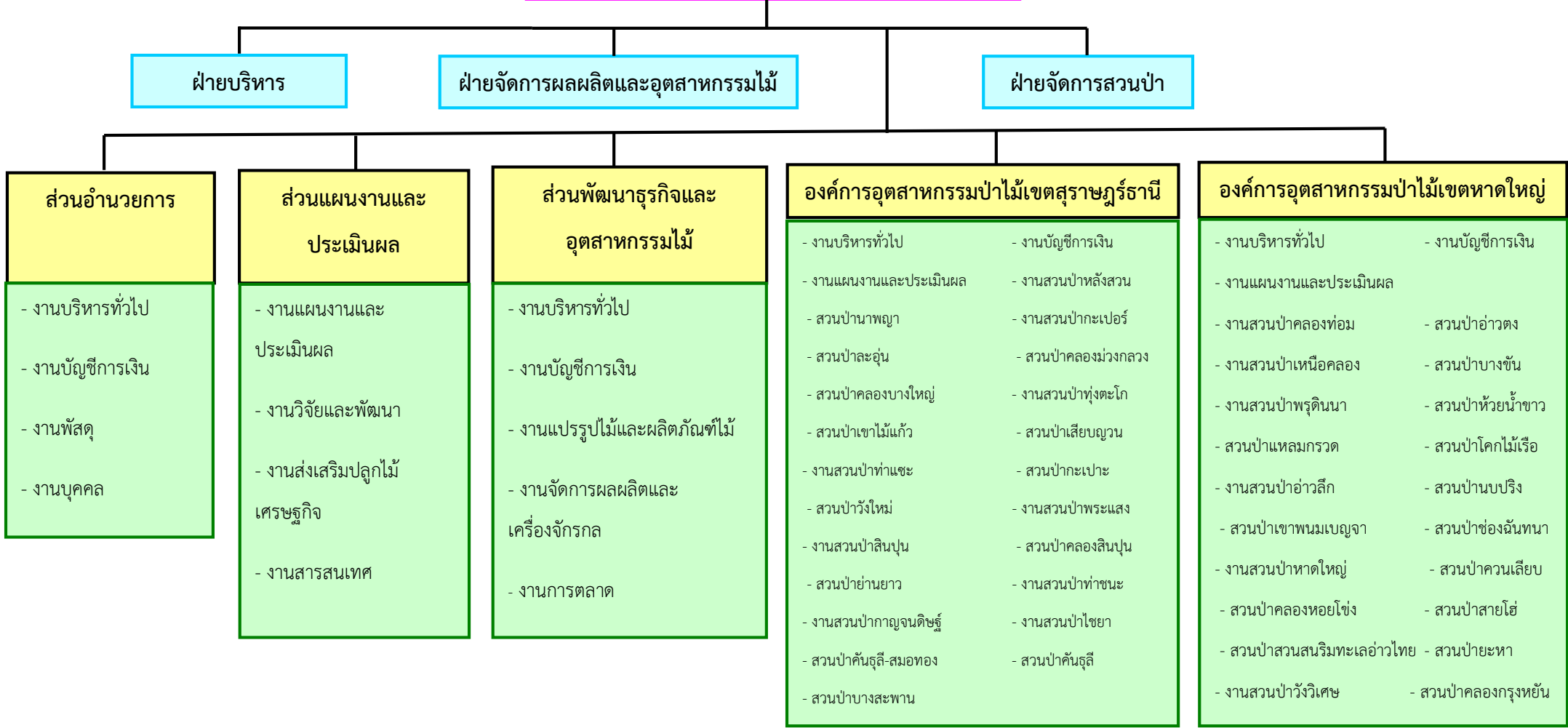
๒) หน่วยธุรกิจ (Business Unit) คือ ส่วนพัฒนาธุรกิจและอุตสาหกรรมไม้ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขตสุราษฎร์ธานี และองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขตหาดใหญ่ ตามแผนผังโครงสร้างหน่วยงานที่แนบ โดยได้กำหนดรูปแบบการดำเนินงานในปัจจุบันให้แต่ละหน่วยธุรกิจเป็นศูนย์กำไร (Profit center)

โครงสร้างอัตรากำลังประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนัก, หัวหน้าฝ่ายบริหาร, หัวหน้าฝ่ายจัดการสวนป่า, หัวหน้าฝ่ายจัดการผลผลิตและอุตสาหกรรมไม้, หัวหน้าฝ่ายบริหาร, ผู้จัดการสวน และผู้จัดการเขต

โครงสร้างองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้

ผู้อำนวยการสำนักงานองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้

สรุปผลการดำเนินการย้อนหลัง ๕ ปี

ด้านการผลิตยางพารา

รายการ	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕
ผลผลิต (ตัน)	๒,๙๒๒.๓๓	๒,๓๘๘.๔๓	๒,๑๖๓.๗๕	๒,๐๗๑.๖๑	๑,๙๙๕.๔๕
รายได้ (ล้านบาท)	๑๑๓.๗๙๓	๙๔.๘๒๓	๘๘.๔๐๗	๑๐๒.๘๑๒	๑๐๑.๓๒

ด้านการทำไม้

รายการ	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕
เนื้อที่ (ไร่)	๔,๔๓๘.๓๙	๒,๕๘๐.๐๘	๒,๙๑๑.๗๒	๒,๔๔๕.๒๙	๒,๘๓๗.๒๑
ปริมาตรไม้ (ลบ.ม.)	๗๘,๖๙๐.๔๔	-	๘๐,๒๒๔.๗๘	๖๐,๓๘๗.๑๑	๔๐,๘๓๗.๖๙
รายได้ (ล้านบาท)	๖๐.๓๑	๒๕.๒๘	๔๕.๗๑	๓๕.๘๑	๑๗.๑๘๖

สรุปผลประกอบการ

รายการ	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕
รายได้ (ล้านบาท)	๓๐๖.๑๑	๑๗๗.๒๘	๓๔๙.๐๖	๒๐๕.๗๑	๒๘๒.๒๘
รายจ่าย (ล้านบาท)	๒๘๗.๑๖	๒๐๒.๖๕	๓๖๕.๙๔	๑๘๕.๙๐	๓๑๗.๕๒
กำไร (ล้านบาท)	๑๘.๙๕	(๒๕.๓๗)	(๑๖.๘๗)	๑๙.๘๑	(๓๕.๒๔)

ด้านการลงทุน (ดูแลรักษาพื้นที่ยางพาราก่อนเปิดกรีต)

รายการ	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕
เนื้อที่ (ไร่)	๑๓,๒๔๙	๘,๐๐๕	๗,๓๒๕	๙,๒๐๔	๗,๕๓๓
ค่าใช้จ่าย (ล้านบาท)	๓๐.๘๕	๑๐.๐๔	๑๑.๒๐	๓๗.๖๘	๑๖.๖๘

การวิเคราะห์สถานการณ์ (SWOT Analysis)

๓.๑ จุดแข็ง (Strength)

- (๑) องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้มีพื้นที่ปลูกไม้ยางพาราสลับไม้ดีมีค่า, ไม้ดีมีค่า, ไม้โตเร็ว และไม้ยูคาลิปตัส ครอบคลุม ๑๕ จังหวัดภาคใต้
- (๒) สวนป่าในสังกัดหลายสวนป่ามีพื้นที่เป็นผืนเดียวกันขนาดใหญ่ ทำให้บริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดต้นทุนในการดำเนินงาน ประหยัดต่อขนาด
- (๓) มีบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญ มีประสบการณ์ด้านการจัดการป่าไม้เศรษฐกิจ ไม้ดีมีค่า ไม้โตเร็ว และสวนป่าไม้ยางพาราเป็นจำนวนมาก
- (๔) พื้นที่สวนป่าในสังกัดองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้ ส่วนใหญ่ผ่านการรับรองการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืนตามมาตรฐานสากล ทั้งไม้ยางพารา ไม้ยางพารา ไม้กระถิน

๓.๒ จุดอ่อน (Weakness)

- (๑) ขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านการตลาด ทำให้การวางแผนด้านการตลาดไม่ประสบผลเท่าที่ควร
- (๒) การที่ อ.อ.ป. ขาดสภาพคล่องทางการเงินส่งผลให้ ออ.ป.ได้พลาดโอกาสในการลงทุนเพื่อพัฒนาการปลูกสร้างสวนป่า และธุรกิจใหม่ ๆ
- (๓) ขาดการประชาสัมพันธ์เชิงรุกเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เป็นที่รู้จักในพื้นที่ภาคใต้
- (๔) การวางแผนการตลาดและการค้นคว้าวิจัย มุ่งเน้นระบบการผลิตมากกว่าการตลาด จึงไม่สามารถใช้การตลาดนำการผลิตอย่างเป็นรูปธรรม ทำให้ไม่มีการรวบรวม ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณความต้องการสินค้า ช่องทางการจำหน่ายสินค้า และภาวะการตลาด

๓.๓ โอกาส (Opportunity)

- (๑) ได้รับสิทธิจากรัฐบางประการในการจัดการและใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ อาทิเช่น สิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในป่าสงวนแห่งชาติที่เสื่อมโทรม ในการดำเนินการปลูกสร้างสวนป่า ทำให้องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้ มีโอกาสในการเป็นผู้นำการเสริมสร้างและพัฒนาป่าเศรษฐกิจเพื่อสร้างแหล่งวัตถุดิบที่สำคัญของ อ.อ.ป. หน่วยงานหนึ่ง
- (๒) องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้ มีที่ดินที่ได้รับมอบมาจากกรมป่าไม้ และมีที่ดินกรรมสิทธิ์ ซึ่งสามารถนำมาพัฒนาและใช้ประโยชน์ให้เป็นแหล่งรายได้ และเป็นหลักประกันการกู้เงินเพื่อการลงทุนและแสวงหาช่องทางในการดำเนินธุรกิจต่าง ๆ
- (๓) ปัจจุบัน คู่ค้าต้องการผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืนตามมาตรฐานสากล ทำให้องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้มีโอกาสนในการตอบสนองความต้องการของคู่ค้ามากยิ่งขึ้น
- (๔) ตามนโยบายรัฐบาลและกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเรื่องการลดปริมาณก๊าซเรือนกระจกให้กับประเทศไทย อ.อ.ป. เป็นหน่วยงานรัฐวิสาหกิจที่มีศักยภาพสามารถขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาลในการลดปริมาณก๊าซเรือนกระจกได้

๓.๔ ข้อจำกัด (Threat)

- (๑) ระเบียบข้อบังคับของหน่วยงานราชการหลายแห่งไม่เอื้ออำนวยต่อการประกอบธุรกิจ
- (๒) ระบบและระเบียบการบริหารงานของ อ.อ.ป. ขาดความคล่องตัว การกำหนดกฎระเบียบต่าง ๆ บางเรื่องยังคงต้องดำเนินการตามกฎหมายเกณฑ์ทางราชการ การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ยังคงทำได้เพียงบางส่วน ทำให้ไม่คล่องตัวในการดำเนินธุรกิจที่มีการจัดการที่สลับซับซ้อนและการแข่งขันที่สูงมากขึ้น
- (๓) พื้นที่สวนป่ามีปัญหาการร้องเรียนจากราษฎรในเรื่องการใช้ประโยชน์พื้นที่สวนป่า และการบุกรุกพื้นที่ ทำให้ต้องชะลอการดำเนินงานด้านการปลูกสร้างสวนป่าออกจากพื้นที่สวนป่าบางแห่งและเป็นปัญหาที่ยังต้องได้รับการแก้ไขอยู่ต่อไป
- (๔) แรงงานเกษตรกรรมมีจำนวนน้อยลง การว่าจ้าง ต้องมีค่าใช้จ่ายในอัตราสูงขึ้นมีผลต่อต้นทุนการผลิต
- (๕) นโยบายรัฐด้านการส่งเสริมและพัฒนาป่าเศรษฐกิจยังขาดความชัดเจนและความแน่นอน เนื่องจากการขาดการสนับสนุนเชิงนโยบาย

แผนการดำเนินงานด้านเศรษฐกิจ

ด้านการจัดการผลผลิตสวนป่า

รายการ	ปี ๒๕๖๗	ปี ๒๕๖๘	ปี ๒๕๖๙	ปี ๒๕๗๐	ปี ๒๕๗๑
ประมาณการผลผลิต ยางพารา					
- ผลผลิต (ตัน)	๒,๘๔๕	๒,๗๖๙	๒,๘๘๑	๒,๙๙๓	
ไม้ยางพารา					
- พื้นที่ (ไร่)	๖๒๗	๑,๒๗๘.๓๘	๑,๕๓๒.๒๓	๑,๓๖๖.๒๙	
- ผลผลิต (ลบ.ม.)	๒๐,๖๙๑	๒๗,๖๐๔.๘๑	๒๙,๒๙๖.๐๖	๒๒,๑๒๗.๖๙	
ไม้ acacia					
- พื้นที่ (ไร่)	๔,๖๒๓.๘๓	๑,๒๕๖.๙๗๖	๑,๖๗๓.๐๒๙	๑,๔๔๙.๓๗	
- ผลผลิต (ลบ.ม.)	๔๔,๑๙๓.๔๘	๗,๖๐๓.๖๒	๑๓,๗๗๔.๘๑	๑๖,๗๙๒.๙๒	
ไม้อื่น ๆ					
- พื้นที่ (ไร่)	๒,๐๑๖.๒๗	๓,๑๖๓.๗๗	๒,๘๘๒.๔๓	๑,๗๙๓.๔๙	
- ผลผลิต (ลบ.ม.)	-	-	-	-	
ประมาณการรายได้ (ล้านบาท)					
- ยางพารา	๑๕๓.๖๑	๑๔๙.๔๒	๑๕๕.๕๗	๑๖๑.๗๓	
- ไม้ยางพารา	๙.๔๐	-	-	-	

ด้านการปลูกสร้างและบำรุงสวนป่า

รายการ	ปี ๒๕๖๗	ปี ๒๕๖๘	ปี ๒๕๖๙	ปี ๒๕๗๐	ปี ๒๕๗๑
ประมาณการรายจ่าย (ล้านบาท)					
- อำนวยการ	๑๐.๒๒	๑๐.๒๐	๑๐.๒๐	๑๐.๒๐	
- ทำการ	๓๐.๘๙	๒๕.๕๒	๒๕.๒๑	๒๕.๓๐	
พื้นที่ปลูกสร้าง (ไร่)					
- แปลงเก่า (ยางพารา)	๒,๔๔๗.๗๑	๒,๔๒๗.๕๙	๒,๔๒๗.๕๙	๒,๔๗๑.๕๓	
- แปลงเก่า (อื่นๆ)	๒๔,๐๔๘.๒๕	๒๔,๔๘๔.๔๒	๒๓,๘๑๓.๑๙	๒๔,๒๐๘.๖๔	
- แปลงใหม่ (ปลูกทดแทนพื้นที่ทำ ไม้)	๒,๓๐๒.๔๑	๑,๒๑๖.๕๗	๔๓๙.๓๙	๗๙๑.๖๙	

แผนปฏิบัติการประจำปี ๒๕๖๗-๒๕๗๑

องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้

- ๑. ชื่อแผนปฏิบัติการ** การดูแลพื้นที่เปิดกรีดและการเก็บเกี่ยวผลผลิตน้ำยางพารา
- ๒. หน่วยงานรับผิดชอบ** สวนป่าในสังกัด
- ๓. วัตถุประสงค์**
๑. เพื่อควบคุมการเก็บเกี่ยวผลผลิตให้เป็นไปตามแผนธุรกิจที่กำหนด และป้องกันการรั่วไหลของผลผลิต
  ๒. เพื่อสร้างรายได้ให้แก่หน่วยงาน และมีการกระจายรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่น
- ๔. เป้าหมาย** ดำเนินการเก็บเกี่ยวผลผลิตให้เป็นไปตามเป้าหมายรายปี
- ๕. ตัวชี้วัด** ผลผลิตรายปี (ตัน)
- ๖. รายละเอียดแผนงาน**

ลำดับที่	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	เป้าหมาย					ระยะเวลาดำเนินการ
			ปี ๒๕๖๗	ปี ๒๕๖๘	ปี ๒๕๖๙	ปี ๒๕๗๐	ปี ๒๕๗๑	
๑	การดูแลและบำรุงรักษาต้นยางพารา	หน.สป./						
	- กำจัดวัชพืช	ผช.หน.สป.						มี.ย./ต.ค.
	- ใส่ปุ๋ย							ก.ค./พ.ย.
	- ป้องกันไฟ							ม.ค.-พ.ค.
	- นับจำนวนต้นกรีด/สำรวจกำลังผลิต							เม.ย.-พ.ค.
๒	การเก็บเกี่ยวผลผลิต	หน.สป./	๒,๘๔๕	๒,๗๖๙	๒,๘๘๑	๒,๙๙๓		
	- การสมัครและคัดเลือกสมาชิกกรีดยางพารา	ผช.หน.สป.						มี.ค.-เม.ย.
	- การเก็บเกี่ยวผลผลิต							เม.ย.-มี.ค.
	- การพักหน้ากรีด							มี.ค.-เม.ย.
๓	การติดตามประเมินผล	หน.สป.						ม.ค.-ธ.ค.

แผนปฏิบัติการประจำปี ๒๕๖๗-๒๕๗๑

องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้

๑. ชื่อแผนปฏิบัติการ   การดูแลรักษาพื้นที่ปลูกสร้างสวนป่าไม้ยางพาราก่อนเปิดกรีด
๒. หน่วยงานรับผิดชอบ   สวนป่าในสังกัด
๓. วัตถุประสงค์   ๑. เพื่อดูแลรักษาพื้นที่ปลูกสร้างสวนป่าไม้ยางพาราให้เจริญเติบโตเป็นไปตามหลักวิชาการ
๒. เพื่อให้ต้นยางพาราสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้เมื่อครบตามเกณฑ์กำหนด
๔. เป้าหมาย   ดูแลรักษาพื้นที่ปลูกสร้างสวนป่าไม้ยางพาราก่อนเปิดกรีด
๕. ตัวชี้วัด   ๑. อัตราการเจริญเติบโตเป็นไปตามข้อมูลทางวิชาการ   ๒. พื้นที่สวนป่าไม่เกิดไฟไหม้ภายในสวนป่า
๖. รายละเอียดแผนงาน

ลำดับที่	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	เป้าหมาย					ระยะเวลา ดำเนินการ
			ปี ๒๕๖๗	ปี ๒๕๖๘	ปี ๒๕๖๙	ปี ๒๕๗๐	ปี ๒๕๗๑	
๑	การบำรุงรักษาพื้นที่สวนป่าไม้ยางพาราก่อนเปิดกรีด	หน.สป./	๒,๔๔๗.๗๑ ไร่	๒,๔๒๗.๕๙ ไร่	๒,๔๒๗.๕๙ ไร่	๒,๔๗๑.๕๓ ไร่		
	- การสำรวจอัตราการรอดตาย	ผช.หน.สป.						เม.ย.-พ.ค.
	- การปลูกซ่อม							มิ.ย.-ก.ค.
	- กำจัดวัชพืช							มิ.ย./ต.ค.
	- ใส่ปุ๋ย							ก.ค./พ.ย.
	- แต่งกิ่ง							ก.ค./ต.ค.
	- ป้องกันไฟ							ม.ค.-พ.ค.
๒	การติดตามประเมินผล	หน.สป.						ม.ค.-ธ.ค.

แผนปฏิบัติการประจำปี ๒๕๖๗-๒๕๗๑

องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้

๑. ชื่อแผนปฏิบัติการ   การดูแลรักษาพื้นที่ปลูกสร้างสวนป่าไม้อื่น ๆ
๒. หน่วยงานรับผิดชอบ   สวนป่าในสังกัด
๓. วัตถุประสงค์   ๑. เพื่อดูแลรักษาพื้นที่ปลูกสร้างสวนป่าไม้อื่น ๆ ให้เจริญเติบโตเป็นไปตามหลักวิชาการ
 ๒. เพื่อให้ไม้อื่น ๆ สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้เมื่อครบตามเกณฑ์กำหนด
๔. เป้าหมาย   ดูแลรักษาพื้นที่ปลูกสร้างสวนป่าไม้อื่น ๆ
๕. ตัวชี้วัด   ๑. อัตราการเจริญเติบโตเป็นไปตามข้อมูลทางวิชาการ   ๒. พื้นที่สวนป่าไม่เกิดไฟไหม้ภายในสวนป่า
๖. รายละเอียดแผนงาน

ลำดับที่	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	เป้าหมาย					ระยะเวลา ดำเนินการ
			ปี ๒๕๖๗	ปี ๒๕๖๘	ปี ๒๕๖๙	ปี ๒๕๗๐	ปี ๒๕๗๑	
๑	การบำรุงรักษาพื้นที่สวนป่าไม้อื่น ๆ	หน.สป./	๒๔,๐๔๘.๒๕ ไร่	๒๔,๔๘๔.๔๒ ไร่	๒๓,๘๑๓.๑๙ ไร่	๒๔,๒๐๘.๖๔ ไร่		
	- การสำรวจอัตราการรอดตาย	ผช.หน.สป.						เม.ย.-พ.ค.
	- การปลูกซ่อม							มิ.ย.-ก.ค.
	- กำจัดวัชพืช							มิ.ย./ต.ค.
	- ใส่ปุ๋ย							ก.ค./พ.ย.
	- แต่งกิ่ง							ก.ค./ต.ค.
	- ป้องกันไฟ							ม.ค.-พ.ค.
๒	การติดตามประเมินผล	หน.สป.						ม.ค.-ธ.ค.

แผนปฏิบัติการประจำปี ๒๕๖๗-๒๕๗๑

องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้

- ๑. ชื่อแผนปฏิบัติการ** การปลูกสร้างสวนป่าทดแทนพื้นที่ทำไม้
- ๒. หน่วยงานรับผิดชอบ** สวนป่าในสังกัด
- ๓. วัตถุประสงค์**
๑. เพื่อรื้อปรับปรุงพัฒนาพื้นที่สวนป่าบริเวณที่ทำไม้ออกให้เป็นที่ตามหลักวิชาการ
  ๒. เพื่อเพิ่มศักยภาพของพื้นที่ให้มีมูลค่าผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
- ๔. เป้าหมาย** พื้นที่ปลูกไม้ยางพาราสลับไม้ดีมีค่า ทดแทนพื้นที่ทำไม้
- ๕. ตัวชี้วัด**
๑. เนื้อที่ปลูกสร้างสวนป่าไม้ยางพาราสลับไม้ดีมีค่า (ไร่)
  ๒. อัตราการรอดตายไม่น้อยกว่า ๙๐%

๖. รายละเอียดแผนงาน

ลำดับที่	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	เป้าหมาย					ระยะเวลา ดำเนินการ
			ปี ๒๕๖๗	ปี ๒๕๖๘	ปี ๒๕๖๙	ปี ๒๕๗๐	ปี ๒๕๗๑	
๑	เตรียมพื้นที่ปลูก	หน.สป./	๒,๓๐๒.๔๑ ไร่	๑,๒๑๖.๕๗ ไร่	๔๓๙.๓๙ ไร่	๗๙๑.๖๙ ไร่		ม.ค.-เม.ย.
๒	ปักหลักหมายปลูก	ผช.หน.สป.						เม.ย.
๓	ปลูก (รวมชุดหลุมและรองกันหลุม ขนกล้า ค่ากล้าไม้)							พ.ค.-ก.ค.
๔	กำจัดวัชพืช							ส.ค./พ.ย.
๕	ใส่ปุ๋ย							ส.ค./พ.ย.
๖	ปลูกซ่อม							ก.ย.
๗	ป้องกันไฟ							ม.ค.-พ.ค.
๘	สำรวจอัตราการรอดตาย							เม.ย.-พ.ค.
๙	รายงานผลการปลูกสร้าง							ต.ค.-พ.ย.
๑๐	การติดตามประเมินผล							ม.ค.-ธ.ค.

แผนปฏิบัติการประจำปี ๒๕๖๗-๒๕๗๑

องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้

๑. ชื่อแผนปฏิบัติการ   การทำไม้ยางพาราออกจากพื้นที่สวนป่า
๒. หน่วยงานรับผิดชอบ   สวนป่าในสังกัด
๓. วัตถุประสงค์   ๑. เพื่อดำเนินการทำไม้ออกในพื้นที่สวนป่าที่ครบรอบตัดฟัน และมีผลผลิตไม้คู้มค่าแก่การลงทุน
 ๒. เพื่อให้การดำเนินการทำไม้ออกเป็นไปตามหลักวิชาการ และตามแนวทางการเกิดผลกระทบต่ำ
๔. เป้าหมาย   พื้นที่ทำไม้ตามแผนการทำไม้ยางพารา
๕. ตัวชี้วัด   ๑. เนื้อที่ทำไม้ออก (ไร่)
 ๒. ปริมาตรไม้ยางพารา (ลบ.ม.)

๖. รายละเอียดแผนงาน

ลำดับที่	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	เป้าหมาย					ระยะเวลาดำเนินการ
			ปี ๒๕๖๗	ปี ๒๕๖๘	ปี ๒๕๖๙	ปี ๒๕๗๐	ปี ๒๕๗๑	
๑	สำรวจกำลังผลิตไม้ยางพารา	หน.สป./	๖๒๗ ไร่	๑,๒๗๘.๓๘	๑,๕๓๒.๒๓	๑,๓๖๖.๒๙		ต.ค.-ธ.ค. (ก่อนปีทำไม้)
๒	การขออนุญาตทำไม้ออก และชำระค่าภาคหลวง	ผช.หน.สป.	๒๐,๖๙๑ ลบ.ม.	๒๗,๖๐๔.๘๑	๒๙,๒๙๖.๐๖	๒๒,๑๒๗.๖๙		
๓	ยื่นขอรับทุนสงเคราะห์การทำสวนยางพารา จาก สกย.							
๔	จัดทำบัญชีสต็อกไม้							
๕	ประกาศประมูลจำหน่าย							ม.ค.
๖	ควบคุมการทำไม้ออกให้เป็นไปตามหลักวิชาการ							ม.ค.-มี.ค.
๗	รายงานผลการทำไม้							มี.ค.-เม.ย.
๘	การสำรวจผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม							ม.ค./พ.ค.
๙	การติดตามประเมินผล							

แผนการดำเนินงานด้านสังคม

การบริหารจัดการสวนป่าโดยชุมชนมีส่วนร่วมมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของสวนป่าย่อมส่งผลให้เกิดการกระทบส่งถึงประชาชนในพื้นที่รอบๆ สวนป่าดังนั้น เพื่อให้สวนป่ามีเครื่องมือ ในการเข้าถึงและทราบแนวโน้มของผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสังคม การวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม จึงเป็นแนวทางหนึ่ง หรือเป็นกระบวนการหนึ่งในการศึกษา สืบค้น สำรวจ ตรวจสอบสภาพโครงสร้างและหน้าที่ของชุมชนทั้งในเชิงของการรวมกลุ่ม ปฏิสัมพันธ์ ความผูกพัน ความขัดแย้ง รวมทั้งความต้องการของชุมชนต่อการพัฒนาชุมชนในด้านเศรษฐกิจ สังคม สาธารณสุข การเมือง วัฒนธรรม และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อจะได้นำผลที่ได้จากกระบวนการมีส่วนร่วม ผ่านทางเทคนิควิธีการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนการทำงานของสวนป่าให้ดีขึ้นต่อไป โดยมีแผนการดำเนินงาน ดังนี้

- สนับสนุนให้พนักงาน/ลูกจ้าง ได้รับการฝึกอบรมตามสายงาน อาทิ การทบทวนองค์ความรู้ทางบัญชีและการเงิน, งานสารบรรณ, งานพัสดุ, ทักษะการกรีดยางพารา และด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงาน ฯลฯ
- การวิเคราะห์/ประเมินผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรอบสวนป่า
- การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการปลูกสร้างสวนป่าเศรษฐกิจ (การจ้างงาน และ วนเกษตร)
- การควบคุมการทำงานให้เป็นไปตามข้อกำหนดด้านอาชีวอนามัย และความปลอดภัย
- การแก้ไขข้อขัดแย้งอย่างมีส่วนร่วม

แผนปฏิบัติการประจำปี ๒๕๖๗-๒๕๗๑

องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้

- ๑. ชื่อแผนปฏิบัติการ   การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของสวนป่า
- ๒. หน่วยงานรับผิดชอบ   สวนป่าในสังกัดองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้
- ๓. วัตถุประสงค์
  - ๑. เพื่อวิเคราะห์/จำแนกประเภทผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรอบสวนป่า
  - ๒. เพื่อบริหารจัดการผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างมีประสิทธิภาพ
- ๔. เป้าหมาย   วิเคราะห์/จำแนกประเภทผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรอบสวนป่า
- ๕. ตัวชี้วัด   รายชื่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรอบสวนป่า
- ๖. รายละเอียดแผนงาน

ลำดับที่	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	เป้าหมาย	ระยะเวลาดำเนินการ	งบประมาณ (ล้านบาท)	
					รายได้	รายจ่าย
๑	ประชุมเพื่อวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรอบสวนป่า	หน.สป.	รายชื่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียประจำปี	ม.ค.	-	-
๒	จัดทำรายชื่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรอบสวนป่า	ผช./หน.สป.		ม.ค.		
๓	ทบทวนการบริหารจัดการผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ถ้ามี)			มิ.ย.-ก.ค.		
๔	การติดตามประเมินผล			ม.ค.-ธ.ค.		

แผนปฏิบัติการประจำปี ๒๕๖๗-๒๕๗๑

องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้

- ๑. ชื่อแผนปฏิบัติการ** การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการปลูกสร้างสวนป่าเศรษฐกิจ (การจ้างงาน และวนเกษตร)
- ๒. หน่วยงานรับผิดชอบ** สวนป่าในสังกัดองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้
- ๓. วัตถุประสงค์**
๑. เพื่อให้ชุมชนรอบสวนป่ามีส่วนร่วมในการปลูกสร้างสวนป่าเศรษฐกิจ
  ๒. เพื่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ ให้แก่ชุมชนท้องถิ่นรอบสวนป่า
- ๔. เป้าหมาย** การจ้างแรงงานจากชุมชนรอบสวนป่า และเปิดโอกาสให้ราษฎรใช้ประโยชน์พื้นที่สวนป่าในระบบวนเกษตร
- ๕. ตัวชี้วัด**
๑. สัดส่วนการจ้างงานของชุมชนรอบสวนป่า
  ๒. จำนวนสัญญา และจำนวนเนื้อที่ดำเนินการระบบวนเกษตร

๖. รายละเอียดแผนงาน

ลำดับ ที่	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	เป้าหมาย	ระยะเวลา ดำเนินการ	งบประมาณ (ล้านบาท)	
					รายได้	รายจ่าย
๑	การประกาศนโยบายการจ้างงานสวนป่า และนโยบายการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการปลูกสร้างสวนป่าเศรษฐกิจ (วนเกษตร)	หน.สป.	ลูกจ้าง/แรงงาน เป็นราษฎรในท้องถิ่นมากกว่า ๕๐%	ม.ค.-ก.พ.	-	-
๒	การประกาศรับสมัครลูกจ้าง/แรงงาน และผู้สนใจเข้าร่วมวนเกษตร	ผช./หน.สป.	มีราษฎรสนใจเข้าร่วมระบบวนเกษตร	ม.ค.-ก.พ.		
๓	การคัดเลือกลูกจ้าง/แรงงาน และผู้สนใจเข้าร่วมวนเกษตร (ถ้ามี)			มี.ค.-พ.ค.		
๔	การจัดทำสัญญา พร้อมจัดทำฐานข้อมูลลูกจ้าง/แรงงานสวนป่า			มี.ค.-พ.ค.		
๕	การมอบหมายงาน และการจ่ายค่าจ้างแรงงาน			ม.ค.-ธ.ค.		
๖	การติดตามประเมินผล			ม.ค.-ธ.ค.		

แผนปฏิบัติการประจำปี ๒๕๖๗-๒๕๗๑

องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้

๑. ชื่อแผนปฏิบัติการ การฝึกอบรมและศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาศักยภาพของพนักงานและลูกจ้าง สังกัดองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้
๒. หน่วยงานรับผิดชอบ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้, องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขต และสวนป่าในสังกัด
๓. วัตถุประสงค์
๑. เพื่อเพิ่มพูนความรู้ และทักษะของพนักงานและลูกจ้าง อีกทั้ง ยังเป็นการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน
  ๒. เพื่อปรับทัศนคติต่อการทำงาน มีมุมมองที่กว้างขึ้น
  ๓. เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องของพนักงานและลูกจ้างในองค์กร
  ๔. เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการทำงานระหว่างพนักงานและลูกจ้าง
  ๕. เพื่อชี้แจง ทำความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานสำหรับพนักงาน ลูกจ้าง ผู้ปฏิบัติงานภายในสวนป่า รวมถึงผู้รับเหมาช่วง
๔. เป้าหมาย
๑. พนักงานและลูกจ้างสังกัดองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้
  ๒. ผู้ปฏิบัติงานภายในสวนป่ารวมถึงผู้รับเหมาช่วง ที่ไม่ใช่พนักงานและลูกจ้างของสวนป่าในสังกัด
๕. รายละเอียดแผนงาน

ที่	รายการ	ผู้รับผิดชอบ	สถานที่ดำเนินการ	เป้าหมาย	ระยะเวลา
๑	การอบรม/ชี้แจง/ทำความเข้าใจ ในการปฏิบัติงานด้านการทำไม้, การปลูกไม้เศรษฐกิจ และไม้ป่า และการใช้สารเคมีในระบบวนเกษตร	สวนป่า	สวนป่าในสังกัด	พนักงานและลูกจ้างของสวนป่า, ผู้ปฏิบัติงานภายในสวนป่ารวมถึงผู้รับเหมาช่วงในแต่ละกิจกรรม, เกษตรกรที่ขอใช้พื้นที่ในระบบวนเกษตร	ม.ค. - ธ.ค.

ที่	รายการ	ผู้รับผิดชอบ	สถานที่ดำเนินการ	เป้าหมาย	ระยะเวลา
๒	การอบรม/ชี้แจง/ทำความเข้าใจ ในการปฏิบัติ ด้านชีวอนามัย	สวนป่า	สวนป่าในสังกัด	พนักงานและลูกจ้างของ สวนป่า, ผู้ปฏิบัติงาน ภายในสวนป่ารวมถึง ผู้รับเหมาช่วงในแต่ละ กิจกรรม, เกษตรกรที่ขอ ใช้พื้นที่ในระบบวนเกษตร	ม.ค. - ธ.ค.
๓	การอบรมชี้แจงความปลอดภัยในการทำงานด้าน เก็บเกี่ยวผลผลิตน้ำยางพาราและห้องปฏิบัติการ DRC	สวนป่า	สวนป่าในสังกัด	พนักงานและลูกจ้างของ สวนป่า	ม.ค. - ธ.ค.
๔	การอบรมชี้แจงความปลอดภัยในการทำงานด้าน ปลูกสร้างสวนป่าและบำรุงรักษาสวนป่า	สวนป่า	สวนป่าในสังกัด	พนักงานและลูกจ้างของ สวนป่า	ม.ค. - ธ.ค.
๕	การฝึกอบรมการใช้สารเคมี (การอบรมสำหรับ คนที่มีหน้าที่ฉีดพ่นสารเคมี)	สวนป่า	-	พนักงานและลูกจ้างของ สวนป่าที่ปฏิบัติงานด้าน การฉีดพ่นสารเคมี/ ผู้สนใจ	ม.ค. - ธ.ค.

แผนการดำเนินงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้ได้ดำเนินการกำหนดขอบเขตพื้นที่สวนป่าในสังกัด เพื่อเป็นพื้นที่อนุรักษ์ประเภทแหล่งน้ำ ลำห้วย พื้นที่อนุรักษ์สองฝั่งลำห้วย (Stream Bank) และแนวพื้นที่กันชน (Buffer Zone) และเป็นพื้นที่มีคุณค่าด้านการอนุรักษ์สูงในพื้นที่สวนป่า (High Conservation Value Area; HCVA) เพื่อสงวนและคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพ ทั้งพันธุ์พืช และพันธุ์สัตว์ภายในท้องถื่นในคงอยู่อย่างยั่งยืน จึงจำเป็นต้องมีแผนการจัดการต่างๆ ได้แก่

- การดูแลรักษาพื้นที่อนุรักษ์ของสวนป่าให้คงอยู่ (Stream Bank, Buffer Zone, พื้นที่อนุรักษ์)
- การดูแลรักษาไม้อนุรักษ์ให้คงอยู่
- การสำรวจความหลากหลายทางชีวภาพ
- การดูแลรักษาพื้นที่มีคุณค่าด้านการอนุรักษ์สูงในพื้นที่สวนป่า (High Conservation Value Area; HCVA) ให้คงอยู่
- การส่งเสริมความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้แก่ชุมชนท้องถื่น
- การควบคุมการใช้สารเคมี และวัตถุอันตราย ภายในพื้นที่สวนป่า

แผนปฏิบัติการประจำปี ๒๕๖๗-๒๕๗๑

องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้

๑. ชื่อแผนปฏิบัติการ การดูแลรักษาไม้อ่อนุรักษ์ พื้นที่อ่อนุรักษ์ และพื้นที่มีคุณค่าด้านการอนุรักษ์สูงในพื้นที่สวนป่า (High Conservation Value Area; HCVA)
๒. หน่วยงานรับผิดชอบ งานสวนป่าสังกัด องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้
๓. วัตถุประสงค์
๑. เพื่อดูแล รักษา ปกป้องระบบนิเวศน์ และความหลากหลายทางชีวภาพบริเวณพื้นที่อ่อนุรักษ์ในเขตสวนป่า
  ๒. เพื่อส่งเสริมให้เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแก่เยาวชน และราษฎรในท้องถิ่น
  ๓. เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนในท้องถิ่นตระหนัก และเห็นความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งเรียนรู้ที่จะใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน
๔. เป้าหมาย ไม้อ่อนุรักษ์ พื้นที่อ่อนุรักษ์ และพื้นที่มีคุณค่าด้านการอนุรักษ์สูงในพื้นที่สวนป่า (High Conservation Value Area; HCVA) ยังมีสภาพสมบูรณ์ คงอยู่
๕. ตัวชี้วัด
๑. จำนวนพื้นที่อ่อนุรักษ์ (๗,๔๙๑.๐๙ ไร่)
  ๒. จำนวนพื้นที่มีคุณค่าด้านการอนุรักษ์สูงในพื้นที่สวนป่า (High Conservation Value Area; HCVA) ๒๔๙.๑๘ ไร่
  ๓. ผลการสำรวจความหลากหลายทางชีวภาพ
  ๔. จำนวนผู้เข้ามาใช้ประโยชน์ และจำนวนผลผลิตจากพื้นที่อ่อนุรักษ์ที่ใช้ประโยชน์

๖. รายละเอียดแผนงาน

ลำดับที่	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	เป้าหมาย	ระยะเวลาดำเนินการ	งบประมาณ (ล้านบาท)	
					รายได้	รายจ่าย
๑	การสำรวจความหลากหลายทางชีวภาพ (ตามรอบปีที่กำหนด), ไม้อนุรักษ์ พื้นที่อนุรักษ์ และพื้นที่ HCVA	อ.อ.ป.	ผลการสำรวจความหลากหลายทางชีวภาพ (ตามรอบปีที่กำหนด), ไม้อนุรักษ์ พื้นที่อนุรักษ์ และพื้นที่ HCVA	ม.ค.-ก.พ.	-	-
๒	การประกาศนโยบายสวนป่าด้านการดูแล สงวน อนุรักษ์ไม้อนุรักษ์ พื้นที่อนุรักษ์ และพื้นที่ HCVA	หน.สป.		ม.ค.-ก.พ.		
๓	การเก็บตัวอย่างดินและน้ำ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลและประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม	ผช.หน.สป.		มี.ค.-พ.ค.		
๔	การตรวจตรา ป้องกัน และดูแลรักษาไม้อนุรักษ์ พื้นที่อนุรักษ์ และพื้นที่ HCVA	พนักงานสวนป่า		มี.ค.-พ.ค.		
๕	การเก็บข้อมูลผู้เข้ามาใช้ประโยชน์ และลักษณะการใช้ประโยชน์ในพื้นที่อนุรักษ์ และพื้นที่ HCVA	หน.สป.		ม.ค.-ธ.ค.		
๖	ตรวจติดตามการตรวจตรา ป้องกัน และดูแลรักษาไม้อนุรักษ์ พื้นที่อนุรักษ์ และพื้นที่ HCVA	หน.สป./ออป.เขต		ม.ค.-ธ.ค.		

๗. รายละเอียดพื้นที่ดำเนินการ (แผนการดำเนินงานระยะยาว ตั้งแต่ปี ๒๕๖๕ - ๒๕๗๒)

ลำดับ	การดำเนินงาน	๒๕๖๕	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	๒๕๗๐	๒๕๗๑	๒๕๗๒	ประเภทพื้นที่
๑	สวนป่าอ่าวตง จังหวัดตรัง	✓					✓			พื้นที่ HCV
๒	สวนป่าพรุดินนา จังหวัดกระบี่	✓					✓			พื้นที่ HCV
๓	สวนป่าห้วยน้ำขาว จังหวัดกระบี่	✓					✓			พื้นที่อนุรักษ์
๔	สวนป่าวังวิเศษ จังหวัดตรัง	✓					✓			พื้นที่อนุรักษ์
๕	สวนป่าหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา		✓					✓		พื้นที่อนุรักษ์
๖	สวนป่าบางขัน จังหวัดนครศรีธรรมราช		✓					✓		พื้นที่อนุรักษ์
๗	สวนป่าเหนือคลอง จังหวัดกระบี่		✓					✓		พื้นที่อนุรักษ์
๘	สวนป่าคลองท่อม จังหวัดกระบี่		✓					✓		พื้นที่อนุรักษ์
๙	สวนป่าอ่าวลึก จังหวัดกระบี่		✓					✓		พื้นที่อนุรักษ์
๑๐	สวนป่าเขาพนมเบญจา จังหวัดกระบี่		✓					✓		พื้นที่อนุรักษ์
๑๑	สวนป่าพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี		✓					✓		พื้นที่อนุรักษ์
๑๒	สวนป่าสินปุน จังหวัดสุราษฎร์ธานี		✓					✓		พื้นที่อนุรักษ์
๑๓	สวนป่ากาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี		✓					✓		พื้นที่อนุรักษ์

ลำดับ	การดำเนินงาน	๒๕๖๕	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	๒๕๗๐	๒๕๗๑	๒๕๗๒	ประเภทพื้นที่
๑๔	สวนป่าไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี		✓					✓		พื้นที่อนุรักษ์
๑๕	สวนป่าคันธุลี จังหวัดสุราษฎร์ธานี			✓					✓	พื้นที่อนุรักษ์
๑๖	สวนป่าท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี		✓					✓		พื้นที่อนุรักษ์
๑๗	สวนป่าหลังสวน จังหวัดชุมพร		✓					✓		พื้นที่อนุรักษ์
๑๘	สวนป่ากะเปอร์ จังหวัดระนอง			✓					✓	พื้นที่อนุรักษ์
๑๙	สวนป่าทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร		✓					✓		พื้นที่อนุรักษ์
๒๐	สวนป่าท่าแซะ จังหวัดชุมพร		✓					✓		พื้นที่อนุรักษ์

ภาคผนวก ๑

(ระบบงานวัฒนธรรมของแต่ละชนิดไม้)

ยางพารา

๑. การเตรียมพื้นที่

หลังจากการทำไม้ออกจากพื้นที่ จะต้องดำเนินการถอนราก ถอนตอ กำจัดเศษวัชพืชตอค้ำงอกให้หมดสิ้น ทำการไถด้วยรถแทรกเตอร์ล้อยาง โดยไถบุกเบิกด้วยผาน ๓ และไถพรวนด้วยผาน ๗ ซึ่งหากเตรียมพื้นที่ได้ดีการดำเนินงานในขั้นตอนต่อไปก็จะสะดวกสิ้นเปลือง ค่าใช้จ่ายน้อย จะเตรียมพื้นที่ช่วงไหนจะต้องคำนึงถึงฤดูกาลด้วย ในช่วงที่ฝนตกซึ่งพร้อมจะปลูก จะต้อง เตรียมพื้นที่ให้เสร็จก่อนฝนจะตกประมาณ ๑ สัปดาห์ หากเตรียมพื้นที่เสร็จไว้นานมากจะมีปัญหาวัชพืชงอก ใหม่ หากเตรียมพื้นที่ล่าช้าจะสร้างปัญหาปลูกไม่ทันและค่าใช้จ่ายจะสูงขึ้นสูญเสียโอกาสของการเก็บเกี่ยว ผลผลิตในอนาคต ช่วงเวลาที่เหมาะสมควรดำเนินการระหว่างเดือนมกราคม-เมษายน ในกรณีพื้นที่มากกว่า ๑๐๐ ไร่ หากพื้นที่น้อยกว่า ๑๐๐ ไร่ ควรดำเนินการระหว่างเดือนมีนาคม - เมษายน แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับฤดู ฝนของแต่ละท้องถิ่นด้วย

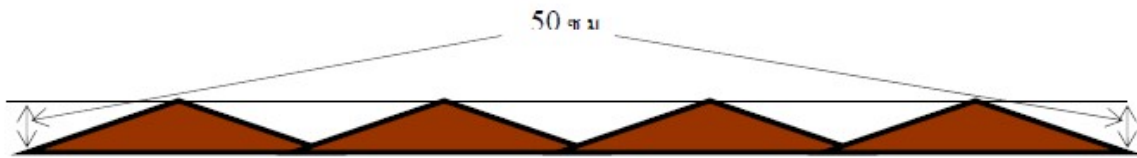
วิธีการเตรียมพื้นที่ ดำเนินการโดยแรงงาน เครื่องจักรกล และสารเคมีผสมผสานกัน กล่าวคือ

- **การเตรียมพื้นที่ด้วยแรงงาน** คือ การใช้แรงงานถางป่า เก็บริบ เผาริบ การถางป่า ถางวัชพืชที่เป็นวัชพืชขนาดเล็กให้ทั่วพื้นที่ หากมีกอไม้หรือหญ้าให้ฟันลง ให้ราบเรียบให้ตอใกล้ผิวดินมากที่สุด การเก็บริบ เผาริบ เป็นการเก็บต้นไม้เศษไม้ปลายไม้ที่หลงเหลือจากการเผาป่าเผาริบให้ หมดจากพื้นที่ หากการเผาป่าเผาไหม้ได้ดีจะเหลือเศษไม้ปลายไม้ไม่มากการเก็บริบจะรวดเร็วขึ้น วิธีการเก็บริบใช้แรงงานเก็บเศษไม้ขนาดเล็กมากองรวมกันเพื่อทำเชื้อไฟ ตัดท่อนไม้ขนาดใหญ่มากองสุ่มด้านบน ถ้าสามารถกองเป็นกระโจมคล้ายก่อกองไฟของลูกเสือในการเล่นรอกองไฟได้ จะจุดไฟเผาไหม้ได้ดีกว่าการซ้อนทับตามแนวนอน หลังจากนำไม้ ใหญ่มาทับบนกองเศษไม้แล้ว เมื่ออากาศเริ่มร้อนขึ้นเริ่มเผาไฟ ในระหว่างไฟไหม้คอยหมั่นมาตรวจสอบ ใช้ กิ่งไม้ขนาดใหญ่ ดันกองถ่านให้ไปไหม้เศษไม้ส่วนที่เหลือให้หมดสิ้น เป็นการสิ้นสุดขบวนการเตรียมพื้นที่ โดยใช้แรงงาน

- **การใช้เครื่องจักรกล** เครื่องจักรกลที่ต้องนำมาปฏิบัติงานคือรถแทรกเตอร์ตีนตะขาบ (Crawler) หรือรถชุด (Back hoe) ดำเนินการถางป่า ล้มไม้ ถอนตอ ถอนตอรวมกอง (Withdrawal) เคลียร์ปรับพื้นที่ หลังจากนั้นใช้รถแทรกเตอร์ล้อยาง (Farm tractor) ตีดินผานไถ ๓ งานหรือ ๔ งาน ทำการไถบุกเบิก ทั่วไประมาณ ๑๕ วัน ตีดินผานไถ ๗ งานทำการไถพรวน ก็จะเสร็จขั้นตอนของ การเตรียมพื้นที่ การเตรียมพื้นที่ที่ประณีต(Intensive) ภายหลังจากเตรียมพื้นที่เสร็จในพื้นที่นั้นจะต้องไม่ มีจอมปลวก ตอไม้ หรือเศษไม้ปลายไม้หลงเหลืออยู่ ซึ่งมีวิธีการจัดการได้ดังนี้

การรวมกองต้นไม้ที่ถางลงหรือชุดตอขึ้นมาให้รวมกองเป็นกองยาวๆ ให้แนวของกองเป็นไป ตามทิศทางลม หากพื้นที่เป็นที่ลาดชันหรือควนเขา ให้กองโดยมีทิศทาง ชันเขาอัดกองด้านข้างให้แน่น ทำการเผาเศษไม้จากหัวกองทางด้านต้นลม เนื่องจากไม้ที่กองยังไม่แห้งสนิท อาจจะใช้เชื้อไฟช่วยเผาในครั้งแรก เชื้อไฟที่ใช้ อาจจะเป็นยางรถยนต์ที่ชำรุด แล้ว หรือน้ำมันดีเซลก็ได้ เริ่มเผาในตอนกลางวันขณะอากาศร้อน เมื่อไฟเริ่มลุกแล้ว ใช้รถแทรกเตอร์ ตีนตะขาบ หรือ รถแบคโฮ คอยอัดกองไฟ ให้แน่น เป็นระยะ การเผาไหม้ก็จะดีขึ้น ควรเผาพร้อมๆกันหลายๆ กองในพื้นที่ใกล้เคียงกัน เพื่อเครื่องจักรที่คอยอัดกองไฟจะได้ไม่เสียเวลาทำงาน และเมื่อไฟไหม้เศษไม้ปลาย ไม้ส่วนเล็กๆหมดแล้ว จะคงเหลือต้นไม้ขนาดใหญ่หรือตอไม้ ให้ทำการสลายกอง แล้วอัดเผาใหม่ให้หมดก็จะ เผาได้ง่ายขึ้น เพราะมีถ่านไม้ติดไฟอยู่จำนวนมาก การเผาเศษไม้ปลายไม้โดยวิธีนี้ แม้จะมีฝนตกบ้างก็จะเผาได้ หมด

เมื่อเสร็จสิ้นการเผาจนไม่มีเศษไม้หลงเหลือแล้ว เป็นขั้นตอนของการเกลี่ยปรับพื้นที่โดยการ เกลี่ยจอมปลวกออกให้พื้นที่ราบเรียบ เพื่อความสะดวกในการไถบุกเบิกในพื้นที่ราบ การไถบุกเบิกด้วยผานไถ ๓ จาน หรือ ๔ จาน ก่อนจะลงมือไถ จะต้องทราบว่าจะปักหลักหมายปลุกไปตามทิศทางใด เพราะการไถบุกเบิกที่ดีทิศทางไถควรจะต้องฉากกับแนวปลุกต้นไม้ และการไถพรวนเป็นการไถตั้งฉากกับการไถบุกเบิกทิศทางไถจะเป็นไปตามแนวปลุกต้นไม้ การ ดำเนินการเช่นนี้จะเป็นประโยชน์ในการเข้าดำเนินการปักหลักหมายปลุกและการปลุก เพราะคนงานไม่ต้อง เดินข้ามซี้ไถ การไถในพื้นที่ปลุกยางพาราที่มีน้ำท่วมถึง จะเปลี่ยนเป็นการไถกร่อง วิธีการไถจะไถไป ตามทิศทางของแนวปลุกต้นไม้ ใช้ผาน ๓ หรือ ผาน ๔ ไถครั้งแรก สาดดินที่ไถขึ้นไว้บริเวณโคนยางพารา และไถพรวนด้วยผาน ๗ ด้วยวิธีเดียวกัน ระหว่างแถวยางพาราจะเป็นร่องลึกประมาณ ๕๐ ซม. สำหรับให้น้ำ ในดินไหลจากโคนต้นยางพารามาเก็บชั่งในฤดูฝน

ภาพหน้าตัดหลังไถกร่องเสร็จ

- **การใช้สารเคมี** จะดำเนินการหลังจากถางป่า โค่นล้ม เก็บบริบ เผาเรียบร้อยแล้ว ปล่อยให้วัชพืชขึ้นประมาณ ๓๐ ซม. และใช้สารเคมีฉีดพ่นกำจัด ซึ่งจะเป็วิธีที่สะดวก และประหยัด วัชพืชตายสิ้นซาก หากดำเนินการไม่ทันวัชพืชขึ้นสูงมาก จะต้องใช้สารเคมีในการกำจัดมากขึ้น วัชพืชจึงจะแห้งตาย โดยคำนึงถึงชนิดของวัชพืชที่ขึ้นอยู่เป็นหลัก เหมาะกับวัชพืชที่เป็นพืชใบเลี้ยงเดี่ยว เช่น หญ้าต่างๆ สารเคมีที่นิยมใช้ คือ ไกลโฟเสท และ อิมมาสเฟอร ในการดำเนินการควรจะต้องดำเนินการในต้นฤดูฝน ปล่อยให้วัชพืชชุกตายจึงจะเข้าดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

๒. การคัดเลือกชนิดพันธุ์ยางพารา

พันธุ์ยางพาราที่นำมาปลูกในสวนยางพาราของประเทศไทยในปัจจุบัน เป็นยางพันธุ์ดีที่เกิดจากการผสมพันธุ์ เพื่อสร้างอัตราผลผลิตให้เหมาะสมในทางเศรษฐกิจ ยางพันธุ์ดีมีมากมายหลายชนิด แหล่งผสมพันธุ์ที่เป็นที่ยอมรับคือประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย และประเทศไทย การจะเลือกยางพารา พันธุ์ใดมาปลูกจะต้องคำนึงถึงความเหมาะสมด้านต่างๆ ในช่วงเริ่มต้นการปลูกสร้างสวนยาง เจ้าของสวน จะเลือกชนิดพันธุ์ที่ให้น้ำอย่างต่อเนื่องได้ดีที่สุด พันธุ์ยางที่เหมาะสมในกรณีนี้จะมี BPM ๒๔ RRIM ๖๐๐ หรือ RRIT ๒๕๑ เป็นต้น ต่อมาวงการใช้สอยไม้โดยเฉพาะไม้เครื่องเรือน (Furniture) จากเนื้อไม้ยางพาราเป็นที่นิยมมากขึ้นเจ้าของสวนก็มุ่งหวังจะปลูกยางพาราเพื่อหวังใช้เนื้อไม้ด้วย ชนิด พันธุ์ยางที่เหมาะสมเพื่อการนี้จะมีพันธุ์ PB ๒๓๕ RRIM ๖๒๐ หรือ GT ๑ เป็นต้น แต่เมื่อ ดำเนินการปลูกไปแล้วมักจะพบกับปัญหานานาประการ เช่นการเกิดโรคต่างๆในบางชนิดพันธุ์การ เจริญเติบโตไม่ดี ช่วงเวลาการกรีดยางไม่ครบรอบหมุนเวียนเป็นต้น ดังนั้นการเลือกชนิดพันธุ์ยางพารา พันธุ์ดีมาปลูกจึงต้องคำนึงถึงปัจจัยอื่น ๆ ประกอบ เช่น สภาพดิน ลักษณะของพื้นที่ สภาพดินฟ้าอากาศ ความเหมาะสมต่อระบบกรีดยาง และ อัตราของน้ำฝนเฉลี่ยต่อปี เป็นต้น ชนิดพันธุ์ยางพาราที่กล่าวไว้ เบื้องต้นเป็นชนิดพันธุ์ที่นิยมปลูกปัจจุบัน แต่ละชนิดพันธุ์มีคุณสมบัติเฉพาะตัวแตกต่างกัน ได้ดำเนินการคัดเลือกสายพันธุ์ที่มีความเหมาะสมในพื้นที่ จำนวน ๓ ชนิด ได้แก่

- **RRIM ๖๐๐** เป็นยางพาราลูกผสมของประเทศมาเลเซีย ในประเทศไทยนิยมปลูก ชนิดนี้มาก ให้ผลผลิตปานกลาง ปลูกได้ทุกสภาพดิน มีความต้านทานต่อโรคราใบร่วงจากเชื้อราไฟทอป เทอรา ที่ทำให้ใบ

ยางร่วงในฤดูฝนน้อย ในเขตที่มีโรคนี้จึงไม่สมควรปลูก ลำต้นมีขนาดเล็ก ราคาเนื้อไม้ หลังกรีตมีราคาซื้อขายต่ำกว่าชนิดพันธุ์อื่นมีความทนทานต่อการกรีดที่ปานกลาง

- **RRIT ๒๕๑** เป็นยางพาราลูกผสมของประเทศไทย กำลังได้รับคำแนะนำจาก สถาบันวิจัยยาง ปริมาณน้ำยางมีมากกว่าพันธุ์ RRIM ๖๐๐ ในหน้ากรีตแรก ผลผลิตต่อไร่ต่อปีอยู่ใน เกณฑ์ดี ได้ผลผลิตมากกว่า ๓๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี

- **PB ๒๓๕** เป็นยางพาราลูกผสมของประเทศอินโดนีเซีย ลักษณะเด่นมีความ เจริญเติบโตใน ระยะแรกปลูกเร็วมากลำต้นเปลาตรง ทำให้ราคาเนื้อไม้หลังกรีตมีราคาสูง ผลผลิตน้ำยางใน หน้ากรีตแรก หน้ากรีตที่สองมักมีปัญหาเปลือกแห้ง ผู้ปลูกจะต้องหมั่นรักษาหน้ากรีตและจัดระบบกรีต ๑ วัน เว้น ๑ วัน จะชะลอการเกิดเปลือกแห้งได้

โดยกล้าที่นำมาปลูกในพื้นที่ จะคัดเลือกดำเนินการ ๒ ชนิด ได้แก่

- **ปลูกด้วยกล้าตาเขียว** โดยนำกล้าที่ติดตาแล้วลงปลูกในแปลง กล้ายางพาราตาเขียว อาจจะทำ เติร์มเอง หรือซื้อจากเอกชน หากจะปลูกโดยวิธีนี้ต้องปลูกในช่วงต้นฤดูฝนเมื่อฝนตกชุกจะทำให้ อัตราการ รอดตายของกล้าที่ปลูกสูง โดยขณะปลูกกำลังมีฝนตกด้วย จะทำให้การรอดตายยิ่งมากขึ้น การปลูกโดยวิธีนี้ เหมาะสมกับการปลูกยางพาราในภาคใต้และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ข้อดี ทนต่อการปานกลาง การเก็บเกี่ยวผลผลิตในอนาคตตรงตามกำหนด

ข้อเสีย กรณีเกิดฝนทิ้งช่วงหลังปลูกจะทำให้ อัตราการงอกหรืออัตราการรอดตายของกล้า ต่ำ จำเป็นต้องทำการซ่อมแซม

- **ปลูกด้วยกล้าติดตาชำถุง** โดยการใช้กล้าชำถุงที่มีฉัตรใบ ๑-๒ ฉัตร มาปลูกลงแปลง ปลูก วิธีนี้ จะทำให้การปลูกมีอัตราการรอดตายสูง กล้าชำถุงอาจจะเตรียมเองโดยการใช้กล้าตาเขียวมาเพาะ ชำในถุงดิน โดยการเพาะชำถุง ควรเตรียมถุงขนาด ๔x๑๒ นิ้ว บรรจุดิน นำไปจุ่มในภาชนะบรรจุน้ำ จน ดินอุ้มน้ำจนอิ่มตัว แล้วนำกล้าตาเขียวมาปักชำ นำไปเรียงพักในเรือนเพาะชำ การเรียงควรคำนึงถึงการ เข้าไปปฏิบัติงานดูแล รดน้ำ และหมั่นปลิดตาที่แตกจากต้นตอเดิม มิให้แก่งแย่งและเบียดบังตาข้างที่จะแตก ยอดอ่อน และควร ป้องกันรักษาโรคราที่ระบาดในเรือนเพาะชำ หรือซื้อกล้าชำถุงก็ได้

ข้อดี การเก็บเกี่ยวผลผลิตในอนาคตเป็นไปตามเวลาที่กำหนด อัตราการรอดตายหลังปลูก สูง ความเติบโตสม่ำเสมอดี

ข้อเสีย ทนค่อนข้างสูง

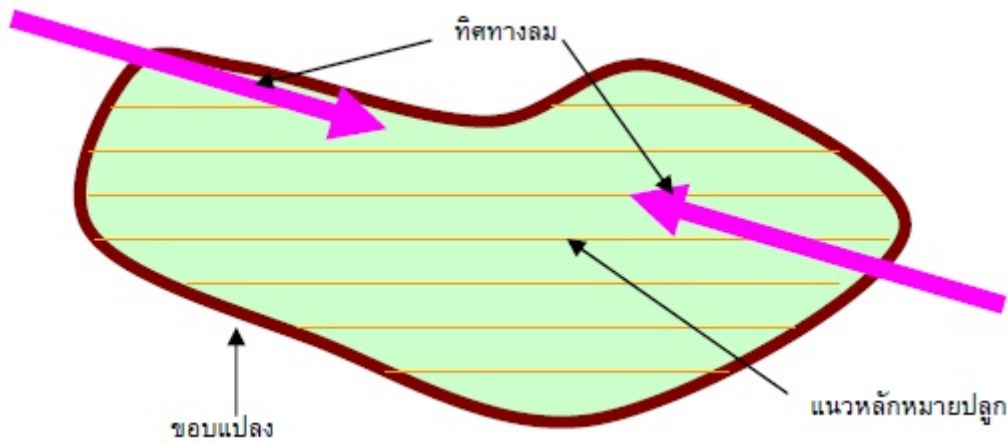
๓. การปักหลักหมายปลูก

การปักหลักหมายปลูก คือการกำหนดตำแหน่งที่จะปลูกต้นยางพาราและกำหนดจำนวน ต้น ต่อไร่ ก่อนการดำเนินการปักหลักหมายปลูกพื้นที่ที่จะปลูกจะต้องเตรียมพื้นที่เรียบร้อยแล้ว มีปัจจัยต่าง ๆ ที่ ต้องคำนึงอันดับแรกคือจำนวนต้นที่จะปลูกในพื้นที่ ๑ ไร่ สถาบันวิจัยยางแนะนำจำนวนต้นปลูกที่ เหมาะสม กับยางพาราทุกชนิดพันธุ์ คือยางพารา ๑ ต้น จะครอบคลุมพื้นที่ ๒๐ ตารางเมตร ซึ่งจะให้ ผลผลิตน้ำยางสด เมื่อคิดเป็นเนื้อยางพาราแห้งได้มากที่สุด ปัจจัยถัดมาที่ต้องคำนึงคือสภาพของพื้นที่ หาก เป็นพื้นที่ราบจะ ปักหลักหมายปลูกเป็นแถวตรง ในขณะที่พื้นที่ควนเขาหรือพื้นที่ลาดชันจะปักหลักหมาย ปลูกตามแนวระนาบ หรือแนวขอบเขา ช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการปักหลักหมายปลูกควรดำเนินการ หลังจากเตรียมพื้นที่เสร็จ ประมาณเดือน เมษายน-พฤษภาคม

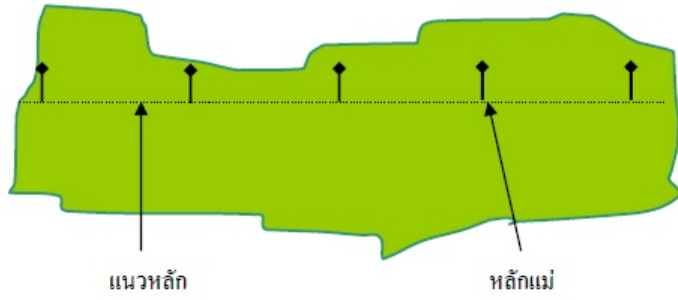
หลักหมายปลูก หรือภาษาของสวนยางพาราเรียกว่า **“ไม้ชะมบ”** เป็นไม้หลักทำจากไม้ไผ่ กลมขนาดเล็กเส้นรอบวงประมาณ ๕ - ๘ ซม. หรือไม้ไผ่ขนาดใหญ่ผ่าซีก กว้างประมาณ ๑ นิ้ว ความยาว ประมาณ ๑.๒ เมตร เสียมปลายแหลม ๑ ด้าน ไม้ชะมบ อาจจะทำจากวัสดุอื่นก็ได้ เช่นกิ่งไม้ขนาดเล็ก หรือ

เหล็กกลาง หรือเหล็กกลมก็ได้ แต่ต้องคำนึงถึงราคาต้นทุนด้วย การใช้ไม้เป็นไม้ชะมบ ใช้งานได้ปี เดียว แต่ใช้เหล็ก อาจจะใช้ได้หลายปี

วิธีการปักหลักหมายปลูก ในพื้นที่ราบก่อนจะทำการปักหลักหมายปลูกจะต้องคำนึงถึงรูปร่างของพื้นที่และทิศทางของลมประจำถิ่น ส่วนมากจะนิยมปักหลักหมายปลูกขนานกับแนวเขตแปลง เพื่อความเรียบร้อยสวยงามซึ่งบางครั้งแนวที่ปักหลักขวางกับทิศทางของลมประจำถิ่น จะก่อให้เกิดปัญหาต้นยางพาราที่ปลูกล้มในกรณีลมแรง ลมประจำถิ่นที่สำคัญของประเทศไทยคือลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และ ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งลมมรสุมทั้ง ๒ นี้มีทิศทางการพัดที่สวนทางกัน ดังนั้นทิศทางการปักหลัก หมายปลูกที่เหมาะสมควรปักหลักให้แถวที่จะปลูกเป็นไปตามทิศทางวันออกเฉียงเหนือ - ตะวันตกเฉียงใต้ แต่หากทิศทางที่จะปักหลักหมายปลูกไม่ขนานกับขอบแปลง ก็สามารถแก้ไขได้โดยใช้ทิศทางที่ทำมุม แหลมกับแนวลมประจำถิ่นให้มากที่สุด เมื่อตัดสินใจเลือกแนวทางของแถวได้แล้วก็เริ่มขั้นตอนต่อไปคือ

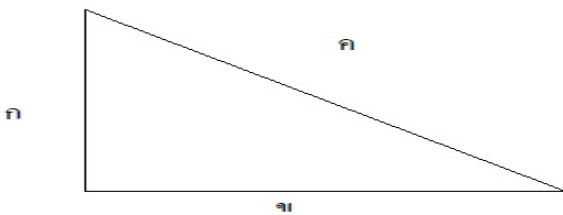

๓.๑ การวางแนวหลัก (Base Line) โดยใช้กล้องรังวัดกำหนดทิศทางของแนวแถว ปักหลักแม่ไว้ระยะห่างๆ หากใช้ระยะทางระหว่างต้น ๓ เมตร หลักแม่ควรจะห่างกันหลักละประมาณ ๓๐ เมตร หรือระยะตามความยาวของเทปวัดระยะแต่ต้องหารด้วย ๓ ได้ลงตัว หากเกษตรกรรายย่อยไม่มีกล้อง รังวัดอาจกำหนดแนวแถวโดยการเล็งให้หลักทุกหลักซ้อนทับกันตามแนวทิศทางที่ต้องการ หลักแม่หลัก แรกควรห่างถนนขอบแปลงประมาณ ๑.๕ เมตร

๓.๒ การออกฉาก เป็นการกำหนดทิศทางของแถวถัดไปให้ขนานกับแนวแถวหลัก หากใช้ กล้องรังวัดให้ใช้มุมต่างกับแถวหลัก ๙๐ องศา แล้ววัดระยะทางเท่าความห่างของแถวปักหลักแม่หมายไว้ ทุกแถวจนเต็มพื้นที่ แล้วย้ายกล้องรังวัดมาวางที่หลักแม่แถวที่ต่อๆไปดำเนินการวางหลักแม่ตามข้อ ๑. แต่ กรณีไม่ใช้กล้องรังวัดให้ใช้เทปวัดระยะออกฉาก โดยอาศัยทฤษฎีบทที่ ๒๙ ในวิชาเลขาคณิตที่กล่าวไว้ว่า

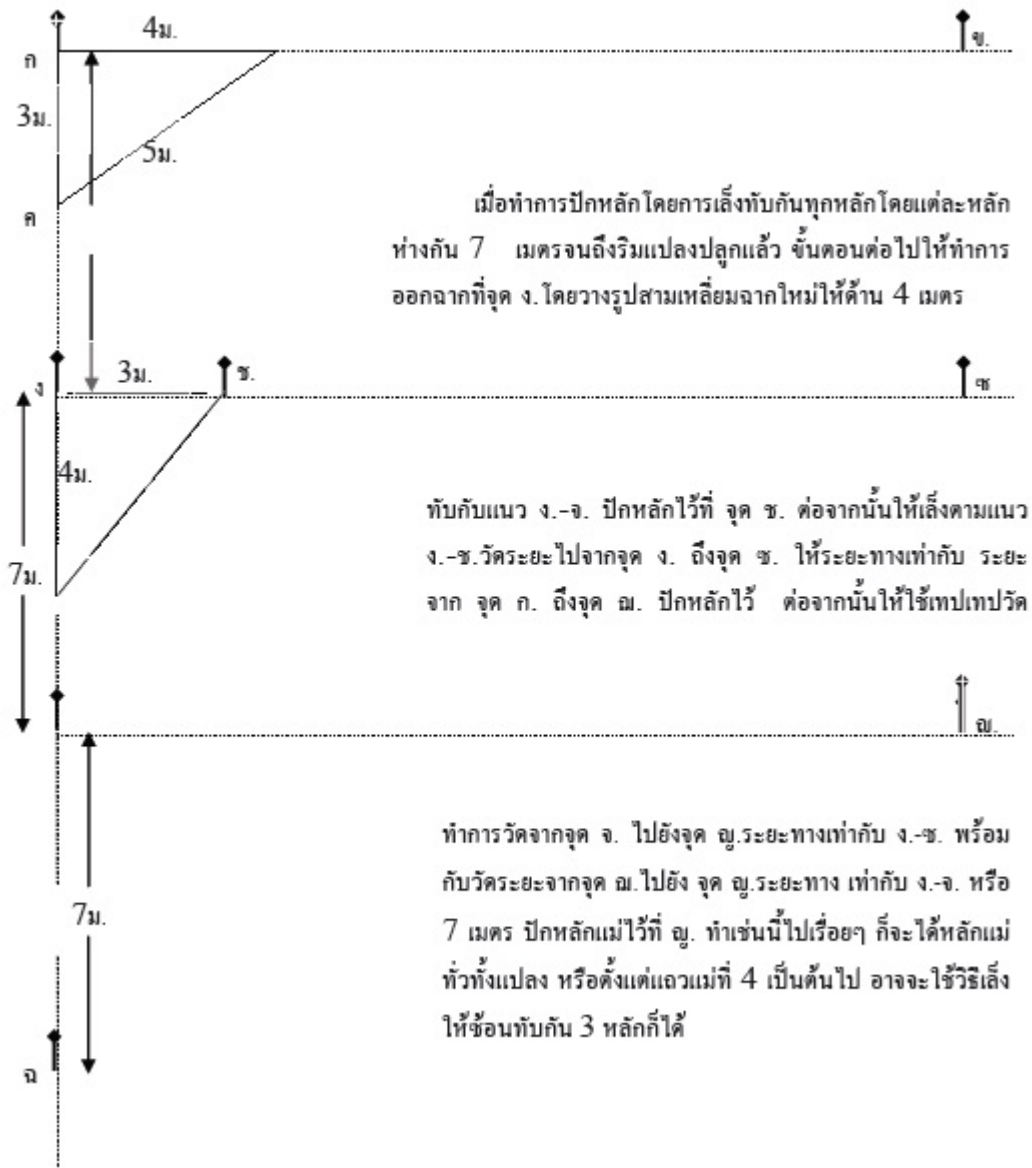
“ กำลังสองของด้านตรงข้ามมุมฉากเท่ากับผลรวมของกำลังสองของด้านประกอบมุมฉาก” ตามภาพข้างล่างในภาพเป็นสามเหลี่ยมมุมฉากซึ่งหากจัดทำเป็นสมการทางคณิตศาสตร์จะเป็น $c^2 = a^2 + b^2$ ซึ่งหาก แทนค่าเป็นตัวเลขของด้านประกอบของมุมฉากทั้งสามด้าน จะมีเลขที่เป็นจำนวนเต็มอยู่หนึ่งชุดที่นำมา ประยุกต์ใช้กับทฤษฎีนี้ได้คือ ด้าน $a = ๓$ $b = ๔$ และ $c = ๕$ เมื่อนำไปแทนค่าในสมการจะเป็น $๕^2 = ๓^2 + ๔^2$ หรือ $๒๕ = ๙ + ๑๖$ หรือ $๒๕ = ๒๕$ ในทางปฏิบัติเมื่อจะออกฉากด้วยเทปวัดระยะ ให้วางหัวเทปที่มีเลข ๐ ไว้ที่หลักแม่หลักแรกวัดระยะ ไปตามแนวหลัก ๔ เมตรปักหลักไว้ วัดระยะจากหลักที่ปักไว้ไปตามแถวต่อไป ๕ เมตรซึ่งเลขในเทปจะเป็นเลข ๙ เมตร และลากเทปต่ออีกอีก ๓ เมตรไปหาหลักแม่ หลักแรก ซึ่งเลขในเทปจะเป็นเลข ๑๒ ดึงเทปให้ตึงและ อยู่ในแนวระนาบแล้วปักหลักไว้ที่เลข ๙ ก็จะได้ภาพสามเหลี่ยมมุมฉาก ซึ่งในภาพข้างล่างจะเป็นจุด ก. ข. และ ค. ต่อจากนั้นให้วัดระยะจากจุด ก. ผ่านไปทางจุด ค. ให้มีความกว้างเท่ากับแถวที่กำหนดหากต้องการ ระยะระหว่างแถว ๗ เมตร ก็วัดกว้าง ๗ เมตร ปักหลักไว้เป็นจุด จ. และวัดในแถวนี้ต่อไปโดยให้จุดต่อไป ห่างจากจุด จ. ๗ เมตรปักหลักไว้ทำเช่นนี้จนถึงริมแปลงปลูก จุดเหล่านี้จะเป็นจุดเริ่มต้นของแถวต่อไป ในการเล็งเพื่อให้หลักหัวแถวอยู่ตรงกันต้องเล็งให้หลักซ้อนกันทุกหลักก็จะเป็นแนวตรง

การออกฉลาก

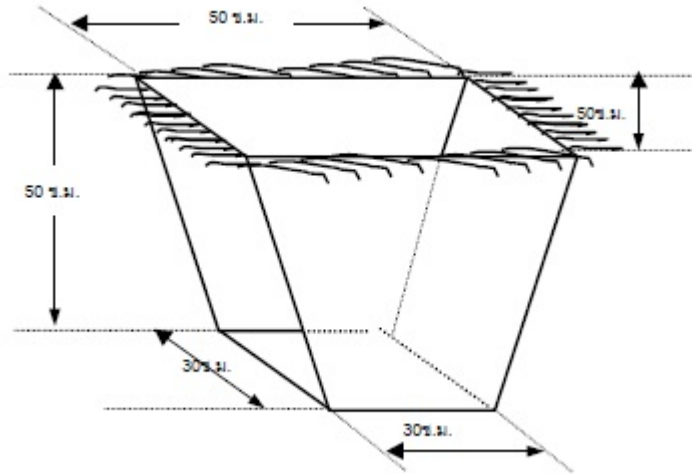
๓.๓ การปักหลักซอย เมื่อได้หลักแม่ตามแนวทาง ข้อ ๑ และ ๒ แล้ว ก็ปักหลักระหว่าง หลักแม่ หรือเรียกว่าหลักซอยโดยใช้เทปวัดระยะวัดระหว่างหลักแม่ ซึ่งหลักแม่ทุกหลักมีระยะห่างกันที่ใช้ ความห่าง ระหว่างหลักปลูกหารได้ลงตัว โดยทั่วไประยะห่างระหว่างหลักใช้ระยะ ๓ เมตร หลักซอยจะปัก ชิดสายเทป ด้านใดด้านหนึ่งที่ตำแหน่ง ๓ ๖ ๙ ๑๒ ๑๕ หรือ ๑๘ เมตร เป็นต้น คนงานที่จะทำการ ปักหลักซอยควรจัด จำนวนคนให้เกินจำนวนหลักที่จะปัก หากปักหลักซอยที่ ๓ ๖ ๙ ๑๒ ๑๕ และ ๑๘ เมตร แสดงว่าหลักแม่ห่าง กัน ๒๑ เมตร จะต้องใช้คนงานในหนึ่งหมู่ ๘ คน ๒ คนแรกถือเทปวัดระยะ ที่เลข ๐ และ ๒๑ อีก ๖ คน จะ ประจำอยู่ที่เลข ๓ ๖ ๙ ๑๒ ๑๕ และ ๑๘ เมตร ก่อนเริ่มงาน คนงานที่มีหน้าที่ปักหลักจะต้องมีหลักที่จะปักไว้ ทุกคนจำนวนเท่ากัน และมี ฆ้อนไม้คนละ ๑ อัน การปักหลักหมายปลูกถ้ากระทำได้ถูกต้องโดยเฉพาะขั้นตอน การออกฉลากเมื่อมองไปตาม แนวตรง หรือแนวทะแยงมุมจะเห็นหลักที่ปักไว้เป็นแถวตรงตลอดพื้นที่

๔. การปลูก

๔.๑ การเตรียมหลุมปลูก เป็นขั้นตอนสำคัญที่จะทำให้กล้าข่างพาราที่ปลูก มีความเจริญเติบโตได้ดีตามที่ควรจะเป็น หลุมปลูกที่ดีจะช่วยเร่งระบบรากให้พัฒนาออกไปตามดินที่เตรียมไว้ เมื่อระบบรากมีประสิทธิภาพความเติบโตก็จะดีขึ้น บริเวณที่เตรียมหลุมปลูกต้องอยู่ด้านหนึ่งด้านใดของหลักหมายปลูก โดยทุกหลุมต้องห่างหลักหมายปลูกในระยะที่เท่ากัน เพื่อให้ระยะระหว่างต้นห่างเท่ากันตามกำหนด และเมื่อปลูกแล้วจะมองเป็นแถวตรง โดยแนะนำให้ขุดหลุมห่างจากหลักในแถวทางด้านขวามือของหลัก ให้ริมหลุมอยู่ห่างจากหลักประมาณ ๕ ซม. ในกรณีพื้นที่ราบเพื่อไม่ให้กระทบกระเทือนต่อหลักหมายปลูก ในขณะที่ขุดหลุม

การขุดหลุมปลูกกรณีปลูกด้วยกล้าตาเขียว และกล้าข่างพาราชำถุง จะขนาดของหลุม กว้าง ยาว ลึก ประมาณ ๕๐ ซม. ใช้จอบ หรือเสียมในการขุด

ในขณะที่ทำการขุดหลุมให้แยกดินชั้นบนและดินชั้นล่างที่ขุดจากหลุมออกจากกันเพื่อใช้รองก้นหลุมก่อนปลูก โดยผู้ขุดหลุมแยกดินไว้ด้านหนึ่งด้านใดของหลุม เช่น หากวางดินชั้นบนไว้ทางทิศตะวันตกของหลุม ดินชั้นล่างควรวางไว้ทางทิศตะวันออก ผู้ควบคุมงานจะต้องเป็นผู้สั่งการเพื่อให้ปฏิบัติในการทำงานเดียวกัน

๔.๒ การรองก้นหลุม ก่อนการปลูกยางพาราโดยเฉพาะส่วนที่ไม่ได้ใช้เมล็ดปลูก จะต้องทำการรองก้นหลุม ด้วย ปุ๋ย ๐-๓-๐ หรือรอกฟอสเฟต ผสมกับยาฆ่าปลวก รอกฟอสเฟต จะช่วยรักษาความชื้นในหลุมหลังปลูก กรณีกระทบแล้งทำให้กล้ายางพาราที่ปลูกไม่เขียวเฉา ยาฆ่าปลวกจะช่วยป้องกันปลวกมากัดกินผิวแห้งของ รากยางพารา การกัดกินรากยางพาราปลวกจะกินส่วนที่แห้ง และจะเปิดช่องว่างระหว่างรากยางพารากับดิน ทำให้กล้ายางพาราตายได้ ปลวกเหล่านี้เกิดจากการเตรียมพื้นที่ที่เก็บรากไม้เศษไม้เผาไม่หมดหลงเหลืออยู่ในแปลงปลูก ยาฆ่าปลวกจะช่วยป้องกันไม่ให้ปลวกมารบกวนที่รากยาง ก่อนทำการรองก้นหลุมควรทิ้ง หลุมที่ขุดแล้วไว้กลางแดดประมาณ ๑๕ วัน เพื่อใช้แสงแดดกำจัดโรคราบางชนิด

๕. การบำรุงรักษา

การบำรุงรักษา เป็นขั้นตอนที่สำคัญหลังปลูก เพื่อให้ต้นยางพาราที่ปลูกไว้มีปริมาณ เต็มพื้นที่ มีความเจริญเติบโตสมบูรณ์ สามารถกรีดเอาน้ำยางพารามาใช้ประโยชน์ได้ในเวลาที่กำหนด โดยทั่วไปยางพาราจะเป็นพืชชนิดโตเร็ว (Fast growing Spp.) มีความเติบโตเฉลี่ยทางเส้นรอบวงวัดที่ ระดับอก หรือ GBH (Girth at breast high) ปีละ ๘ - ๑๐ ซม. จะทำการกรีดยางพาราเมื่ออายุหลัง ปลูก ๖ - ๗ ปี หรือมีขนาด GBH ๕๐ ซม. ดังนั้นจึงจำเป็นต้องบำรุงรักษาต้นยางพาราให้ได้ขนาดที่ ต้องการภายในเวลา ๖ - ๗ ปี ถ้าการบำรุงรักษาไม่ดี โอกาส จะเปิดกรีดเพื่อสร้างรายได้จากยางพาราก็จะ ช้าไปด้วย การบำรุงรักษาที่สำคัญ มี ปลูกซ่อม กำจัดความคุมวัชพืช ใส่ปุ๋ย แต่งกิ่ง ป้องกันภัย ป้องกันไฟ และสำรวจอัตราการรอดตายและความเติบโต ซึ่งจะได้แยกกล่าวในรายละเอียดต่อไป

๕.๑ ปลูกซ่อม หลังจากทำการปลูกไปแล้ว ต้นยางพาราส่วนหนึ่งจะตาย จากสาเหตุต่าง ๆ เช่น การปลูกไม่ประณีต ต้นยางพาราระทบแล้งหลังปลูก ถูกโรครา แมลง จำพวกปลวกทำลาย หรือเกิด จากภัยธรรมชาติเช่นฝนตกหนักน้ำท่วมโคนนาน หรือลมแรงกิ่งที่งอกจากตาพันธุ์ดีหัก เป็นต้น จำนวนการ ตายของยางพาราที่ปลูกยังแปรผันตรงกับวิธีการปลูกโดยวัสดุปลูกชนิดต่างๆด้วย การปลูกด้วยเมล็ดติดตาในแปลง โอกาสการติดของตางจะน้อยหากหลังการติดตาดังกล่าวเกิดความแห้งแล้ง ปกติจะรอดตายหรือติดตาได้ สำเร็จไม่เกิน ๖๐% อีก ๔๐% จำเป็นต้องปลูกซ่อม การปลูกด้วยกล้าตาเขียวหากกระทบแล้งหลังปลูก จะมี อัตราการรอด

ตายต่ำ ปกติไม่เกิน ๗๐% การปลูกด้วยกล้าชำถุง จะมีอัตราการรอดตายสูงประมาณ ๘๐ % ขึ้นไป เมื่อปรากฏว่าต้นยางพาราที่ปลูกตายก็จำเป็นต้องทำการนำกล้ายางพารามาปลูกซ่อมให้เต็มพื้นที่

ช่วงเวลาที่ทำการปลูกซ่อมควรเป็นช่วงที่มีฝนตกชุก ในปีแรกหลังปลูกเสร็จประมาณ ๑ เดือน ระหว่างเดือน มิถุนายน-สิงหาคม ในปีที่สองปลูกซ่อมตั้งแต่ต้นฤดูฝนประมาณเดือนพฤษภาคม- มิถุนายนช่วงที่ ๑ และประมาณเดือน สิงหาคม เป็นช่วงที่ ๒ จะทำการปลูกซ่อมเพียง ๒ ปี ปีที่ ๓ เป็นต้น ไปไม่จำเป็นต้องปลูกซ่อมเพราะกล้าที่ปลูกซ่อมในปีที่ ๓ จะโตไม่ทันกับกล้าต้นแรก จะกลายเป็นกล้าที่ถูก ช่ม (Suppress) ซึ่งเป็นการสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายโดยเปล่าประโยชน์ ยกเว้นพื้นที่ที่ต้นยางพาราตาย ต่อเนื่องกันมากกว่า ๓ ต้นเป็นต้นไปโดยพื้นที่นั้นไม่มีปัญหาเกี่ยวกับโครงสร้างดิน หรือมีระดับน้ำใต้ดินตื้น

กล้ายางพาราที่นำมาปลูกซ่อม ใช้กล้ายางพาราชำถุง ในปีแรกให้มีฉัตรใบ ๑- ๒ ฉัตร และ ปลูกซ่อมในปีที่ ๒ ใช้กล้ายางพาราที่เลี้ยงไว้ค้ำปีมีฉัตรใบประมาณ ๓-๔ ฉัตร ทั้งนี้เพื่อจะได้มีความ เจริญเติบโตได้ทันกล้าที่ปลูกก่อน

ก่อนจะทำการปลูกซ่อมจะต้องทำการสำรวจ ตรวจสอบว่าในพื้นที่ปลูกมีต้นตายกี่ต้น เพื่อ จะได้นำกล้ายางพาราไปซ่อมได้ครบจำนวน และจะต้องทราบว่าเป็นต้นที่ตายอยู่ส่วนไหนของแปลงปลูก แสดง ตำแหน่งตายได้ง่ายๆโดยใช้เศษกระดาษเขียนจำนวนต้นตายไว้ที่หลักหัวแถวแต่ละแถว ผู้ที่จะเข้าทำการปลูกซ่อมใช้คนงาน ๒ คน จะหามกล้ายางพาราเข้าไปในแถวที่จะทำการปลูกซ่อมเท่ากับจำนวนต้นตายใน ๒ แถวที่ติดกัน เมื่อปลูก ซ่อมในแถวที่ ๑ เสร็จ เดินวกกลับมาแถวที่ ๒ ปลูกซ่อมมาเรื่อย ๆ จนหมดแถว กล้ายางพาราก็จะหมดพอดีเมื่อหมด ๒ แถว รับกล้ายางพาราชุดใหม่ เพื่อจะเข้าปลูกซ่อม ในแถวที่ ๓- ๔ ต่อไป หากมีคนงานหลายชุด ผู้คุมงานจะเป็นผู้จัดแถวให้เข้าทำงาน

๕.๒ กำจัดควบคุมวัชพืช วัชพืชมีส่วนสำคัญในการยับยั้งชะลอความเจริญเติบโตของ ยางพารา จึงมีความจำเป็นที่ต้องดำเนินการกำจัดและควบคุมวัชพืช ซึ่งจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องตลอด ชั่วอายุของยางพารา วิธีการกำจัดวัชพืชมี ๓ วิธี

๕.๒.๑ ใช้แรงงาน โดยการใช้จอบถากรอบโคน ถากในแถว หรือถางระหว่าง แถว นิยมใช้ในขณะยางพารามีอายุน้อยๆ เศษวัชพืชจากการถากให้นำมาสูมโคน (Munching) เพื่อช่วย ลดการคายน้ำบริเวณโคนและเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดินเป็นการช่วยปรับปรุงโครงสร้างดินด้วย เศษวัชพืชที่ได้ จากการถาง

๕.๒.๒ ใช้เครื่องจักรกล ได้แก่การไถพรวนด้วยรถแทรกเตอร์ล้อยาง เป็นการ ปรับปรุงโครงสร้างของดิน หรือการใช้เครื่องตัดหญ้าตัดทั่วพื้นที่ เครื่องจักรกลสามารถดำเนินการได้เร็วทัน กับเวลา

๕.๒.๓ ใช้สารเคมี สารเคมีที่นำมาใช้กำจัดวัชพืช จะเลือกใช้สารเคมีที่ไม่เกิดการตกค้างหรือทำลายสิ่งแวดล้อม อาทิเช่น Glyphosate ๔๘% เป็นต้น การใช้สารเคมีต้อง คำนึงถึงอายุของต้นยางพาราปกติจะใช้สารเคมีเมื่อยางพารามีอายุ ๓ ปีขึ้นไป ในการใช้แต่ละครั้งต้องระวัง ไม่ให้ยาเคมีฉีดพ่นถูกส่วนสีเขียวของลำต้น

๕.๓ ใส่ปุ๋ย ยางพาราที่นำมาปลูกปัจจุบัน เป็นยางพันธุ์ดีจำเป็นต้องใส่ปุ๋ยเพื่อเร่งความเจริญเติบโตให้ได้ขนาดกรีดเมื่อถึงกำหนดเวลา ๖ - ๗ ปี เนื่องจากต้นตอพันธุ์ของยางพาราพันธุ์ดี ได้เมล็ด มาจากยางพาราพันธุ์ดีรุ่นก่อน ๆ ถ้าได้ต้นตอพันธุ์ที่เป็นยางพารารุ่นแรกๆที่เรียกว่า พาราเดิม หรือพันธุ์ พื้นเมือง และสภาพดินที่ปลูกเป็นดินใหม่ การใส่ปุ๋ยก็ไม่จำเป็นมากนัก แต่ปัจจุบันยางพาราเดิมหรือพันธุ์ พื้นเมืองแทบไม่มีปลูกให้เก็บเมล็ดมาทำต้นตอยางพาราได้และพื้นที่ที่ปลูกส่วนมากก็เป็นพื้นที่เสื่อมโทรม หรือผ่านการปลูกพืชชนิดอื่นๆ มาแล้ว ดังนั้นการปลูกยางพาราเพื่อหวังผลในทางเศรษฐกิจจึงจำเป็นต้องใส่ปุ๋ย

ปุ๋ยที่ใช้กับยางพารามี ๒ ชนิดคือปุ๋ยอินทรีย์ และปุ๋ยเคมี ประเทศไทยยังไม่มีมาตรฐานการควบคุมมาตรฐานของปุ๋ยอินทรีย์ มีแต่การควบคุมมาตรฐานของปุ๋ยเคมี สถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร จึงได้แนะนำให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยเคมีกับสวนยางพาราโดยการใช้ปุ๋ยสำเร็จ หรือผสมเองก็ได้ โดยคำแนะนำนี้ จะเปลี่ยนแปลงสูตรปุ๋ยเป็นระยะ เป็นการปรับปรุงให้ทันสมัยตามผลงานที่ทำการวิจัยได้ โดยหลังสุดเมื่อปี ๒๕๔๒ สถาบันวิจัยยางได้แนะนำปุ๋ยเคมีไว้ดังนี้

๕.๓.๑ ชนิดของปุ๋ย

สูตรที่	N	P	K	ใช้กับ	สภาพดิน
๑	๒๐	๘	๒๐	ก่อนเปิดกรีต	ดินทุกชนิดแหล่งปลูกยางพาราเดิม
๒	๒๐	๑๐	๑๒	ก่อนเปิดกรีต	ดินทุกชนิดแหล่งปลูกยางพาราใหม่
๓	๓๐	๕	๑๘	ยางพาราที่เปิดกรีตแล้ว	ทุกสภาพแหล่งดิน

๕.๓.๒ ช่วงเวลาการใส่ปุ๋ยและอัตราปุ๋ยที่ใช้สำหรับยางพาราก่อนเปิดกรีต

ปีที่	ครั้งที่	อายุต้นยาง (เดือน)		อัตรากรัม/ต้น		
				แหล่งปลูกยางเดิม		แหล่งปลูกยางใหม่
				ดินร่วนเหนียว	ดินร่วนทราย	ดินทุกชนิด
1	1	2	กรกฎาคม	70	100	60
	2	5	ตุลาคม	100	140	80
	3	11	เมษายน	130	170	100
2	4	14	กรกฎาคม	150	200	110
	5	16	กันยายน	150	210	110
	6	23	เมษายน	150	210	120
3	7	28	กันยายน	230	320	180
	8	36	พฤษภาคม	230	320	180
4	9	40	กันยายน	240	330	180
	10	47	เมษายน	240	330	180
5	11	52	กันยายน	260	360	200
	12	59	เมษายน	260	360	200
6	13	64	กันยายน	270	370	200
	14	71	เมษายน	270	370	200

เวลาการใส่ปุ๋ยอาจจะเปลี่ยนแปลงได้ ขึ้นอยู่กับความชื้นในดิน อาจจะใช้ปุ๋ยอินทรีย์ผสม ด้วยก็ได้และพยายามใส่ปุ๋ยหลังการกำจัดวัชพืช

๕.๓.๓ การใส่ปุ๋ยอย่างพาราหลังเปิดกรีด ให้ปุ๋ยปีละ ๒ ครั้ง ครั้งละ ๕๐๐ กรัมต่อตัน ครั้งแรกต้นฤดูฝนหลังจากยางผลัดใบเมื่อใบอ่อนเริ่มเพสลาด ประมาณเดือนเมษายน-พฤษภาคม ครั้งที่สอง ประมาณเดือนสิงหาคม-กันยายน สำหรับพื้นที่ดินใหม่หรือดินปลูกพืชคลุมดิน ใน ๒ ปีแรกอาจไม่ต้อง ให้ปุ๋ย เพราะจะคงมีธาตุอาหารที่จำเป็นหลงเหลืออยู่

๕.๓.๔ วิธีการใส่ปุ๋ยอย่างพารา มีหลายวิธี เลือกใช้ได้ตามปัจจัยต่าง ๆ

- การใส่แบบหว่าน เป็นการหว่านปุ๋ยทั่วบริเวณที่จะทำการใส่ปุ๋ย เหมาะกับพื้นที่สวน ยางพาราที่เป็นที่ราบและกำจัดวัชพืชโดยใช้สารเคมี ควรดื่บใช้กรณีมีฝนตกชุกเพราะจะทำให้หน้าฝนชะล้างปุ๋ยไปได้

- การใส่เป็นแถบ เป็นการใส่ปุ๋ยโดยโรยปุ๋ยเป็นแถบตามแนวแถวยางพารา วิธีนี้ใช้กับ พื้นที่ลาดชันเล็กน้อย โดยเจาะเป็นร่อง ใส่ปุ๋ยแล้วกลบ ควรใช้กับต้นยางพาราที่มีอายุ ๒ ปี ขึ้นไป โดยแถบควรห่างจากโคนต้นประมาณ ๑-๑.๕๐ เมตร ตามชั้นอายุของต้นยางพารา โดยสังเกตจากรัศมีใบเช่นกัน ความกว้างของแถบประมาณ ๑ ตารางวา หรือใช้รถไถนาติดผานเดี่ยวเจาะร่อง ความลึกประมาณ ๕ ซม. หากลึกกว่านั้นจะตัดรากยางพาราให้เสียหายได้ สำหรับยางพาราที่กรีดแล้วทำร่องให้ห่างโคนต้น ๑.๕๐ เมตร ซึ่งจะมีรากที่มีประสิทธิภาพดูดซับปุ๋ยอยู่มาก

- การใส่แบบหลุม เป็นการขุดหลุมใส่ปุ๋ยแล้วกลบ เหมาะสำหรับพื้นที่ลาดชัน และพื้นที่ ที่มีฝนตกชุกติดต่อกันเป็นเวลานาน โดยขุดหลุมข้างลำต้น ๒ หลุม ในครั้งต่อไปให้เปลี่ยนหลุมให้ตั้งฉากกับ ๒ หลุมแรก ระยะห่างของหลุมจากโคนต้น เป็นไปตามชั้นอายุของต้นยางพารา ในกรณีที่กำลังกำจัดวัชพืชไม่ทัน หรือใส่ปุ๋ยที่ไม่ตรงกับกรีดกำจัดวัชพืชควรใช้วิธีนี้เป็นหลัก การใส่ปุ๋ยโดยวิธีนี้ลดการสูญเสียปุ๋ยได้มาก

๕.๔ การตัดแต่งกิ่ง ต้นยางพาราพันธุ์ดี ก่อนจะทำการเปิดกรีดเอาน้ำยางพาราควรมีลำต้นเปล่าตรง (Clear Bole) ประมาณ ๓ เมตรจากพื้นดิน เพื่อสะดวกในการเปิดหน้ากรีด ช่วยทำให้ลมพัดโกรกได้ดี ลดความชื้นในแปลงป้องกันการเกิดโรคราในแปลงได้ระดับหนึ่ง และที่สำคัญเมื่อต้นยางพาราใกล้ครบรอบตัด ฟันสามารถกรีดยางพาราหน้าสูงได้ และจำหน่ายต้นไม้ได้ราคาดี เพราะราคาไม้ยางพาราจะมีราคาดีในส่วน ที่สามารถนำไปปอกเป็นวีเนียร์ทำผิวไม้อัดได้

ต้นยางพาราพันธุ์ดีจะแตกกิ่งมากน้อยในขณะกำลังเจริญเติบโตตามลักษณะจำเพาะของแต่ละชนิดพันธุ์ยางพาราจะแตกกิ่งมากเมื่อมีการชะงักความเจริญเติบโต ในช่วงกระทบกับความแห้งแล้ง หรือขาดปุ๋ย เพื่อปรับรูปทรงให้ได้ตามกำหนด จึงจำเป็นต้องมีการแต่งกิ่งยางพาราทุกระยะเมื่อตรวจพบมีกิ่งงอกออกมา จะทำการแต่งกิ่งประมาณ ๓ ปีโดยมีหลักการดังนี้

ปีที่	การแต่งกิ่ง
๑	ตัดทุกกิ่งที่สูงจากพื้น ๓๐ ซม.ลงมา
๒	ตัดทุกกิ่งที่สูงจากพื้น ๑๓๐ ซม.ลงมา
๓	ตัดทุกกิ่งที่สูงจากพื้น ๓๐๐ ซม.ลงมา

การแต่งกิ่งจะต้องคำนึงถึงยอดของต้นยางพาราที่เหลือด้วย เพราะหากตัดแต่งกิ่งออกไป มาก ใบยางพาราที่มีหน้าที่สังเคราะห์แสงจะลดน้อยลงไปด้วยทำให้ความเจริญเติบโตลดน้อยลง ปกติจะตัด กิ่งออกแต่ละครั้งประมาณ ๑ ใน ๓ ของเรือนยอด ช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการตัดแต่งกิ่ง ในปีแรกตัด แต่งได้ตลอดเวลา ปีที่ ๒ และ ๓ ควรดำเนินการเมื่อยางพาราเริ่มชะงักการเจริญเติบโต ประมาณเดือน ธันวาคม-มกราคม

๕.๕ ป้องกันภัย ภัยที่เกิดกับสวนยางพาราเกิดได้จากคน สัตว์ โรคราแมลง และภัยธรรมชาติ

- **ภัยจากคน** เกิดจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ หรือเกิดจากเจตนาที่ไม่หวังดีต่อเจ้าของสวน ยางพารา ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ มักได้แก่การไม่เข้าใจในขั้นตอนของการบำรุงรักษา การถากวัชพืชรอบโคน หรือในแถว หรือพรวนโคนดำเนินการใกล้เคียงต้นยางพาราขนาดเล็กทำให้กระทบกระเทือนถึงเรือน ราก การถางในแถวโดยมีดหรือเครื่องตัดหญ้าตัดลำต้นของต้นยางพารา หรือ มีดบาดลำต้น เป็นแผล การ พ่นสารเคมีกำจัดวัชพืชถูกยอดยางพาราทำให้ยอดของต้นยางพาราเหี่ยวเฉา หรือการใส่ปุ๋ยใกล้บริเวณโคน ทำให้ต้นยางพาราเหี่ยวตาย เป็นต้น ภัยที่เกิดจากเจตนา เช่น โจรธเค้นเจ้าของสวนยางพารา มาแอบฟันต้นยางพาราทิ้ง หรือใช้ยาฆ่าตอรถบริเวณโคนต้นทำให้ต้นยางพาราตาย เป็นต้น

การป้องกันและแก้ไข ภัยที่เกิดจากการรู้เท่าไม่ถึงการณ์สามารถแก้ไขได้โดย การให้ความรู้ และควบคุมการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิด สำหรับภัยจากการเจตนาจำเป็นต้องแก้ไขโดยกระบวนการมวลชนสัมพันธ์และทางนิติศาสตร์

- **ภัยจากสัตว์** เกิดได้ทั้งสัตว์เลี้ยงและสัตว์ป่า ภัยจากสัตว์เลี้ยง พบมากคือวัว ควาย เข้ามา กินหญ้าในแปลงปลูกยางพาราเหยียบย่ำถูกต้นยางขนาดเล็กเสียหาย หรือใช้ลำตัวเสียดสีกับเปลือกต้นยาง

การป้องกันและแก้ไข การล้อมรั้ว หรือการกำจัดวัชพืชที่เป็นอาหารของสัตว์เลี้ยง จะป้องกันได้ส่วนหนึ่ง ในบางครั้งอาจจำเป็นต้องใช้ยามระวังสัตว์เลี้ยง ติดป้ายตักเตือนเจ้าของสัตว์ หรือพบปะพูดคุยกับเจ้าของสัตว์ หากดำเนินการแล้วยังแก้ปัญหาไม่ได้ก็ต้องดำเนินการตามกฎหมาย ในส่วนของสัตว์ป่า การทำแปลงให้เตียนโล่งอยู่โดยสม่ำเสมอป้องกันเม่นและหมีได้ สำหรับช้างป่าป้องกันได้โดยดปลูกพืช อาหาร ช้างในพื้นที่ปลูกยางพาราจะทำให้ปัญหาเบาบางลง

- **ภัยจากโรค รา แมลง** ที่มักจะพบในแปลงยางพารา คือโรคใบยางพาราร่วงในช่วงฤดูฝน ที่เกิดจากรา ไฟทอปเทอร่า ซึ่งเกิดกับยางพาราบางชนิดโดยเฉพาะพันธุ์ RRIM ๖๐๐ โรคคราดำทำลายท่อน้ำยางทำให้ยางพาราหน้าแห้งไม่มีน้ำยางพาราไหล โรคราสีชมพูที่กิ่งของยางพาราขนาดใหญ่ ในส่วนของแมลงที่พบมากคือปลวกกัดกินเปลือกรากที่แห้ง ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างดินกับรากต้นยางพาราทำให้ต้นยางพาราเหี่ยวตาย ตัวด้วง หนอนทราย เพลี้ย หอย สามารถกำจัดโดยใช้สารฆ่าแมลง

การป้องกันและแก้ไข ต้องดำเนินการป้องกันและแก้ไขจากสาเหตุของโรครานั้น โรคใบ ร่วงจากราไฟทอปเทอร่า ก่อนปลูกจะต้องศึกษาจากแผนที่ขอบเขตโรคระบาดยางพาราก่อนว่าเขตพื้นที่ที่จะปลูกรุ่นมีการระบาดของโรคนี้หรือไม่ หากมีต้องดปลูกยางพาราพันธุ์ที่อ่อนแอต่อโรคนี้ แต่หากปลูกไปแล้ว วิธีป้องกันเบื้องต้นคือ หยุดการแพร่กระจายของเชื้อราชนิดนี้ เชื้อราชนิดนี้ไม่สามารถติดต่อไปทางอากาศได้ พาหะของราชนิดนี้คือคน รถยนต์ ที่เคยผ่านแปลงที่มีราชนิดนี้ระบาด หรือเครื่องมือกรีดยางพารา ที่เคยใช้กับแปลงที่มีราชนิดนี้มาก่อนโดยเฉพาะ อย่างไรก็ตามการป้องกันก็ทำได้ยากยิ่ง ผลกระทบของโรค นี้ จะทำให้น้ำยางพาราลดปริมาณลงเพราะใบสีเขียวที่มีคลอโรฟิลล์ถูกทำลายการสร้างอาหารโดยการ สังเคราะห์แสงลดลง ดังนั้นหลังจากการเกิดใบร่วงผ่านไปแล้ว เจ้าของสวนจะต้องปรับปรุงแปลงปลูกโดย การใส่ปุ๋ย ยูเรีย เร่งการงอกของใบเพื่อให้การสังเคราะห์แสงเป็นไปตามปกติ

- **ภัยจากธรรมชาติ** เกิดจากความแปรปรวนของธรรมชาติรอบตัว เช่น ฝนตกหนักเกิด น้ำท่วมแปลงยางพาราขนาดเล็กแช่ขังอยู่หลายวัน ฝนทิ้งช่วงเกิดความแห้งแล้ง บางครั้งเกิดไฟป่าลุกลเผาไหม้ แปลงปลูก ลมแรง ทำให้ต้นยางพาราโค่นล้ม ลมพายุหมุน ทำให้กิ่งยางพาราหัก หรือพายุไต้ฝุ่นทำลายพื้นที่ สวนยางพาราเป็นบริเวณกว้างเช่นกรณีไต้ฝุ่นเกย์ในปลายปี พ.ศ. ๒๕๓๒ ทำลายสวนยางพาราในจังหวัด

ชุมพร แผ่นดินไหวทำให้เกิดแผ่นดินแยกหรือยุบตัว บางครั้งแผ่นดินไหวในทะเลก่อให้เกิดคลื่นยักษ์ สึนามิ ซัดใส่สวนยางพาราที่ปลูกริมทะเลได้รับความเสียหาย เฉกเช่นปลายปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ที่ ๖ จังหวัดภาคใต้เป็น ต้น

การป้องกันและแก้ไข ภัยจากธรรมชาตินับเป็นภัยที่ป้องกันแก้ไขได้ยาก เพราะเจ้าของ สวนจะไม่ทราบล่วงหน้าว่าจะเกิดภัยใดขึ้นในเวลาใด แต่ภัยธรรมชาติที่ไม่รุนแรงก็แก้ไขได้บ้าง เช่น

๑) การป้องกันลมที่เกิดจากลมมรสุมซึ่งจะทำให้ต้นยางพาราที่มีอายุประมาณ ๓ ปีขึ้นไปล้มจากลมมรสุมที่พัดแรง ได้แนะนำไว้แล้วในขั้นตอนของการปักหลักหมายปลูกแต่บางครั้ง กำหนดทิศทางของหลักไม้ได้หากเกิดลมมรสุมพัดแรงจะปรากฏในกรณีลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ในช่วง ยางพาราล้มก่อนหน้าที่จะตัดแต่งกิ่ง หรือล้มไปก่อนแล้ว แก้ไขได้โดยการตัดยอดของต้นที่ล้ม แล้วใช้รถ แบริดจ์ ขุดหลุมฝังใหม่ หรือขุดหลุมด้วยแรงคนปลูกใหม่ก็ได้

๒) การป้องกันไฟไหม้สวนยางพารา ที่เกิดจากความแห้งแล้ง ในประเทศไทยจะเกิดความแห้งแล้งในช่วงปลายปีถึงต้นปีระหว่างเดือนธันวาคม-เมษายน การปลูกสร้างสวนยางพาราเป็น การลงทุนสูง หากถูกไฟไหม้เสียหายค่าตอบแทนต่างๆ ที่จะได้รับเป็นศูนย์ จึงจำเป็นต้องป้องกันไฟไหม้ อย่างได้ผล หลักการสำคัญของการป้องกันไฟคือการลดวัชพืชออกจากแปลงให้มากที่สุด เมื่อมีวัชพืชอยู่ น้อยไฟก็ไม่เกิดขึ้นในแปลง การป้องกันไฟมีหลายวิธี แต่ที่ได้ผลดีที่สุดสำหรับการป้องกันไฟในแปลง ยางพารา คือ

๒.๑) ใช้รถแทรกเตอร์ล้อยางไถพรวนระหว่างแถวของยางพารา โดยใช้รถแทรกเตอร์ล้อยางติดจานไถ ๗ จาน ไถระหว่างแถวดำเนินการระหว่างเดือน พฤศจิกายน-ธันวาคม จะทำให้วัชพืชถูกไถพลิกทับอยู่ใต้ผิวดิน สำหรับซี่ไถในแปลงยางพาราอายุ ๑ ปีไถแยกจากโคน ยางพาราอายุ ๒-๖ ปี

๒.๒) การทำแนวป้องกันไฟ วิธีนี้ใช้กับสวนยางพาราที่ปลูกในพื้นที่ลาดชันทุกชั้นอายุ และยางพาราที่เปิดกรีดแล้วทุกสภาพพื้นที่ เนื่องจากในพื้นที่ดังกล่าวเครื่องจักรเข้าไปทำงานไม่ได้วิธีการ ทำแนวกันไฟ โดยการใช้จอบถากวัชพืช กวาดรวมกองกลาง และทำการชิงเผา แนวกันไฟที่จะทำ ทำรอบ เขตแปลง ริมทางตรวจการ และทำแนวย่อยในแถวยางพาราเพื่อให้มีวัชพืชหลงเหลืออยู่น้อยที่สุด และถ้าสามารถถากวัชพืชออกจากแปลงปลูกมาเผาได้มากที่สุดก็จะปลอดภัยที่สุด อย่างไรก็ตามกรณีมีพื้นที่มาก ๆ การจะทำให้วัชพืชหมดสิ้นไปในครั้งเดียวจะไม่ทันกับความแห้งแล้ง จึงควรทำกิจกรรมต่าง ๆ เป็นขั้นเป็น ตอน ดังนี้

- ทำแนวกันไฟรอบแปลง และทางตรวจการก่อนโดยถากหญ้าด้วยจอบกว้าง ประมาณ ๒๐ เมตร กวาดวัชพืชรวมกองแถวยางพาราและทำการชิงเผาในเวลาากลางคืน การชิงเผาควร ระวังมิให้มีความรุนแรงโดยจำกัดกองเชื้อไฟให้มีขนาดเล็ก และห่างต้นยางให้มากที่สุด

- ต่อมาทำแนวซอยเข้ากลางลอคที่เหลือไปเรื่อย ๆ จนหมดพื้นที่

ข้อควรระวังในการทำแนวกันไฟและชิงเผา

๑) ระหว่างทำแนวป้องกันไฟและชิงเผาไม่เสร็จ จะใช้ยามระวังไฟในเวลาากลางคืน
๒) แปลงที่จะทำการถากเตียนในแนวกันไฟได้จะต้องกำจัดวัชพืชมาอย่างต่อเนื่อง
๓) ในกรณีพื้นที่ลาดเทการทำแนวกันไฟในขั้นตอนที่ ๒ และ ๓ ควรกองเศษวัชพืชไว้ใกล้แถวที่อยู่ข้างล่างมากกว่าข้างบน เพราะเวลาเผาไฟยอดไฟจะเอียงขึ้นเขา กองวัชพืชควรมีความกว้างไม่เกิน ๕๐ ซม.

๔) วัชพืชที่ถากหรือถากไว้ให้ทำการเผาโดยเร็วไม่ควรทิ้งไว้เกิน ๗ วัน ควรจะชิงเผาขณะที่เศษวัชพืชมีความชื้นหลงเหลืออยู่บ้าง จะทำให้การชิงเผาสะดวกขึ้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจำนวนเนื้อที่ด้วย หาก พื้นที่เป็นผืนใหญ่ควรวางแผนการถากวัชพืชเป็นตอนช่วย และชิงเผาไปตามลำดับ ไม่ควรถากวัชพืชหมด คราวเดียวทั้งแปลงแล้วค่อยจุดเพราะจะทำให้หญ้าแห้งกรอบ ไฟไหม้รุนแรง

๕) ช่วงเวลาการชิงเผาที่ดีที่สุดระหว่างเดือน พฤศจิกายน - มกราคม ซึ่งเป็นช่วงอากาศเย็น ใช้ เวลาระหว่าง ๑๘.๐๐ น. - ๒๔.๐๐ น.

๖) การเริ่มเผาให้เริ่มจากทางใต้ลมก่อนเสมอ โดยเลือกแถวที่อยู่ใต้ลมที่สุด และในแถวก็ให้เผาจากใต้ลมเช่นกันเมื่อแถวแรกไฟไหม้ไปประมาณ ๑๐ เมตร จึงเผาแถวที่ ๒ โดยใน ๑ แถวมีคนงาน ประจำ ๒ คน สำหรับในพื้นที่ลาดเท ให้เริ่มเผาจากยอดเขาลงหาตีนเขา

๗) อุปกรณ์ประจำตัวคนงานที่มีหน้าที่ ชิงเผาคนที่ ๑ มีถังฉีดน้ำคนที่ ๒ มีไม้ตีไฟ เมื่อไฟลุกแรงคนงานทั้ง ๒ จะชะลอการลุกไหม้ด้วยการใช้อุปกรณ์ดับไฟที่มี และเมื่อเผาแต่ละแถวเสร็จแล้วจะทำ การดับไฟที่คงไม่เศษไม้ปลายไม้เป็นถ่านไฟให้หมด

๘) ในเช้าของวันรุ่งขึ้นจะต้องจัดคนงาน ๑ หมู่ออกตรวจสอบบริเวณที่เผาผ่านไปแล้วเมื่อคืน หากปรากฏมีไฟยังคุกรุ่นอยู่ในแปลงปลูกให้ดับให้หมด เวลาที่ตรวจสอบที่ดีที่สุดคือประมาณ ๑๑.๐๐ น. ซึ่งแดดเริ่มร้อนขึ้น

อย่างไรก็ดี การจำกัดวัชพืชอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอจะช่วยให้การชิงเผากระทำได้ง่ายและไม่มีผลกระทบต่อต้นยาง กล่าวคือ การใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชประเภทไบอิลีงเดี่ยวให้หมดจากแปลงตั้งแต่ ยังมีขนาดเล็ก และเมื่อวัชพืชเปลี่ยนแปลงสภาพเป็นไบอิลีงคู่ ให้ทำการกำจัดบ่อยครั้งให้ย่อยสลายในฤดูฝนให้ มากจะช่วยให้มีเศษวัชพืชเหลือตกค้างในฤดูแล้งน้อยลงมาก

๕.๖ สํารวจอัตราการรอดตายและความเจริญเติบโต สํารวจอัตราการรอดตายและความเติบโต เป็นการประเมินผลการทํางานที่ผ่านมาในทุก ๆ ปี ว่า มีความสำเร็จ หรือผิดพลาดประการใด เพื่อจะได้แก้ไขได้ใน ปีต่อไป ข้อมูลที่ต้องสํารวจ คือ

- **เปอร์เซ็นต์รอดตาย** คือจํานวนต้นยางพาราที่รอดตายในแต่ละปี การปลูกยางพารา โดยทั่วไปควรมีจํานวนต้นรอดตายในปีแรกไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๐ ปีที่สองไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๕ และปีที่ สามไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๕ จึงจะประสบผลสำเร็จ

- **ความโตทางเส้นรอบวงระดับอก** (Girth at Breast high) หรือเรียกย่อ ๆ ว่า GBH คือความโตทางเส้นรอบวงในระดับ ๑.๕๐ ม. ใช้หน่วยวัดเป็น เซนติเมตร ยางพาราเป็นพืชโตเร็ว

- **ความสูง** ต้นยางพาราจะมีความสูงเฉลี่ยเมื่อโตพร้อมกรีดที่อายุ ๖ - ๗ ปีประมาณ ๑๒- ๑๕ เมตรตามลักษณะของแต่ละชนิดพันธุ์และการจัดระยะปลูกดังนั้นความสูงเฉลี่ยทุกปีน่าจะเพิ่มขึ้นปีละ ๒ เมตรเป็นอย่างน้อยถ้าเริ่มปลูกทันในเดือนพฤษภาคม ของทุกปี การวัดความสูงวัดจากพื้นดินถึงเรือนยอด นิยมใช้หน่วยวัดเป็นเมตร

ช่วงเวลาของการดำเนินการควรดำเนินการเมื่อต้นยางพาราชะงักการเจริญเติบโตจากความแห้งแล้งประมาณเดือนธันวาคม-กุมภาพันธ์ ของทุกปี ข้อมูลทั้งสามอย่างสามารถตรวจวัดพร้อมกันได้ จํานวนต้นที่เป็นตัวอย่างที่ใช้ตรวจวัดขึ้นอยู่กับปริมาณพื้นที่ที่ปลูก โดยข้อเท็จจริงแล้วหากสํารวจตรวจวัด ได้ถึง ๑๐๐% ข้อมูลจะถูกต้องมาก

๖. การเก็บเกี่ยวผลผลิตน้ำยางพารา

๖.๑ การเตรียมการก่อนกรีดยางพารา เมื่อยางพาราที่ปลูกไว้มีอายุ ๖ - ๖.๕ ปีเต็ม จะต้องทำ การตรวจสอบดูว่ายางพาราที่ ปลูกไว้มีขนาดโตที่จะทำการกรีดยางได้ประมาณ ร้อยละเท่าใด โดยการวัดความโตทางเส้นรอบวงที่ระดับ อก ว่ามียางพาราที่โตเกิน ๕๐ ซม.จํานวนเท่าใด ทำเครื่องหมายไว้ให้ชัดเจนโดย อาจจะใช้สีแดงทาไว้เป็น รูปเครื่องหมายใด ๆ ก็ได้ การเปิดกรีดในปีแรกควรมีจํานวนต้นที่ได้ขนาดมากกว่า ๕๐% ของจํานวนปลูก ทั้งหมด ปัจจุบันนิยมกรีดยางพาราหน้าแรกที่ความสูง ๗๕ ซม. ขนาดของลำต้นอาจจะ

เล็กกว่าเดิมได้บ้าง แต่ไม่ควรต่ำกว่า ๔๕ ซม. หากมีจำนวนต้นที่กรีดได้น้อยกว่า ๕๐% ให้เปิดกรีดในปีที่ ๗ ซึ่งสามารถกรีดได้ ทุกต้นแล้ว ยกเว้นต้นที่ปลูกซ่อมในปีที่ ๒ และยังมีขนาดเล็ก

๖.๒ การกรีดยาง ระบบการกรีดยางของสวนป่า ให้ใช้ระบบกรีด ดังนี้

- หน้ากรีดสูง ๗๕-๑๕๐ ซม. หน้ากรีดแรกเปิดกรีดที่ตำแหน่งเหนือรอยเท้าข้างให้เปิดกรีด ๑/๒ ของลำต้น กรีด ๑ วัน เว้น ๑ วัน

- หน้ากรีดที่ ๒ เปิดกรีดที่ตำแหน่งความสูงไม่น้อยกว่า ๑๕๐ ซม. เหนือรอยเท้าข้าง ใช้ระบบกรีด ๑/๓ ของลำต้น กรีด ๒ วัน เว้น ๑ วัน จำนวนวันกรีดไม่น้อยกว่า ๑๖๐ วัน

โดยทั้ง ๒ ระบบ ให้มีการกรีดชดเชยในวันฝนตกติดต่อกันหลายวัน ทั้งนี้ จะใช้ระบบการกรีดที่นอกเหนือจากนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาค

ผู้ประสงค์เป็นผู้กรีดยางพารา จะต้องปฏิบัติดังนี้

- เมื่อสวนป่าตกลงให้เป็นผู้กรีดยางพารา สวนป่าจะดำเนินการทำสัญญากับผู้ตกลงกรีดยางพารา

- ผู้กรีดยางพาราจะต้องชำระเงินประกัน งวดจ่ายเงินละ ๒๐๐.- บาท หรืออัตราร้อยละ ๑๐ ของรายได้จากการกรีดยางพาราในแต่ละงวดจนกว่าจะครบ ๔,๐๐๐.- บาท โดยเงินประกันของผู้กรีดยางพาราสวนป่าจะนำฝากไว้ที่ธนาคารในนามสวนป่า และจะคืนเงินประกันให้ผู้กรีดยาง เมื่อครบกำหนดสัญญาการเป็นผู้กรีดยางพาราและไม่มีความผิด และจะเบิกจ่ายเงินประกันคืนในรูปแบบคณะกรรมการ

- ในกรณีที่ผู้กรีดยางพารากระทำผิดและถูกปรับอันเนื่องจากการกรีดยางพารา มีเงินรายได้จากการกรีดยางพาราไม่เพียงพอที่หักคืนในแต่ละงวด ให้สวนป่าหักเงินจากเงินประกัน ยอดเงินประกันที่หักออกจากบัญชี ให้หักจากรายได้ผู้กรีดยางพาราใน งวด/หรือ ครั้ง ต่อไป โดยจะต้องสมทบจนครบ ๔,๐๐๐.- บาท

- ผู้กรีดยางพาราผู้ใดขาดการกรีดยางพาราตามที่สวนป่ากำหนดให้เป็น วัน/หรือครั้ง จะต้องปฏิบัติดังนี้

- แจ้งให้สวนป่าทราบล่วงหน้าตามแบบใบขอพักหยุดกรีดยาง ในเวลาอันสมควร เพื่อสวนป่าจะจัดผู้กรีดยางพาราอื่นแทน

- ในกรณีไม่มีเหตุผลอันสมควร จะต้องถูกปรับ วัน/หรือ ครั้ง ละ ๒๐๐.-บาท เว้นแต่ผู้กรีดยางพาราที่ประสบอันตราย หรือเจ็บป่วยกะทันหัน หรือไม่อาจมาปฏิบัติได้โดยเหตุสุดวิสัย

- ผู้กรีดยางพาราขาดการกรีดยางใน วัน/หรือครั้ง ที่กรีดยางได้ เป็นเวลาติดต่อกัน ๓ วัน/หรือครั้ง โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้อยู่ในดุลยพินิจของหัวหน้างานสวนป่า โดยสามารถยกเลิกสัญญาให้พ้นจากสภาพการเป็นผู้กรีดยางพาราได้

- ผู้กรีดยางพาราที่ลักลอบนำน้ำยางสด, ยางแผ่นดิบ, ยางก้อนถ้วยหรือเศษยาง ไปจำหน่ายจ่าย โอนหรือยกยอก ให้สวนป่าดำเนินการริบผลผลิตและรายได้ รวมทั้งค่าประกันที่คงเหลือ และให้พ้นสภาพจากการเป็นผู้กรีดยางพาราทันที พร้อมทั้งให้ดำเนินคดีทางอาญา

- ผู้กรีดยางพารามีหน้าที่ต้องจัดเตรียมอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการกรีดยางพาราเอง ยกเว้นถ้วยรองน้ำยาง ลวดรับถ้วย ลื่นยาง ซึ่งสวนป่าจะเป็นผู้จัดหาให้ โดยผู้กรีดยางพาราจะต้องบำรุงดูแลรักษาอุปกรณ์ต่างๆ ให้อยู่ในสภาพพร้อมที่จะใช้งานได้เสมอ ทั้งนี้ ผู้กรีดยางพาราจะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

- ผู้กรีดยางพาราจะต้องรักษาร่องน้ำยาง หน้า-หลัง ให้ชัดเจนอยู่โดยสม่ำเสมอ ผู้ใดละเลยหรือปฏิบัติไม่ครบถ้วน ปรับต้นละ ๕.- บาทต่อครั้ง ที่ทำการทดสอบ

- ผู้กรีดยางพาราต้องทนายรักษาหน้ากรีด ตามที่สวนป่ากำหนด ผู้ละเลยหรือปฏิบัติ ไม่ครบถ้วน ปรับครั้งละ ๓๐๐.-บาทต่อหนึ่งเบอร์กรีด

- ผู้กรีดยางพาราจะต้องกรีดยางหน้าแรกจนหมดพื้นที่กรีด จึงทำการกรีดยางหน้าที่สอง โดยจะต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่สวนป่าก่อนการเปิดกรีดยางหน้าที่สอง ผู้ไต่ฝ่าฝืน ปรับตันละ ๑๐๐.-บาท

- ผู้กรีดยางพาราจะต้องกรีดยางจากซ้ายบนลงมาด้านขวาล่าง ให้น้ำกรีดมีความลาดเอียง ๓๐-๓๕ องศา โดยสม่ำเสมอ ผู้ไต่ฝ่าฝืนปรับตันละ ๑๐.- บาท

- ผู้กรีดยางพาราจะต้องกรีดยางให้หมดทุกต้นตามจำนวนที่สวนป่ากำหนด ยกเว้นต้นที่เป็นโรค ซึ่งได้แจ้งให้เจ้าหน้าที่สวนป่าทราบแล้ว กรณีมีเหตุสุดวิสัย จะต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่สวนป่าทราบในวันนั้นๆ หากฝ่าฝืนให้ปรับตันละ ๕.- บาท

- ผู้กรีดยางพารากรีดบาดเนื้อไม้ ปรับแผลละ ๒.- บาท ถ้าเป็นแผลยาง ให้คิด ๑ เซนติเมตร เป็น ๑ แผล

- ผู้กรีดยางพาราไม่หยางถ้วยน้ำยาง และหลังจากเก็บน้ำยางแล้ว ไม่คว่ำถ้วยรับน้ำยาง หรือเก็บน้ำยางไม่หมด ปรับตันละ ๕.- บาท

๖.๓ การเก็บรวบรวมน้ำยางสด

- ผลผลิตจากการกรีดยาง คือ น้ำยางสด ยางก้อนถ้วย และเศษยาง จะต้องนำส่ง สวนป่า โดยน้ำยางสดแบ่งผลผลิตเป็น ๒ ประเภท คือ จำหน่ายเป็นน้ำยางสด และแปรรูปเป็นยางพาราแผ่นดิบ ซึ่งมีข้อปฏิบัติที่แตกต่างกัน โดยหลังจากกรีดยางพาราแล้วประมาณ ๑ ชั่วโมง ผู้กรีดยางต้องเก็บรวบรวมน้ำยาง ยางก้อนถ้วย และเศษยาง นำส่ง ตามเวลาและสถานที่ที่สวนป่ากำหนด

๖.๔ การคำนวณผลผลิตรายปี

การคำนวณผลผลิตเพื่อประมาณการเป้าหมายรายปี ดำเนินการดังนี้

- กรณีแปลงเปิดกรีดหลัง ๓ ปีขึ้นไป ได้จากการเก็บสถิติย้อนหลังรายแปลงของสวนป่าเพื่อหาค่าเฉลี่ยต่อไร่ จากนั้นจึงนำมาใช้คำนวณประมาณการเป้าหมายปีถัดไป ดังสมการ

ค่าเฉลี่ยปริมาณผลผลิตน้ำยางพารารายแปลง (กก./ไร่) x พื้นที่ (ไร่) = เป้าหมายรายแปลง

- กรณีแปลงเปิดกรีด ๑-๓ ปีแรก การคำนวณผลผลิตจากการอ้างอิงข้อมูลผลผลิตจากสถาบันวิจัยยาง ดังสมการ

ข้อมูลผลผลิตยางเปิดกรีดตามอายุ ๑-๓ ปี รายแปลง (กก./ไร่) x พื้นที่ (ไร่) = เป้าหมายรายแปลง

ตารางแสดงข้อมูลอัตราผลผลิตยางพาราตามอายุการเปิดกรีดยางพาราพันธุ์ RRIM ๖๐๐

ปีกรีด	๑	๒	๓
ผลผลิต (กก./ไร่)	๑๗๑	๒๓๓	๒๘๐

ดังนั้น ผลรวมของเป้าหมายรายแปลง = เป้าหมายผลผลิตยางพาราประจำปี

๗. การกรีดยางพาราเพื่อแปรรูปเป็นยางพาราแผ่นดิบ ต้องดำเนินการดังนี้

๗.๑ ผู้กรีดน้ำยางพาราและเศษยางที่รวบรวมได้ตามข้อ ๑ มายัง โรงแปรรูปยางแผ่น ขั้นตอนการขนส่งเป็นข้อตกลงระหว่างผู้กรีดยางและสวนป่า

๗.๒ ทำความสะอาดเครื่องมือและอุปกรณ์การทำยางแผ่นทุกชนิดก่อนและหลังการใช้งาน

๗.๓ กรองน้ำยางด้วยกรองลวดหรือพลาสติกเบอร์ ๔๐ และ ๖๐ โดยวางเครื่องกรองซ้อนกัน ๒ ชั้น กรองเบอร์ ๔๐ อยู่ด้านบน เบอร์ ๖๐ ไว้ด้านล่าง กรองน้ำยางลงในถังรวมน้ำยาง

๗.๔ ตวงน้ำยางที่กรองแล้วลงในตะก่งที่สะอาด ตะก่งละ ๓ ลิตร

๗.๕ ตวงน้ำสะอาดลงในตะก่งน้ำยาง ตะก่งละ ๒ ลิตร จะได้ส่วนผสมน้ำยางต่อน้ำในอัตรา ๓:๒ หากตะก่งมีขนาดโตจะใช้อัตราส่วนน้ำยาง ๓ ลิตร น้ำ ๓ ลิตร ก็ได้ อัตราส่วนผสมนี้เปลี่ยนแปลงได้ถ้าหากน้ำยางสดเจือจางบ้างแล้ว เช่น กรณีฝนตกขณะเก็บน้ำยางหรือสาเหตุอื่นๆ

๗.๖ ใช้กรดฟอร์มิกเข้มข้น ๙๐% ผสมกับน้ำในอัตรา ๒ ช้อนแกง ต่อน้ำสะอาด ๓ กระป๋องนม หรือกรดฟอร์มิก ๑ ขวดต่อน้ำสะอาด ๔๐ ขวด ในการผสมให้เทน้ำกรดลงในน้ำ การผสมน้ำกรดนี้เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ต้องผสมให้ใช้งานให้หมดภายในวันนั้นๆ

๗.๗ ผู้กรีดยางใช้ใบพายกวนน้ำยางที่ผสมน้ำไว้ ๑-๒ เทียว ตวงน้ำกรดที่ผสมแล้ว ๑ กระป๋องนม (๓๐๐ ซี.ซี.) เทลงในตะก่งน้ำยางให้ทั่ว พร้อมใช้ใบพายกวนน้ำยางไปมาประมาณ ๖ เทียว

๗.๘ ขณะกวนน้ำยางในข้อ ๗.๗ จะมีฟองอากาศเกิดขึ้น ใช้ใบพายกวาดฟองอากาศ ออกจากตะก่งให้หมด เก็บรวบรวมไว้ผลิตเป็นเศษยางฟองอากาศ

๗.๙ ใช้สังกะสีแผ่นเรียบ หรือวัสดุอื่นปิดตะก่งไว้เพื่อป้องกันสิ่งสกปรกตกลงในตะก่งในขณะทิ้งไว้ให้ยางจับตัวประมาณ ๓๐-๓๕ นาที

๗.๑๐ เมื่อน้ำยางในตะก่งจับตัวแล้ว ก่อนนำไปนวด ควรรินน้ำสะอาดหล่อไว้ทุกตะก่ง เพื่อสะดวกในการเทยางออกจากตะก่ง การนวดแท่งยางเป็นแผ่นยาง ต้องนวดบนโต๊ะที่สะอาด ปูพื้นด้วยแผ่นอลูมิเนียมหรือแผ่นสังกะสี หรือกระเบื้อง นวดด้วยมือหรือไม้กลมก็ได้ ให้แผ่นยางหนาประมาณ ๑ ซม.

๗.๑๑ นำแผ่นยางที่นวดแล้ว เข้าเครื่องรีดเส้น ๓-๔ ครั้ง ให้หนาประมาณ ๓-๔ มม.

๗.๑๒ นำยางแผ่นที่รีดเส้นแล้ว เข้าเครื่องรีดดอก ๑ ครั้ง ให้หนาประมาณ ๓ มม.

๗.๑๓ นำแผ่นยางที่รีดดอกแล้ว ล้างน้ำกรดและสิ่งสกปรกที่ติดอยู่ตามแผ่นยางออกให้หมดด้วยน้ำสะอาด

๗.๑๔ นำแผ่นยางที่ล้างแล้วผึ่งไว้ในที่ร่ม ไม่ควรนำออกไปผึ่งหรือตากไว้กลางแจ้งแดด เพราะจะทำให้ยางแผ่นเสื่อมคุณภาพได้ง่าย

๗.๑๕ หลังจากผึ่งยางแผ่นดิบไว้ประมาณ ๖ ชั่วโมง แล้วเก็บรวบรวมนำไปตากไว้บนราวในโรงเก็บยางแผ่นดิบ หรือโรงอบยางเพื่อรอจำหน่าย

๗.๑๖ นำเศษยางทุกประเภทที่เกิดขึ้น ส่งเจ้าหน้าที่ให้รวบรวมไว้ รอจำหน่ายโดยการชั่งน้ำหนักสดไว้เป็นหลักฐาน

๗.๑๗ หัวหน้าหมู่กรีดยาง หรือพนักงานควบคุมงาน มีหน้าที่ควบคุมและนำการแปรรูปยางแผ่นดิบ

การแปรรูปเป็นยางพาราแผ่นดิบ รายงานดังนี้

๑. หัวหน้าหมู่กรีดยางรายงานจำนวนยางแผ่นดิบ เศษยางฟองอากาศ และเศษยางประเภทต่าง ๆ ต่อพนักงานควบคุมงานทุกวันตามแบบ รายงาน พร.๒ โดยยางแผ่นดิบและเศษยางฟองอากาศให้บันทึกเป็นจำนวนแผ่น เศษยางอื่นๆ บันทึกเป็นน้ำหนักสดลงในบัตรประจำตัวผู้กรีดยางตามแบบ พร.๑ ด้วย

๒. พนักงานควบคุมงานผลิตนำส่งรายงานต่องานสวนป่าภายในวันนั้น

๓. งานสวนป่ารวบรวมผลผลิตแต่ละวันลงในแบบ พร.๓ รายงานส่วนงานต้นสังกัด ภายใน ๗ วัน หลังการจ่ายเงินค่าจ้างกรีดยาง และผลตอบแทนอื่น ๆ

๘. การทำไม้ยางพารา

ไม้ยางพารา เป็นผลผลิตสุดท้ายที่เจ้าของสวนยางพาราจะได้รับเมื่อครบรอบตัด ฟัน หรือเมื่อหยุดกรีดยางพาราแล้ว เนื้อไม้ยางพารามีประโยชน์ในวงการอุตสาหกรรมมาก ราคาจะขึ้นลง ตามปัจจัยต่างๆ หลายประการ เช่น ภาวะความต้องการของตลาดโลก ขนาดของไม้จำนวนของต้นยางพารา ที่คงเหลือ ความใกล้ไกลจากตลาดหรือท่าเรือ สภาพพื้นที่ปลูก เส้นทางการคมนาคม ฤดูกาล และราคาของยางพารา แผ่นดิบและราคาน้ำยางสด เป็นต้น

ภาวะความต้องการของตลาดโลก เนื้อไม้ยางพาราส่วนใหญ่จะส่งออกไปขาย ยังต่างประเทศ มีผลผลิตเป็นสินค้าสำเร็จรูปในประเทศบ้าง แต่ไม่มากนัก เมื่อตลาดโลกมีความต้องการเนื้อไม้ ยางพารามากราคาไม้ยางพาราในประเทศก็จะปรับตัวสูงขึ้นด้วย

ขนาดของไม้และลักษณะต้นยางพารา ต้นยางพาราขนาดใหญ่ เปราะตรง สามารถนำไปปอกเป็นไม้วีเนียร์ทำผิวไม้อัดได้ หรือแปรรูปเป็นไม้หน้ากว้างตั้งแต่ ๖ นิ้วขึ้นไป ราคาซื้อ ขายในสวนจะสูงกว่าไม้ขนาดเล็ก ซึ่งใช้ประโยชน์ได้น้อยกว่า ขนาดของไม้ยางพารา และลักษณะของต้น ยางพาราขึ้นอยู่กับชนิดพันธุ์ยางพาราพันธุ์ RRIM ๖๐๐ มีขนาดเล็กกว่ายางพาราพันธุ์ GT ๑ และ PB ๒๓๕ แต่พันธุ์ PB ๒๓๕ มีลำต้นเปลาตรงกว่าพันธุ์ GT ๑ สภาพดินที่ปลูกยางพารา ยางพาราชนิด เดียวกันปลูกในดินร่วนปริมาณน้ำฝนมาก ย่อมมีขนาดใหญ่กว่าส่วนที่ปลูกในพื้นที่ดินทรายและปริมาณ น้ำฝนน้อย และอายุของต้นยางพาราต้นยางพาราที่อายุมากย่อมมีเนื้อไม้มากกว่าต้นยางพาราที่อายุน้อยกว่า

จำนวนของต้นยางพาราที่คงเหลือ ในการคำนวณราคาเพื่อซื้อขายไม้ ยางพารายืนต้นจะต้องคำนึงถึงขนาดและจำนวนต้นยางพาราด้วย การซื้อขายมักจะตกลงราคาเป็นไร่ โดยคิด ๑ ไร่มีจำนวนต้นยางพารา ๗๐ ต้น หากมีต้นยางเหลืออยู่น้อยจำนวนไร่ที่ใช้ในการจ่ายเงินจะน้อยกว่าพื้นที่ จริงด้วย เช่นมีพื้นที่ปลูกยางพารา ๑๐ ไร่ แต่มีต้นยางพาราคงเหลือ ๕๖๐ ต้น ผู้ซื้อจะคิดราคาให้= $560/70 = 8$ ไร่ เท่านั้น

ความใกล้ไกลจากตลาดหรือท่าเรือ ผู้ซื้อต้นยางพาราจากสวนยางมักนำไป แปรรูปที่โรงเลื่อยไม้ยางพาราตามท้องที่ต่างๆ หากสวนยางพาราอยู่ไกลจากโรงเลื่อยมากราคาก็ต้องต่ำกว่า สวนยางพาราที่อยู่ใกล้โรงงานแปรรูปไม้ยางพาราก็ต้องส่งเนื้อไม้ที่แปรรูปแล้วไปยังโรงงานอื่นๆ หรือ ท่าเรือ ตลาดของไม้แปรรูปยางพาราส่วนมากจะอยู่ที่ กรุงเทพฯ หรือชานเมือง ดังนั้นราคาเนื้อไม้ยางพารา ในภาคตะวันออกจึงสูงกว่าราคาเนื้อไม้ยางพาราในภาคใต้

สภาพพื้นที่ปลูก ยางพาราที่ปลูกในพื้นที่ลาดชัน การทำไม้ออกยากกว่า ยางพาราที่ปลูกในพื้นที่ราบ ราคาซื้อขายย่อมต่ำกว่ายางพาราในพื้นที่ราบ

เส้นทางการคมนาคม เป็นปัจจัยสำคัญในการขนส่งไม้ยางพาราไปโรงงาน แปรรูป ยางพาราที่ปลูกไว้ริมถนนที่สามารถใช้ขนส่งได้ทุกฤดูกาล ราคาจะดีกว่า ยางพาราที่ปลูกไกลเส้นทาง คมนาคมที่ผู้ซื้อจะต้องทำ

ทางเข้าไปชนไม้ยางพารา บางครั้งเป็นที่ตาบอดจะต้องมีค่าใช้จ่ายในการขนส่ง ผ่านสวนยางพาราเจ้าอื่น ราคาซื้อขายจะต่ำกว่ากรณีแรก

ฤดูกาล เป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดราคาซื้อขายไม้ยางพาราเช่นกัน พ่อค้า ชอบซื้อเนื้อไม้ในฤดูร้อนเพราะการขนส่งสะดวก แต่คนขายหรือเจ้าของสวนชอบขายในฤดูฝน เพราะ ในช่วงฤดูร้อนยังกรีดยางพาราได้ ดังนั้นราคาซื้อขายไม้ยางพาราในฤดูฝนจึงถูกกว่าในฤดูร้อน

ราคายางพาราแผ่นดิบและราคาน้ำยางสด ในขณะที่ราคาน้ำยางสดหรือ ยางพาราแผ่นดิบมีราคาดี เจ้าของสวนจะชะลอการขายต้นยางพารา ราคาไม้ยางพาราในขณะนั้นจึงสูง

การจัดทำแผนการทำไม้ ๒๕ ปี

สวนป่าจะดำเนินการสำรวจกำลังผลิตไม้ประจำปีโดยนับตั้งแต่ปี ๒๕๕๖ จะเป็นการสำรวจ ๑๐๐% ของพื้นที่ เพื่อจัดทำและปรับปรุงแผนการทำไม้ให้สอดคล้องกับอายุต้นยางพารา, ปริมาณกำลังผลิต และนโยบายของ อ.อ.ป. และคำนวณหาปริมาณความเพิ่มพูนรายปี (Annual Yield Increment : AYI) เพื่อประกอบการพิจารณาแผนการทำไม้ประจำปี

สมการคำนวณปริมาตรไม้ท่อนยางพาราพันธุ์ RRIM ๖๐๐

$$V = 4E - 0.5g^{2.1923}$$

V = ปริมาตรไม้ยาง (ลบ.ม.)

g = เส้นรอบวงของลำต้น (ซม.)

ที่มา : นายอารักษ์ จันทูมาและคณะ.๒๕๔๘. สถาบันวิจัยยาง,กรมวิชาการเกษตร

สมการคำนวณปริมาตรไม้ท่อนยางพาราพันธุ์ PB ๒๓๕

$$Y = 0.0001 X^{3.9303}$$

ที่มา : นายอารักษ์ จันทูมา.๒๕๕๐. สถาบันวิจัยยาง,กรมวิชาการเกษตร

สมการคำนวณปริมาตรไม้ท่อนยางพาราพันธุ์ RRIT ๒๕๑

$$Y = 7E - 0.6 X^{2.4114}$$

ที่มา : นายอารักษ์ จันทูมา.๒๕๕๐. สถาบันวิจัยยาง,กรมวิชาการเกษตร

สมการคำนวณกิ่งไม้ยางพารา

$$Y = 0.0187 X^{2.3822}$$

$$R^2 = 0.8036$$

Y = น้ำหนักของกิ่งก้านไม้ยางพารา (ก.ก.)

X = เส้นผ่าศูนย์กลางของลำต้น (ซม.) = G.B.H/๓.๑๔

สมการคำนวณไม้พินของไม้ยางพารา

$$Y = 0.0131 X^{2.5879}$$

$$R^2 = 0.8465$$

Y = น้ำหนักของกิ่งก้านไม้ยางพารา (ก.ก.)

X = เส้นผ่าศูนย์กลางของลำต้น (ซม.) = G.B.H/๓.๑๔

ที่มา : ศูนย์วิจัยป่าไม้ประเทศฟินแลนด์ (LUKE)ร่วมกับคณะวนศาสตร์

สมการคำนวณปริมาณความเพิ่มพูนรายปี (Annual Yield Increment : AYI)

AYI = ปริมาตรไม้ (ลบ.ม.) / อายุ (ปี) / พื้นที่ (ไร่)

การเตรียมการก่อนตัดฟัน ก่อนจะมีการโค่นล้มตัดฟันจะต้องมีขั้นตอนใน การดำเนินงานตามลำดับ ดังนี้

๑) แจ้งขอรับเงินสนับสนุนฯ จากการยางแห่งประเทศไทย (กยท.) การขายยางพาราแผ่นดิบและน้ำยางสดปัจจุบัน เมื่อมีการแปรรูปน้ำยาง และส่งออกไปจำหน่ายยัง ต่างประเทศ รัฐบาลจะหักค่า พรีเมียม (Premium) ไว้ส่วนหนึ่ง เพื่อมอบให้สำนักงานสงเคราะห์การทำ สวนยางนำไปเป็นค่าใช้จ่ายในการสงเคราะห์เจ้าของสวนยางพาราเมื่อมีการโค่นยางพาราแปลงเก่าและปลูก ใหม่ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ จะจ่ายให้เกษตรกรไร่ละ ๑๖,๐๐๐.- บาท ในเวลา ๗ ปี ดังนั้นก่อนจะตัดโค่นต้น ยางพาราประมาณ ๒ ปี เจ้าของสวนต้องติดต่อกองการยางแห่งประเทศไทย (กยท.) ในบริเวณใกล้เคียง ซึ่ง ทาง กยท. จะมาตรวจสอบรายละเอียดต่างๆ และกำหนดช่วงเวลาการรับทุนให้

๒) การขายไม้ยางพารา เมื่อ กยท. อนุมัติกองทุนให้แล้ว สวนป่าจะต้องดำเนินการตามระเบียบข้อบังคับการทำไม้ยางพาราของ อ.อ.ป. ซึ่งโดยปกติแล้วจะดำเนินการกำหนดราคาขายเป็นไร่ เมื่อได้ผู้รับซื้อสวนป่าจะดำเนินการส่งมอบพื้นที่ให้แก่ผู้รับซื้อเพื่อดำเนินการทำไม้ยางพาราในแปลงออกทั้งหมด (Clear Cutting) โดยใช้แรงงานคน ผสมผสานกับการใช้เครื่องจักรกล ซึ่งจะมีเจ้าหน้าที่ อ.อ.ป. เป็นผู้ควบคุมการทำไม้ให้เป็นไปตามสัญญาซื้อขาย เมื่อดำเนินการเสร็จสิ้น จะมีคณะกรรมการตรวจรับพื้นที่เพื่อดำเนินการปลูกทดแทนในพื้นที่ทำไม้ต่อไป

๓) การเบิกจ่ายค่างวดจาก กยท. กยท. จะไม่จ่ายเงินให้ในครั้งเดียว แต่จะจ่ายให้ เป็นงวดๆ บางงวดเป็นการใช้สารเคมีกำจัดวัชพืช หรือปุ๋ย กยท. จะจ่ายเป็นสารเคมีและปุ๋ยให้แทนเงินสด เจ้าของสวนยางพาราจะต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่ กยท. กำหนดโดยเคร่งครัด เมื่อดำเนินงาน เสร็จแต่ละงวด ให้รายงาน กยท. กยท. จะส่งเจ้าหน้าที่มาตรวจสอบถูกต้องแล้วจึงจะจ่ายค่างวดต่อไป

กระบวนการดำเนินงานควบคุมตรวจสอบติดตามด้านการทำไม้ (Chain of Custody : CoC)

๑) สวนป่าดำเนินการทำไม้ตามแผนการทำไม้ ๒๕ ปี และเป้าหมายการผลิตตามแผนธุรกิจประจำปี โดยขออนุมัติดำเนินการทำไม้กับทางองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้ และเพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการ สํารวจกำลังผลิตและวิธีการจำหน่ายไม้

๒) เมื่อได้รับอนุมัติแผนการทำไม้ สวนป่ายื่นหนังสือกรมป่าไม้เพื่อแจ้งความประสงค์ขอทำไม้ ออก กรมป่าไม้จะแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ดำเนินการสำรวจกำลังผลิต ๑๐๐% และสวนป่าชำระเงินธรรมเนียมค่าขายไม้แก่กรมป่าไม้ตามระเบียบ

๓) สวนป่าดำเนินการยื่นความประสงค์ขอรับทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ต่อสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเขตท้องที่

๔) คณะกรรมการสำรวจกำลังผลิตฯ รายงานผลการสำรวจ และกำหนดวิธีการจำหน่ายไม้ยางพาราให้องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้ทราบ และพิจารณาอนุมัติ พร้อมแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดราคาขั้นต่ำเสนอองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เพื่อพิจารณาอนุมัติ

๕) องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาค ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการด้านการประกาศประมูลขายไม้ยางพารา, ผู้ควบคุมการทำไม้, ผู้ควบคุมการเคลื่อนย้ายไม้ และคณะกรรมการตรวจรับพื้นที่หลังการทำไม้

๖) องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาค หรือองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขต (ตามแต่การมอบอำนาจ) ดำเนินการประกาศประมูลขายไม้ยางพารา เมื่อครบตามกระบวนการได้ผู้ชนะการประมูลและดำเนินการจัดทำสัญญาซื้อขายแล้ว จะรายงานสำเนาสัญญาซื้อขายให้องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขต และสวนป่าทราบ เพื่อดำเนินการส่งมอบพื้นที่ทำไม้

๗) เจ้าหน้าที่ควบคุมการทำไม้ ดำเนินการควบคุม/ดูแลให้ผู้ซื้อตามสัญญาดำเนินการโค่นล้มไม้ ตัดปลายไม้ ซักลาก ถอนต่อไม้ ขนย้ายไม้มาไว้ริมทางตรวจการณ์โดยรถแทรกเตอร์ล้อยาง และตัดทอนไม้ริมทางตรวจการณ์ เพื่อขนย้ายไม้ขึ้นรถบรรทุก โดยใช้รถคีบ/แรงงานคน

๘) สวนป่าออกหนังสือกำกับการเคลื่อนย้ายไม้ยางพาราจำนวน ๒ ชุด (ต้นฉบับ/คู่ฉบับ) ให้ผู้ซื้อเพื่อขนส่งไม้ไปยังโรงงาน/โรงซัง (ต่อรอบการซัง)

๙) โรงงาน/โรงซัง ดำเนินการซังน้ำหนัก เจ้าหน้าที่ควบคุมการเคลื่อนย้ายไม้ตรวจสอบ และลงรายละเอียดตามหนังสือกำกับการเคลื่อนย้ายฯ สวนป่าเก็บต้นฉบับ และมอบคู่ฉบับให้ผู้ซื้อ

๑๐) เมื่อผู้ซื้อดำเนินการทำไม้เสร็จสิ้นตามสัญญา คณะกรรมการตรวจรับมอบพื้นที่ดำเนินการตรวจสอบพื้นที่ทำไม้ และรายงานผลให้องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคทราบ

ไม้กระถินเทพา

ชื่อเรียกทางวิทยาศาสตร์ *Acacia mangium* Willd.

ชื่อสามัญ Kra thin saba

ชื่อวงศ์ Leguminosae – Mimosoideae

สภาพพื้นที่ที่เหมาะสม ไม้กระถินเทพาเจริญเติบโตได้ดีทุกพื้นที่ที่สูงไม่เกิน ๘๐๐ เมตรจากระดับน้ำทะเล โดยมีปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตของไม้กระถินเทพา ดังนี้ ๑) อุณหภูมิ โดยทั่วไปมักขึ้นในพื้นที่ที่อากาศร้อนชื้นซึ่งมีอุณหภูมิสูงสุดระหว่าง ๒๕ - ๓๐ องศาเซลเซียส ๒) ปริมาณน้ำฝน พื้นที่ชุ่มชื้น ประมาณน้ำฝนประมาณ ๑,๐๐๐ - ๔,๕๐๐ บาท มิลลิเมตรต่อปี ๓) ดินกระถินเทพาเจริญเติบโตได้ดีทุกดิน เช่นดินที่มีหินปะปน ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ และเจริญเติบโตได้ดีในดินที่เป็นกรดมีค่า pH ๔-๖

ลักษณะทั่วไป เป็นพันธุ์ไม้ยืนต้นขนาดใหญ่โตเร็วมีความสูงถึง ๓๐ เมตร แต่โดยปกติแล้วโตเต็มที่ที่มีความสูงเกิน ๑๕ เมตร มีช่วงยาวของลำต้นที่ปราศจากกิ่งก้านเกือบครึ่งหนึ่งของความสูงทั้งหมดขึ้นในที่โล่งแจ้ง มีการลัดกิ่งเองตามธรรมชาติ

ลำต้น มีสีเทาหรือเทาอมน้ำตาล ค่อนข้างหนา เมื่อแก่เปลือกจะหยาบ เป็นสีเขียวอมน้ำตาลไม่มีกิ่งแขนงมาก เนื้อไม้ส่วนกระพี้บาง สีค่อนข้างอ่อน ส่วนแก่นมีสีน้ำตาล มีความหนาแน่นประมาณ ๐.๕๖ กรัมต่อลูกบาศก์เซนติเมตร

ใบ มีลักษณะเป็นใบเดี่ยวมีเส้นใบขนานกัน ขนาดอาจโตถึง ๑๐ x ๒๕ เซนติเมตร เกิดแบบสลับ ส่วนที่เห็นแผ่นใบ คือ ส่วนของก้านใบเปลี่ยนรูปมาทำหน้าที่เป็นใบ

ดอก เป็นดอกช่อรูปทรงกระบอกแบบ หางกระรอก สีขาวครีม ยาวประมาณ ๑๐ เซนติเมตร

ผลและเมล็ด มีลักษณะบิดไปมาเป็นกลุ่มก้อนแน่น เมื่อแก่มีสีน้ำตาลเข้ม เมล็ดมีสีดำขนาด ๓ - ๕ มิลลิเมตร เกิดเรียงไปตามความยาวของฝักและยึดติดกับฝักด้วยรก ซึ่งมีสีเหลืองสด

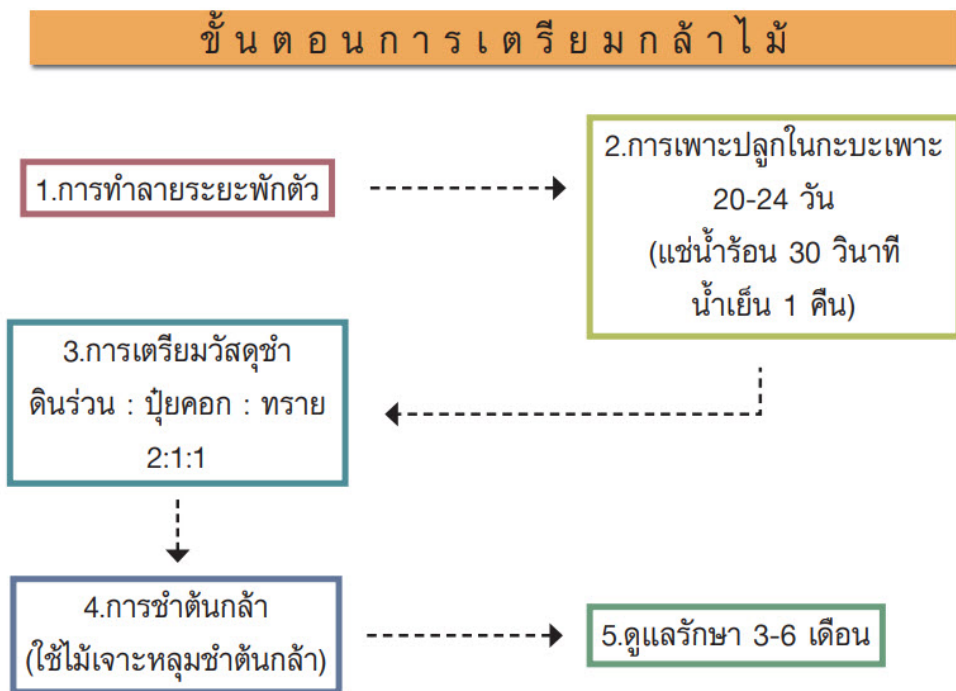
การเตรียมกล้าไม้ ไม้กระถินเทพา อาจขยายพันธุ์ได้ด้วยวิธีการปักชำหรือตอนกิ่ง แต่เมื่อจะปลูกเป็นการค้าหรือปลูกเป็นจำนวนมาก ควรขยายพันธุ์ด้วยเมล็ดเพราะสะดวกกว่า และได้ต้นที่มีรากแก้ว ทำให้แข็งแรงและเจริญเติบโตรวดเร็ว การเตรียมต้นกล้า ด้วยเมล็ดควรเริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนมีนาคม โดยมีขั้นตอน ดังนี้

๑. การเพาะเมล็ด เริ่มกระทำโดยนำเมล็ดลงแช่ในน้ำร้อนซึ่งมีอุณหภูมิ ๘๐ ถึง ๑๐๐ องศาเซลเซียส อัตราส่วนของเมล็ดกับน้ำควรเป็น ๑ ต่อ ๑๐ โดยปริมาตร ใช้เวลาแช่นานประมาณ ๓๐ วินาที รินน้ำร้อนทิ้งแล้วเติมน้ำเย็นประมาณ ๒๕ องศาเซลเซียสลงไปแทนที่ แช่เมล็ดไว้ ๑ คืน โรยเมล็ดลงเป็นแถวๆ ในกระบะเพาะ แล้วกลบด้วยทรายละเอียด วัสดุในกระบะเพาะเมล็ดควรเป็นดินร่วนผสมทราย ในอัตราส่วน ๑ ต่อ ๑ โดยปริมาตร เมล็ดจะเริ่มงอกหลังจากเพาะประมาณ ๓-๘ วัน ซึ่งหากเมล็ดมีเปอร์เซ็นต์การงอกสูง อาจใช้วิธีเพาะลงในถุงชำกล้าไม้โดยตรงก็ได้

๒. การย้ายชำ ควรกระทำหลังจากเมล็ดงอกประมาณ ๑๕ วัน หรือเมื่อ ต้นกล้ามีใบ ๒ - ๓ ใบ วัสดุชำใช้ดินร่วนหรือปุ๋ยคอกผสมทราย ถุงเพาะชำควรมีขนาด ๓ x ๖.๕ นิ้ว (ขนาดบรรจุ ๕๐๐ ลูกบาศก์เซนติเมตร) ก่อนการทำการย้ายกล้า ควรรดน้ำกระบะเพาะและถุงเพาะให้ชุ่มเสียก่อน

๓. การดูแลรักษา ต้นกล้าในระยะ ๓ วันแรก หลังจากย้ายลงปลูกในถุงเพาะควรให้ได้รับแสงแต่น้อยไม่เกิน ๓๐ เปอร์เซ็นต์ต่อจากนั้นเมื่อกล้าเริ่มแข็งแรง และมีอายุมากขึ้น จึงค่อยให้ได้รับแสงเพิ่มมากขึ้น กล่าวคือ ที่อายุ ๑ สัปดาห์และ ๑๒ สัปดาห์ให้ได้รับแสง ๕๐ เปอร์เซ็นต์และ ๗๐-๘๐ เปอร์เซ็นต์ตามลำดับ และสุดท้ายก่อนนำไปปลูกประมาณ ๑ เดือน ควรให้ได้รับแสงเต็มที่คือ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ ต้นกล้าควรได้รับการฉีดพ่นยากำจัดศัตรูพืชบ้างเมื่อมีโรคและแมลงรบกวน และหาก ต้องการเร่งการเจริญเติบโตอาจใช้ปุ๋ยเคมี N-P-K-Mg สูตร ๑๒ : ๑๒ : ๑๗ : ๒ ในอัตรา ๑๒๕ กรัมต่อน้ำ ๔๐ ลิตร ฉีดพ่นทางใบทุก ๒ สัปดาห์การให้น้ำต้น

กล้าควรกระทำในเวลาเช้าหรือเย็นหรือเมื่ออากาศไม่ร้อนจัด ใช้ระยะเวลาประมาณ ๓ - ๖ เดือน ก่อนนำไปปลูก

พื้นที่เหมาะสมกับการปลูก ไม้กระถินเทพา เป็นไม้ต่างประเทศที่สามารถเจริญเติบโตได้ดีในทุกพื้นที่ที่มีน้ำขึ้นอยู่ในพื้นที่สูงไม่เกิน ๘๐๐ เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ดังนั้น ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตของไม้กระถินเทพา ได้แก่

๑. อุณหภูมิโดยทั่วไปไม้กระถินเทพาจะขึ้น ในพื้นที่ที่มีอากาศร้อนชื้น ซึ่งมีอุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุดระหว่าง ๒๕ - ๓๐ องศาเซลเซียส และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย ระหว่าง ๑๓ - ๒๑ องศาเซลเซียส กระถินเทพาจะไม่ขึ้นในบริเวณที่อุณหภูมิสูงกว่า ๓๘ องศาเซลเซียส และที่อุณหภูมิต่ำถึงจุดน้ำค้างแข็ง

๒. น้ำฝน กระถินเทพาเป็นไม้ที่ขึ้นบนที่ชุ่มชื้น ความแห้งแล้งจะทำให้การเจริญเติบโตลดลงมาก ปริมาณน้ำฝนในแหล่งธรรมชาติของกระถินเทพานั้น แตกต่างกันไปมาก กล่าวคือ ตั้งแต่ ๑,๐๐๐ มิลลิเมตร จนถึง ๔๕,๐๐๐ มิลลิเมตร ต่อปี

๓. ดิน กระถินเทพาสามารถเจริญเติบโตได้ดีในสภาพดินหลายชนิด เช่น ดินที่มีหินปะปน ดินที่ถูกชะล้างมาก่อนซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์ของดินที่ต่ำและยังขึ้นได้ดีในดินลึกที่เกิดจากการสลายตัวของวัตถุต้นกำเนิดดินหรือดินที่เกิดจากการทับถมของตะกอนในบริเวณที่ลุ่ม ซึ่งยังเจริญได้ดีในดินที่เป็นกรด ช่วง pH ที่เหมาะสม คือ pH ๔-๖

การปลูก ไม้กระถินเทพา สามารถเติบโตได้ดีในดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำแต่จะเติบโตช้าในระยะแรก ต้นกล้าที่ใช้ปลูกควรมีอายุประมาณ ๓-๖ เดือน หรือมีความสูง ตั้งแต่ ๓๐-๕๐ เซนติเมตร ก่อนย้ายต้นกล้าไปแปลงปลูก ควรมีการตัดแต่งรากที่งอก ออกมานอกถุงเพาะชำและรดน้ำให้ชุ่มก่อนย้ายปลูก

๑. การกำหนดฤดูปลูก โดยทั่วไปควรปลูกต้นฤดูฝน เพราะจะทำให้ต้นกระถินเทพามีช่วงรับน้ำฝนเพื่อการเจริญเติบโตได้ยาวนานเพียงพอ สามารถตั้งตัวได้ทันก่อนฤดูแล้งจะมาถึง โดยทั่วไปควรเริ่มปลูกประมาณเดือนมิถุนายนถึงสิงหาคม

๒. การเตรียมพื้นที่ปลูก กระทบดินเทาเป็นพืชที่มีความต้องการแสงแดด ดังนั้นพื้นที่ปลูก จึงควรเป็นที่โล่งแจ้ง ในพื้นที่ซึ่งมีวัชพืชมากควรมีการเตรียมดิน ให้ดีเป็นพิเศษ เพื่อลดปัญหาเรื่องกำจัดวัชพืชให้น้อยลง เนื่องจากกระทบดินเทา มีคุณสมบัติเติบโตช้าในระยะแรก

๓. ระยะปลูก ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์และปัจจัยสิ่งแวดล้อมต่างๆ เช่น สภาพพื้นที่ความอุดมสมบูรณ์ของดิน เงินลงทุน การใช้ประโยชน์และความสะดวก ในการทำงานสำหรับการปลูกไม้โตเร็วโดยทั่วไปนิยมใช้ระยะ ๒x๒ เมตร (๔๐๐ ต้น/ไร่) แต่ถ้าปลูกในพื้นที่จำนวนมาก ควรใช้ระยะ ๓x๑ หรือ ๓x๒ เมตร เพื่อให้เครื่องจักรสามารถเข้าไปปฏิบัติงานได้

๔. วิธีปลูก หลุมปลูกนั้นควรเตรียมให้มีขนาดใหญ่กว่าขนาดของถุงเพาะชำ เล็กน้อย ก่อนปลูกต้องฉีกถุงเพาะชำออก และต้องระวังอย่าให้ดินที่หุ้มรากอยู่ปริแตกได้ เพราะจะทำให้ราก ถูกกระทบกระเทือน ต้นกล้าจะตั้งตัวช้า การปลูกควรตั้งลำต้นให้ตรงให้ระดับคอรากอยู่ต่ำกว่าระดับผิวดินเล็กน้อยเมื่อปลูกเสร็จ ให้กลบดินให้แน่น

การดูแลรักษา ไม้กระทบดินเทาเป็นพืชที่เติบโตช้าในระยะแรก ดังนั้นในระยะ ๑-๒ ปีแรกถ้ามีการดูแลรักษาที่ดีจะมีอัตราการรอดตายสูง

๑. การปลูกซ่อม ควรทำให้เร็วที่สุด โดยให้ทันฤดูเดียวกัน แต่ถ้าไม่สามารถซ่อมทัน อาจซ่อมในปีถัดไป โดยใช้ต้นกล้าที่ได้รับการดูแลอย่างดี และควรมีปุ๋ยเร่งการเจริญเติบโต

๒. การให้น้ำกระทบดินเทาเป็นพืชที่ทนต่อความแห้งแล้งได้ดีถ้าปลูก ในตอนต้นฤดูฝนจะสามารถอยู่รอดได้ในฤดูแล้งปีถัดไป โดยไม่ต้องมีการให้น้ำ

๓. การกำจัดวัชพืช โดยปกติกระทำปีละ ๒ ครั้ง คือ ครั้งแรกในระหว่างฤดูฝน ประมาณเดือนกรกฎาคมถึงสิงหาคม และครั้งที่สองก่อนเข้าฤดูแล้งในเดือนพฤศจิกายนถึงธันวาคม เพื่อเป็นการป้องกันไฟป่า การกำจัดวัชพืชอาจใช้สารเคมีหรือใช้แรงงานคนหรือเครื่องจักรก็ได้ เมื่อเจริญเติบโตจนมีทรงพุ่มชนกันปัญหาวัชพืชก็จะค่อยลดลง ทั้งนี้เนื่องจากต้นกระทบดินเทามีใบใหญ่และหนาจนแสงแดดไม่สามารถส่องถึงพื้นได้ นอกจากนี้เมื่อมีอายุมากขึ้นใบก็จะร่วงและคลุมดินไว้หนาแน่น ยากที่วัชพืชจะเจริญเติบโตได้

๔. การใช้ปุ๋ย กระทบดินเทามีการตอบสนองต่อปุ๋ยต่ำ แต่ถ้าดินขาดความสมบูรณ์ควรมีการใส่ปุ๋ยบ้าง การใส่ปุ๋ยควรใส่หลังจากต้นไม้ตั้งตัวแล้วหรือเมื่อต้นกล้าเริ่มแตกยอดอ่อน วิธีใส่ควรใส่รอบโคนต้นแล้วพรวนกลบ สูตรปุ๋ยและปริมาณการใช้ขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของดิน การใส่ปุ๋ยควรใช้ในต้นฤดูฝน

๕. การป้องกันโรค และแมลง ในปัจจุบันพบโรคไส้ฟัก ซึ่งเกิดจากเชื้อราฟลุสซีขาว (white rotfungi) เข้าทำลายเนื้อไม้กระทบดินเทา ซึ่งในประเทศไทยพบ การระบาดของโรคนี้นานที่สุด ที่สวนป่าลาดกระทิง อำเภอสนามชัยเขต จังหวัด ฉะเชิงเทรา และพบประปรายในพื้นที่สวนป่า โครงการวิจัยและฝึกอบรมการปลูกสร้างสวนป่า จังหวัดนครราชสีมา (พิศาล, ๒๕๓๖) จากการทดลองปลูกกระทบดินเทา ที่สวนสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าสิริกิติ์ฯ อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร และที่ศูนย์พิภูลทอง จังหวัดนราธิวาส ยังไม่พบโรคและแมลงที่ทำความเสียหายอย่างรุนแรงกับกระทบดินเทา ซึ่งในอนาคตโรคนี้อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ไม้กระทบดินเทาได้เป็นอย่างมากหากมีการปลูกป่าเป็นไม้ชนิดเดียว (monoculture) จะก่อให้เกิดอันตรายจากโรคไส้ฟักได้ง่าย

๖. การทำแนวกันไฟ กระทบดินเทาเป็นไม้ผลัดใบ ใบใหญ่หนาและพื้นดิน บริเวณโคนต้นไม้ไม่ค่อยมีวัชพืชขึ้น การเกิดไฟป่าจึงค่อนข้างยาก แต่ก็ควรทำแนวกันไฟโดยจำกัดวัชพืชก่อนถึงฤดูแล้ง ถ้าปลูกเป็นจำนวนมากพื้นที่มากควรทำแนวกันไฟรอบแปลง โดยแบ่งเป็นแปลง แปลงละ ๕๐-๑๒๐ ไร่ แนวกันไฟ โดยทั่วไปจะกว้างประมาณ ๕-๑๐ เมตร

๗. การตัดสายขยายระยะ ขึ้นอยู่กับระยะปลูกและสภาพแวดล้อม โดยทั่วไปจะเริ่ม ตัดสายเมื่อการขยายตัวของเส้นผ่าศูนย์กลางลำต้น มีอัตราต่อการตัดสายควรพิจารณาถึงการใช้ประโยชน์ของไม้ที่ถูกตัดสายออกด้วย

การตัดฟัน อายุการตัดฟันของไม้โตเร็วขึ้นอยู่กับสภาพพื้นที่ปลูก การเจริญเติบโตและการใช้ประโยชน์จากเนื้อไม้ โดยทั่วไป กำหนดอายุการตัดฟันของไม้กระถินเทพาไว้ตั้งแต่ ๕-๒๐ ปี การโค่นล้มควรกระทำตอนต้นฤดูแล้ง เพราะสะดวกต่อการชักลาก และขนส่ง การลอกเปลือกและการทอนไม้ ควรทำหลังจากการโค่นล้ม เพราะหากทิ้งไว้นานจนแห้งจะทำได้ยากขึ้น ในกรณีการปลูกใหม่หรือเปลี่ยนพืชปลูก การทำลายตอนับว่าเป็นปัญหาสำคัญมาก การขุดถอนตอเป็นสิ่งที่ทำได้ยากและลงทุนสูง การใช้สารเคมี ทำลายตอเป็นวิธีที่สะดวกและประหยัดที่สุด สารเคมี ที่นิยมใช้ได้แก่ โซเดียมอาร์ซีไนท์ (sodium arsenite) ๕ เปอร์เซ็นต์ รดบริเวณตอให้ตอหยุดแตกหน่อและสลายตัวเร็วขึ้น และการจัดการกระถินเทพาอายุ ๗ ปีสามารถ สูงได้ถึง ๒๖.๙-๓๕.๕ เมตร เส้นผ่าศูนย์กลางระดับอก ๒๐.๙-๒๘.๗ เซนติเมตร อัตราผลตอบแทนของโครงการ เมื่อใช้ต้นทุนของเอกชนรายย่อยสูงสุด เท่ากับ ๓๑.๙๙ เปอร์เซ็นต์ และจากการศึกษาค้นคว้าและวิจัยของนักวิจัยหลายๆ ท่านที่ผ่านมาสามารถกล่าวได้ว่า กระถินเทพาเป็นไม้ที่เหมาะสมที่จะนำมาปลูกในประเทศไทย และเป็นไม้โตเร็วมีรอบตัดฟันสั้นและให้ผลทางเศรษฐกิจเร็วและคุ้มค่าต่อการลงทุน กระถินเทพาเป็นไม้ที่สมควรจะส่งเสริมการปลูกสวนป่าทั้งในภาครัฐและเอกชน (โครงการจัดทำแผนแม่บทการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจระดับจังหวัด, ๒๕๔๘)

ตารางแสดงอัตราการเพิ่มพูนของไม้โตเร็ว (ยูคาลิปตัส และ Acacia Spp.)

แปลงปลูกเต็มพื้นที่ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้

ปีที่ปลูก	อายุ (ปี)	เนื้อที่ (ไร่)	อัตราการเพิ่มพูน (ตัน/ไร่/ปี)	Stock (ตัน)	Stock สละ (ตัน)	แผนทำไม้ (ตัน)
๒๕๖๑	๕	๗๐๓.๒๐	๑.๘๑	๖,๓๖๓.๙๖	๖,๓๖๓.๙๖	-
๒๕๖๒	๔	๒,๓๒๕.๘๐	๑.๓๕	๓๒,๕๕๙.๓๒	๓๘,๙๒๓.๒๘	-
๒๕๖๓	๓	๒,๒๙๔.๘๓	๑.๒๘	๘,๘๑๒.๑๕	๒๗,๗๓๕.๔๓	-
๒๕๖๔	๒	๓,๓๑๑.๐๗	๑.๑๒	๗,๔๑๖.๘๐	๓๕,๑๕๒.๒๒	-
๒๕๖๕	๑	๓,๗๙๓.๔๙	-	-	๓๕,๑๕๒.๒๒	-
๒๕๖๖	๐	๓,๖๑๖.๘๙	-	-	๓๕,๑๕๒.๒๒	๗,๐๓๒.๐๐

- หมายเหตุ**
๑. เก็บเกี่ยวผลผลิตตามบันทึกข้อตกลง (MOU) เริ่มทำไม้ในปี พ.ศ.๒๕๖๖
  ๒. เก็บเกี่ยวไม่เกินความเพิ่มพูนรายปี

ตารางแสดงอัตราการเพิ่มพูนของไม้โตเร็ว (ยูคาลิปตัส และ Acacia Spp.)

แปลงปลูกเสริม องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้

ปีที่ปลูก	อายุ (ปี)	เนื้อที่ (ไร่)	อัตราการเพิ่มพูน (ตัน/ไร่/ปี)	Stock (ตัน)	Stock สะสม (ตัน)	แผนทำไม้ (ตัน)
๒๕๖๓	๕	-	-	-	-	-
๒๕๖๒	๔	-	-	-	-	-
๒๕๖๓	๓	๓,๒๖๒.๖๕	๐.๖๙	๒,๖๓๓.๖๙	๒,๖๓๓.๖๙	-
๒๕๖๔	๒	๓,๔๒๔.๖๙	๐.๕๘	๓,๖๕๒.๖๙	๔,๒๖๖.๓๓	-
๒๕๖๕	๑	๓,๒๐๗.๑๓	-	-	๔,๒๖๖.๓๓	-
๒๕๖๖	๐	๓,๔๓๐.๕๐	-	-	๔,๒๖๖.๓๓	-

หมายเหตุ ๓. เก็บเกี่ยวผลผลิตตามบันทึกข้อตกลง (MOU) เริ่มทำไม้ออกในปี พ.ศ.๒๕๖๘

ไม้ยูคาลิปตัส คามาลดูเลนซิส

ชื่อเรียกทางวิทยาศาสตร์ *Eucalyptus camaldulensis* Dehnh.

ชื่อสามัญ Red river gum

ชื่อวงศ์ MYRTACEAE

สภาพพื้นที่ที่เหมาะสม ยูคาลิปตัส คามาลดูเลนซิส สามารถเจริญเติบโตได้ในทุกสภาพของดิน แทบทุกประเภท ตั้งแต่ในที่ริมน้ำ ที่ราบน้ำท่วมบางระยะในรอบปีแม้แต่ดินที่เป็นทราย และมีความแห้งแล้งติดต่อกันเป็นเวลานาน พื้นที่ดินเลวที่มีปริมาณน้ำฝนน้อยกว่า ๖๕๐ มิลลิเมตรต่อปีรวมทั้งพื้นที่ที่มีดินเค็ม ดินเปรี้ยว แต่จะไม่ทนทานต่อดินที่มี หินปูนสูง

ลักษณะทั่วไป

ลำต้น เป็นไม้ขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ มีความสูง ๒๔-๒๖ เมตร และอาจสูงถึง ๕๐ เมตร ความโตทางเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ ๑-๒ เมตร หรืออาจโต มากกว่านี้รูปทรงสูง เปลาดตรง มีกิ่งก้านน้อย

เปลือก มีลักษณะเรียบเป็นมัน มีสีเทาสลับสีขาวและน้ำตาลแดงเป็นบางแห่งเปลือกนอกจะแตกร่อนเป็นแผ่นหลุดออกจากผิวของลำต้น เมื่อแห้งและลอกออกได้ง่าย ในขณะที่สดหลังจากการตัดฟัน เปลือกนอกหนาประมาณ 1/2 เซนติเมตร

เมล็ด ขนาดเล็กกว่า ๑ มิลลิเมตร สีเหลือง เมล็ด ๑ กิโลกรัม มีเมล็ดประมาณ ๑-๒๐๐,๐๐๐ เมล็ด

ช่อดอก เกิดที่ข้อต่อระหว่างกิ่งกับใบ มีก้านดอกเรียวยาว และมีก้านย่อยแยกไปอีก ออกดอกเกือบตลอดปีขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์ของต้นไม้อาจมีทั้งดอกตูม ดอกบาน ผลอ่อน และผลแก่ในกิ่งเดียวกัน ออกดอกปีละ ๗-๘ เดือนเหมาะกับการเลี้ยงผึ้ง

ผล มีลักษณะครึ่งวงกลม หรือรูปถ้วย มีขนาด ๐.๒-๐.๓ x ๐.๒-๐.๓ นิ้ว ผิววนอกแข็ง เมื่อยังอ่อนอยู่จะมีสีเขียวและจะเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลเมื่อแก่ เมื่อผลแก่ปลายผลจะแยกออก ทำให้เมล็ดที่อยู่ภายในร่วงหล่นออกมา

ลักษณะเนื้อไม้ มีแก่นสีน้ำตาล กระจุกสีน้ำตาลอ่อน กระจุกและแก่นสีแตกต่างกันได้ชัด ไม้ยูคาลิปตัส คามาลดูเลนซิส ที่มีอายุมากขึ้นจะมีสีน้ำตาลแดงเข้มกว่าไม้อายุน้อย เนื้อไม้มีลักษณะค่อนข้างละเอียด เส้นสน (interlocked grain) บางครั้งบิดไปตามแนวลำต้น เนื้อไม้มีความถ่วงจำเพาะอยู่ระหว่าง ๐.๖ - ๐.๙ ในสภาพแห้งแล้ง ซึ่งขึ้นอยู่กับอายุของไม้

การเตรียมพื้นที่ปลูก

กรณีปลูกเพื่อเป็นวัตถุประสงค์ในอุตสาหกรรม เยื่อกระดาษเพอร์นิเจอร์หรือไม้ สำหรับใช้ในการก่อสร้างที่ต้องการไม้ขนาดโตพอสมควรก็ควรใช้ระยะปลูก ๒x๓, ๒x๔ หรือ ๔x๔ เมตร ซึ่งจะปลูกได้ ๑๐๐-๒๗๐ ต้น/ไร่ สามารถตัดมาใช้เพื่ออุตสาหกรรมอื่นๆ ได้เมื่ออายุ ๓ ปีขึ้นไป

การขุดหลุมปลูก หากสามารถจัดเตรียมขุดหลุมปลูกได้กว้างและลึกยิ่งเป็นการดี แต่พื้นที่ที่มีการเตรียมโดยการไถพรวนแล้ว ขนาดของหลุมที่ใช้ควรประมาณ ๒๕x๒๕x๒๕ เซนติเมตร ถึง ๕๐x๕๐x๕๐ เซนติเมตร ลึกประมาณ ๒๐-๓๐ เซนติเมตร และก็ร่องกันหลุมด้วยปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ ก็เป็นเพียงพอเพื่อเป็นการเพิ่มธาตุอาหารในดินให้กับกล้าไม้ที่ปลูกในระยะแรกๆ พื้นที่ที่ผ่านการไถพรวนแล้วนั้น การขุดหลุมปลูกสามารถกระทำได้ง่ายและรวดเร็วหรือจะขักร่องห่างเท่าระยะ ระหว่างแถว แล้วขุดหลุมปลูกตามระยะที่ต้องการก็ได้

การปลูก

การปลูกยูคาลิปตัสชนิดเดียวล้วน ๆ ไม่มีพันธุ์ไม้อื่นปะปน ซึ่งการปลูกในลักษณะนี้จะทำให้ได้ผลผลิตเต็มเม็ดเต็มหน่วยตลอดพื้นที่ การจัดการดูแลรักษาสวนป่าทำได้ง่ายสะดวกและประหยัด แต่ก็เสี่ยงต่อไม้ยูคาลิ

ปลั๊กล้นตลาด ส่วนปัญหาโรคและแมลงศัตรูพืชทำลายจะไม่ค่อยมีเนื่องจากยูคาลิปตัสมีรอบตัดฟันสั้นเพียง ๓-๕ ปี

การปลูกยูคาลิปตัสร่วมกับพันธุ์ไม้อื่น โดยการปลูกควบคู่ไปกับไม้โตช้า เพื่อเป็นการกระจายรายได้ เพราะสามารถทยอยตัดไม้ยูคาลิปตัสขายเป็นระยะ ๆ ไปก่อนจนกว่าไม้โตช้าจะเจริญเติบโตจนสามารถตัดมาขายหรือใช้ประโยชน์ได้ อีกทั้งยังเป็นการป้องกันการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืชทำลายได้อีกระดับหนึ่ง

การปลูกยูคาลิปตัส กล้าไม้ที่พอเหมาะในการย้ายปลูกหากเพาะชำมาจากเมล็ดกล้าไม้ควรมีอายุประมาณ ๓-๕ เดือน ความสูงเฉลี่ยประมาณ ๒๕-๔๐ เซนติเมตร แต่ถ้าเป็นกล้าไม้ที่เพาะมาจากการปักชำกล้าไม้อายุประมาณ ๔๕ วัน ก็สามารถย้ายปลูกได้แล้ว ระยะเวลาที่เหมาะสมในการปลูกควรเป็นต้นฤดูฝนโดยให้เลือกปลูกหลังจากวันที่ฝนตก เริ่มจากการขนกล้าไม้ไปยังหลุมที่ขุดเตรียมไว้ ทำได้โดยการลำเลียงกล้าไม้ใส่ในภาชนะที่ขนย้ายสะดวก เช่น กล่อง หรือ ตะกร้า และต้องระมัดระวังไม่ให้ยอดของกล้าไม้บอบช้ำหรือขาดหลุดไประหว่างการขนย้ายและต้องระวังไม่ให้กระทบกระเทือนต่อดินหรือวัสดุหุ้มราก เมื่อนำกล้าไม้ไปวางเรียงบริเวณปากหลุมแล้วให้เอาดินขึ้นที่ขุดขึ้นมาใส่รองก้นหลุม ให้ความลึกของหลุมปลูกเท่ากับ ความสูงของถุกกล้าไม้ ใช้มีดคมหรือใบมีดโกนกรีดพลาสติก แกะพลาสติกออกพยายามไม่ให้ก้นดินที่หุ้มรากกล้าไม้แตก แล้วค่อยๆ วางกล้าไม้ลงในหลุมปลูกโดยตั้งกล้าไม้ให้ตรงกลบดินลงในหลุม โดยใช้ดินขึ้นที่ขุดขึ้นมาใส่ลงไปโดยรอบ แล้วใช้มือกดดินให้แน่นหรือใช้เท้าเหยียบโดยรอบกล้าไม้ที่ปลูกเพื่อให้แน่ใจว่าดินอัดแน่นระดับดินที่กลบหลุมควรให้เป็นแอ่งลึกกว่าระดับดินโดยรอบเล็กน้อยเพื่อให้เป็นแอ่งรับน้ำฝนเลี้ยงต้นไม้ต่อไปจากนั้นใช้ดินแห้งหรือผิวหน้าดินที่อยู่ข้างๆ โรยปิดทับรอบๆ กล้าไม้อีกชั้นหนึ่งแบบหลวมๆ และหนาพอประมาณ เพื่อไม่ให้ ผิวหน้าดินส่วนที่ยังขึ้นถูกแสงแดดและลมพัดโดยตรง เพื่อเป็นการควบคุมความชื้นด้านล่างให้สูญเสียน้อยที่สุด ซึ่งจะช่วยให้กล้าไม้ที่ปลูกสามารถอยู่ได้ถึง ๒-๓ อาทิตย์ทั้ง ๆ ที่มีฝนตกเพียงเล็กน้อยรากของกล้าไม้ก็จะสามารถหยั่งลึกและตั้งตัวได้ภายใน ๑ อาทิตย์

การบำรุงรักษา

การกำจัดวัชพืช เนื่องจากยูคาลิปตัส มีความต้องการแสงและมีความสามารถในการแก่งแย่งกับพวกวัชพืชในระยะแรกได้น้อย ดังนั้นการตายวัชพืช วออย่างสม่ำเสมอจึงเป็นเรื่องจำเป็นแต่เมื่อต้นไม้สูงพ้นวัชพืชแล้ว การตายวัชพืชรอบโคนต้นปีละครั้ง ก็เป็นการเพียงพอ ส่วนวัชพืชระหว่างต้นและระหว่างแถวก็ใช้มีดหวดให้สั้นก็พอ ซึ่งการกำจัดวัชพืชนั้นนอกจากจะเป็นการลดการแก่งแย่งแสงและธาตุอาหารในดินให้แก่ต้นไม้แล้วยังเป็นการลดเชื้อเพลิงที่จะเกิดไฟป่าที่จะเป็นอันตรายต่อต้นไม้ที่ปลูกได้อีกด้วย

การป้องกันไฟป่า ไฟป่าเป็นตัวทำลายที่สำคัญต่อสวนป่า ดังนั้นการป้องกันไฟป่าเป็นเรื่องจำเป็น มิฉะนั้นต้นไม้ที่ปลูกมาด้วยความเหนื่อยยากและใช้เวลานานจะถูกทำลายลงในเวลาไม่กี่ชั่วโมงก็ได้ ปัจจัยที่ก่อให้เกิดไฟป่าสาเหตุมาจากคนเป็นผู้จุดไฟทั้งที่เจตนาหรือโดยประมาท สภาพอากาศแห้งแล้ง ขาดความชุ่มชื้นในบรรยากาศ ช่วยเสริมการลุกไหม้ของไฟป่าให้รุนแรงยิ่งขึ้น และวัชพืชที่เป็นแหล่งเชื้อเพลิง ดังนั้นแนวทางป้องกันไฟป่า เกษตรกรสามารถป้องกันได้โดยกำจัดวัชพืชให้น้อยลง การทำแนวกันไฟ การชิงเผาวัชพืชก่อนถึงหน้าแล้งซึ่งเป็นช่วงที่เกิดไฟป่า การเตรียมคนและอุปกรณ์ให้พร้อมเพื่อดับไฟ เมื่อเกิดไฟไหม้สวนป่าก็เป็นสิ่งจำเป็นที่จะป้องกันการเกิดไฟป่าและลดความรุนแรงที่เกิดจากไฟป่าได้

การใส่ปุ๋ย การใส่ปุ๋ยให้กับต้นไม้บ้างเป็นครั้งคราวจะใช้ปุ๋ยวิทยาศาสตร์ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกก็ได้ สำหรับปริมาณที่ใส่ขึ้นอยู่กับความอุดมสมบูรณ์ของดินขนาดต้นไม้ซึ่งจะต้องพิจารณาเป็นแห่งไป โดยใช้หลักว่าใส่ปริมาณน้อยแต่ใส่บ่อยๆ ต้นไม้จะใช้ประโยชน์จากปุ๋ยในช่วงปลูกปีแรกและในต้นปีที่ ๒ แล้วยูคาลิปตัสในสวนป่าก็เจริญเติบโตได้ดีส่วนในปีที่ ๓ และ ๔ ถ้าใส่ปุ๋ยเพิ่มเติมก็อาจทำให้ต้นไม้เจริญเติบโตขึ้นบ้างในระดับหนึ่งแต่ไม่เด่นชัดเหมือนการใส่ปุ๋ยในปีแรก

การลิดกิ่ง ยูคาลิปตัสที่ปลูกในประเทศไทยลักษณะลำต้นจะสูง เปลวตรงมีกิ่งก้านขนาดเล็ก และมีการลิดกิ่งตามธรรมชาติอยู่แล้ว จะเห็นได้จากในปีที่ ๓-๔ กิ่งล่างของยูคาลิปตัสจะหลุดหายไปเองเหลือแต่ลำต้นที่เปลวตรง จึงไม่มีความจำเป็นในการลิดกิ่งเหมือนไม้ป่าชนิดอื่นๆ แต่ก็มียูคาลิปตัสบางสายพันธุ์จะแตกกิ่งก้านตั้งแต่ยังเล็กหรือมีกิ่งที่มีขนาดใหญ่ทำให้ดูเป็นพุ่ม หากผู้ปลูกต้องการไม้ที่มีลำต้นเปลวตรงควรหมั่นตรวจและลิดกิ่งเสมอ

การตัดสาขายาวระยะ เป็นนวนวัฒนวิธีที่สำคัญ การปลูกยูคาลิปตัสที่มีระยะปลูกชิดกัน ต้นในสวนจะเบียดบังแย่งแย่งการเจริญเติบโต จึงจำเป็น ที่จะต้องมีการตัดสาขายาวระยะเพื่อเปิดโอกาสให้ต้นไม้ที่เหลือเจริญเติบโตได้เต็มที่ โดยปกติแล้วเกษตรกรส่วนใหญ่จะไม่ค่อยสนใจที่จะทำ เพราะยูคาลิปตัสเป็นไม้โตเร็วและเรือนยอดแคบซึ่งวิธีการตัดสาขายาวระยะสามารถทำได้ ๒ วิธีคือ วิธีตัดหมดไปทั้งแปลง เหมาะกับเกษตรกรที่ไม่มีเวลาที่จะดูแลสวนแล้วคอยให้ต้นไม้ยูคาลิปตัสแตกหน่อขึ้นมาใหม่ และวิธีเลือกตัดโดยเลือกต้นที่มีลักษณะที่ดี สูงเปลวตรงไว้ทำให้ต้นไม้ที่เหลืออยู่เจริญเติบโตดีขึ้น ส่วนต้นที่มีลักษณะไม่ดีก็ทยอยตัดออกก็สามารถนำไปใช้ประโยชน์เป็นไม้ค้ำยันไม้บังรั้วและไม้เสาะเข็ม เป็นต้น โดยจะเลือกตัดต้นที่มีลักษณะเลว หรือคดงอ แคระแกร็นออก หรืออาจจะเลือกตัดออกแบบง่ายๆเช่น ตัดออกแบบต้นเห็บต้นหรือแถวเห็บแถว หรือสลับกันก็แล้วแต่ผู้ปลูกจะพิจารณาตามความเหมาะสม

การเจริญเติบโต

การปลูกสร้างสวนป่ายูคาลิปตัส ถ้าหากได้มีการดำเนินการปลูกและบำรุงรักษาอย่างดีถูกต้องตามหลักวิชาการแล้ว ต้นยูคาลิปตัสที่ปลูกในสวนป่าจะเจริญเติบโตและให้ผลผลิตตอบแทนในระยะเวลา ๕ ปีการเจริญเติบโตของ ยูคาลิปตัสในระยะ ๕-๗ ปีแรก ไม่ต้องการเนื้อที่เท่าใดนักเนื่องจากมีเรือนยอดแคบๆ แม้บางแห่งจะเห็น ต้นไม้อยู่อย่างเบียดเสียดกันบ้าง แต่การเจริญเติบโตยังคงเป็นไปอย่างสม่ำเสมอ ดังนั้นจึงยังไม่จำเป็นนักในการตัดสาขายาวระยะ อย่างไรก็ตามสิ่งจำเป็นที่ต้องปฏิบัติในการดูแลต้นไม้คือหากพบต้นไม้ใดที่ไม่แข็งแรง เช่น ต้นที่ถูกแมลง รบกวนหรือเป็นโรคไม้ที่ แคระแกร็นหรือหากถูกข่มจากต้นข้างเคียงมาก ควรตัดทิ้งออกไป สวนป่าที่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ เกี่ยวกับการกำจัดวัชพืชและเชื้อเพลิงต่างๆ อย่างดีแล้วมักจะรอดพ้นอันตรายจากไฟป่าได้หรือในกรณีที่ยูคาลิปตัสได้รับอันตราย จากไฟป่า ส่วนใหญ่ก็จะแตกตาออกมาอีกตามกิ่ง ลำต้น และตาเหล่านี้จะเจริญเติบโต เป็นหน่อใหม่หรือบางครั้งลำต้นเดิมจะเริ่มเจริญเติบโตต่อไปอีกอย่างปกติ

การตัดฟัน และการไว้หน่อ

ปลูกระยะ ๒x๒ เมตร (๔๐๐ ต้น/ไร่) และ ๒x๔ เมตร (๒๐๐ ต้น/ไร่) ปีที่ ๓ - ๔ ตัดออก ๕๐ เปอร์เซ็นต์ เพื่อทำฟืนและถ่าน ปีที่ ๕ ตัดทำเยื่อกระดาษขึ้นไม้สับ เสาขนาดเล็ก และไม้แปรรูปขนาดเล็กหรือคงเหลือไม้ลักษณะดีไว้ ๑๐ - ๒๐ เปอร์เซ็นต์เพื่อทำไม้แปรรูปใช้ก่อสร้างบ้านเรือน

การตัดไม้ยูคาลิปตัสในสวนป่าออกมาใช้ประโยชน์ดังกล่าว ควรทำในระยะ เริ่มต้นฤดูฝนเพราะดินมีความชื้น ต้นไม้ที่ตัดโค่นลงจะได้รับความเสียหายจากการ โคนล้มน้อยกว่าช่วงหน้าแล้ง และควรตัดไม้ยูคาลิปตัสให้สูงจากระดับพื้นดินประมาณ ๑๐-๑๒ เซนติเมตร เพื่อปล่อยให้แตกหน่อใหม่ จากนั้นอีกประมาณ ๑ เดือน ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๕: ๑๕: ๑๕ จำนวน ๑๐ กิโลกรัมต่อไร่ ปล่อยให้อีก ๑-๒ เดือน ทำการตัดแต่งหน่อไว้ให้เหลือเพียง ๒-๓ หน่อหรืออาจจะเหลือไว้ ๗-๘ หน่อ อีกประมาณ ๑ ปีจึงค่อย สางหน่อออกไป ๕-๖ หน่อ ไปทำฟืน-ถ่าน หรือใช้ประโยชน์อย่างอื่นเหลือหน่อที่ดี ที่สุดเพียงหน่อเดียวหรือ ๒ หน่อ ทำการบำรุงรักษาทุกๆ ปีตามปกติจนตัดฟัน ครั้งต่อไป

การเจริญเติบโตและผลผลิตของไม้ยูคาลิปตัส

จากรายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการวิจัย การคาดคะเนการเจริญเติบโตและผลผลิตของสวนป่าไม้เศรษฐกิจ Growth and Yield Prediction of Economic Forest Plantationsท ภายใต้ แผนงานวิจัยและพัฒนากาใช้ประโยชน์ไม้สวนป่า เชิงพาณิชย์และอุตสาหกรรม กลุ่มงานวนวัฒนวิจัย

สำนักวิจัยและพัฒนาการป่าไม้ กรมป่าไม้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๓ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๓ พบว่าสวนป่ายูคาลิปตัสอายุ ๑-๕ ปี มีพิสัยของอัตราการเพิ่มความเพิ่มพูนเฉลี่ยรายปี ๑.๐๔-๖.๒๕ ลูกบาศก์เมตรต่อไร่ต่อปี

ตารางแสดงอัตราการเพิ่มพูนของไม้โตเร็ว (ยูคาลิปตัส และ Acacia Spp.)

แปลงปลูกเต็มพื้นที่ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้

ปีที่ปลูก	อายุ (ปี)	เนื้อที่ (ไร่)	อัตราการเพิ่มพูน (ตัน/ไร่/ปี)	Stock (ตัน)	Stock สหสม (ตัน)	แผนทำไม้ (ตัน)
๒๕๖๑	๕	๗๐๓.๒๐	๓.๘๑	๖,๓๖๓.๙๖	๖,๓๖๓.๙๖	-
๒๕๖๒	๔	๒,๓๒๕.๘๐	๓.๓๕	๓๒,๕๕๙.๓๒	๓๘,๗๒๓.๒๘	-
๒๕๖๓	๓	๒,๒๙๙.๘๓	๓.๒๘	๘,๘๑๒.๓๕	๒๗,๗๓๕.๔๓	-
๒๕๖๔	๒	๓,๓๑๓.๐๗	๓.๑๒	๗,๔๑๖.๘๐	๓๕,๑๕๒.๒๒	-
๒๕๖๕	๑	๓,๗๙๓.๔๙	-	-	๓๕,๑๕๒.๒๒	-
๒๕๖๖	๐	๓,๖๓๖.๘๙	-	-	๓๕,๑๕๒.๒๒	๗,๐๓๒.๐๐

- หมายเหตุ** ๑. เก็บเกี่ยวผลผลิตตามบันทึกข้อตกลง (MOU) เริ่มทำไม้ออกในปี พ.ศ.๒๕๖๖
๒. เก็บเกี่ยวไม่เกินความเพิ่มพูนรายปี

ตารางแสดงอัตราการเพิ่มพูนของไม้โตเร็ว (ยูคาลิปตัส และ Acacia Spp.)

แปลงปลูกเสริม องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้

ปีที่ปลูก	อายุ (ปี)	เนื้อที่ (ไร่)	อัตราการเพิ่มพูน (ตัน/ไร่/ปี)	Stock (ตัน)	Stock สหสม (ตัน)	แผนทำไม้ (ตัน)
๒๕๖๑	๕	-	-	-	-	-
๒๕๖๒	๔	-	-	-	-	-
๒๕๖๓	๓	๓,๒๖๒.๖๕	๐.๖๙	๒,๖๓๓.๖๙	๒,๖๓๓.๖๙	-
๒๕๖๔	๒	๓,๔๒๔.๖๙	๐.๕๘	๓,๖๕๒.๖๙	๔,๒๖๖.๓๓	-
๒๕๖๕	๑	๓,๒๐๗.๑๓	-	-	๔,๒๖๖.๓๓	-
๒๕๖๖	๐	๓,๔๓๐.๕๐	-	-	๔,๒๖๖.๓๓	-

- หมายเหตุ** ๑. เก็บเกี่ยวผลผลิตตามบันทึกข้อตกลง (MOU) เริ่มทำไม้ออกในปี พ.ศ.๒๕๖๘

ไม้กั้นเกรา

ชื่อเรียกทางวิทยาศาสตร์ *Fagraea fragrans* Roxb.

ชื่อสามัญ Anan, Kankrao

ชื่อวงศ์ LOGANIACEAE

สภาพพื้นที่ที่เหมาะสม กั้นเกราขึ้นได้ดีในทุกสภาพภูมิประเทศ ปลูกได้ในสภาพดินแทบทุกชนิด ชอบแสงแดดจัด ชอบขึ้นตามที่ชื้นและ ชอบขึ้นในที่ที่มีความชุ่มชื้นมาก อุณหภูมิต่ำ มีความชื้นสัมพัทธ์มาก มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๑,๕๐๐ มม. ต่อปี สูงจากระดับน้ำทะเลไม่เกิน ๑๐๐ ม. ลักษณะดินชอบขึ้นในดินที่สามารถเก็บความชุ่มชื้นได้ดี ดินต้องเป็นดินเหนียว หรือดินเหนียวปนทราย

ลักษณะทั่วไป

ลำต้น ไม้ต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูงประมาณ ๒๕ เมตร ไม้ผลัดใบ เรือนยอดรูปสามเหลี่ยมหรือกลมทึบ เปลือกสีน้ำตาลเข้มแดงเป็นร่องลึกไม่เป็นระเบียบ

ใบ เป็นใบเดี่ยว เรียงตรงกันข้าม ใบรูปรีแกมรูปขอบขนาน กว้าง ๒.๕-๓.๕ ซม. ยาว ๘-๑๑ ซม. ปลายใบแหลม โคนใบแหลม ใบหนาคล้ายหนังสีเขียวเข้มเป็นมัน ขอบใบเรียบ เส้นแขนงใบข้างละ ๖-๑๐ เส้น ก้านใบยาว ๐.๖-๑.๘ ซม. มีหูใบระหว่างก้านใบคล้ายรูปถ้วยเล็กๆ

ผล แบบผลมีเนื้อหลายเมล็ด รูปกลม ขนาด ๕-๘ มม. ปลายผลมีติ่งแหลมสั้นๆ ผลอ่อนสีส้ม เมื่อแก่เต็มที่เปลี่ยนเป็นแดงเลือดนก มีรสขม เมล็ด จำนวนมาก ขนาดเล็ก สีน้ำตาลไหม้

การปลูกต้นกั้นเกรา

ต้นกั้นเกราเป็นต้นที่ต้องการความชื้นในระยะแรกสูงมาก การขุดหลุมจึงจำเป็นต้องมีขนาดใหญ่ รองก้นหลุมด้วยปุ๋ยหมัก หรือเศษไม้ ใบไม้มีความอ่อนเมื่อปลูกเสร็จต้องผูกเชือกติดกับไม้หลักกันไม่ให้ลำต้นโค้ง และเพื่อเร่งการเจริญเติบโตโดยเพิ่มความสวยให้กับต้นกล้าจากวัชพืช หากปลูกในดินไม่ดี ควรใช้ปุ๋ยสูตร ๑๕: ๑๕: ๑๕ จะทำให้ต้นกั้นเกรามีอัตราการรอดสูง โดยวิธีใส่ปุ๋ยจะทำหลังปลูกไป ๑ เดือน ในปริมาณ ๕๐ กรัมต่อ ๑ ต้น ใส่ดินลึกประมาณ ๕ เซนติเมตรห่างจากโคนต้น ๓๐ เซนติเมตร จะทำให้การเจริญเติบโตของต้นกั้นเกราเติบโตได้ดีด้วยดี

การเจริญเติบโตและผลผลิตของไม้กั้นเกรา

จากงานวิจัยเรื่อง การเจริญเติบโตการเจริญเติบโตและผลผลิตของไม้กั้นเกราอายุ ๔ ปี ของทวีสุข สิทธิกร และพรศักดิ์ มีแก้ว พบว่าการเจริญเติบโตและผลผลิตของไม้กั้นเกราอายุ ๔ ปี ระยะปลูก ๒x๔ เมตร ที่สวนป่าทรายทอง อ.บางสะพานน้อย จ.ประจวบคีรีขันธ์ มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางที่ระดับ ๑.๓๐ เมตร เฉลี่ยเท่ากับ ๒.๕๘ เซนติเมตร ความสูงเฉลี่ย ๒.๙๕๓ เมตร มีอัตราการเพิ่มพูนของขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางที่ระดับออกเท่ากับ ๐.๖๔๕ เซนติเมตร/ปี มีอัตราความเพิ่มพูนของความสูง ๐.๗๔ เมตร/ปี

ตารางแสดงอัตราการเพิ่มพูนของไม้กั้นกรา
องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้

ปีที่ปลูก	อายุ (ปี)	เนื้อที่ (ไร่)	อัตราการเพิ่มพูน (ลบ.ม./ไร่/ปี)	Stock (ลบ.ม.)	Stock สสม (ไร่)	แผนทำไม้ (ลบ.ม.)
๒๕๔๔	๒๒	๔๐.๗๔	๓.๐๘	๙๖๗.๙๘	๙๖๗.๙๘	
๒๕๔๕	๒๓	๓๔.๙๖	๓.๐๘	๓๓๙.๒๙	๑,๓๐๗.๒๘	
๒๕๕๔	๑๒	๗๐.๖๓	๐.๙๘	๘๓๐.๓๗	๒,๑๓๗.๖๕	
๒๕๕๗	๙	๒๕.๒๘	๐.๘๙	๒๐๒.๕๙	๒,๓๔๐.๑๔	
๒๕๕๘	๘	๙๔.๕๓	๐.๘๙	๖๗๒.๙๓	๓,๐๑๓.๐๕	
๒๕๕๙	๗	๑๒.๗๘	๐.๘๕	๗๖.๐๔	๓,๐๘๙.๐๙	
๒๕๖๐	๖	๕๖.๙๘	๐.๘๒	๒๘๐.๓๔	๓,๓๖๙.๔๔	
๒๕๖๑	๕			-	๓,๓๖๙.๔๔	
๒๕๖๒	๔			-	๓,๓๖๙.๔๔	
๒๕๖๓	๓			-	๓,๓๖๙.๔๔	
๒๕๖๔	๒			-	๓,๓๖๙.๔๔	
๒๕๖๕	๑			-	๓,๓๖๙.๔๔	
๒๕๖๖	๐			-	๓,๓๖๙.๔๔	

หมายเหตุ : ยังไม่มีแผนทำไม้กั้นกราในปี ๒๕๖๖

ไม้ตะเคียนทอง

ชื่อเรียกทางวิทยาศาสตร์ *Hopea odorata* Roxb.

ชื่อสามัญ Iron wood

ชื่อวงศ์ DIPTEROCARPACEAE

สภาพพื้นที่ที่เหมาะสม ตะเคียนทองเป็นไม้ที่ชอบแสง แต่เมื่อเริ่มปลูก ในระยะแรกควรจะมีไม้ใหญ่ให้ร่มเงา จนกว่าไม้ตั้งตัวได้ ไม้ตะเคียนทองจะเจริญเติบโตได้ดีในพื้นที่ที่มีปริมาณน้ำฝน เกินกว่า ๑,๕๐๐ มิลลิเมตรต่อปี และมีระยะความสูง ๑๓๐-๓๐๐ เมตรจากระดับน้ำทะเล สภาพดินเป็นดินร่วน ปนทราย มีความอุดมสมบูรณ์ และระบายน้ำได้ดี

ลักษณะทั่วไป ตะเคียนทอง เป็นไม้ขนาดใหญ่ สูง ๒๐-๔๐ เมตร ไม้ผลัดใบ เรือนยอด เป็นพุ่มที่กลมหรือรูปเจดีย์ต่ำ ๆ เปลือกหนา สีน้ำตาลดำแตกเป็นสะเก็ด กระพี้สีน้ำตาลอ่อน แก่นสีน้ำตาลแดง

ใบ รูปไข่แกมรูปหอก หรือรูปดาบ กว้าง ๓-๑๐ เซนติเมตร ยาว ๖-๑๔ เซนติเมตร เนื้อใบค่อนข้างหนา ปลายใบเรียว โคนใบมนป้านและเบี้ยวหลังใบมีตุ่มเกลี้ยงๆ อยู่ตามง่ามแขนงใบ เส้นแขนงใบมี ๙-๑๓ คู่ ปลายโค้ง แต่ไม่จรดกัน

ดอก ดอกเล็ก ออกเป็นช่อยาว สีขาวตามง่ามใบและปลายกิ่ง กลีบเลี้ยงและกลีบดอกอย่างละ ๕ กลีบ กลิ่นหอม ก้านช่อดอก ก้านดอก และกลีบเลี้ยงกลีบดอกมีขนนุ่ม โคนกลีบเชื่อมติดกัน

ผล ผลกลม หรือรูปไข่เกลี้ยง ปลายมนเป็นติ่งคล้ายหนามแหลม ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๐.๖ เซนติเมตร ยาว ๑ เซนติเมตร ปีกยาว ๑ คู่ รูปใบพาย ปลายปีกกว้างค่อยๆ เรียวสวนมาทางโคนปีก เส้นปีกความยาวมี ๗ เส้น ปีกสั้นมีความยาวไม่เกินความยาวตัวผล ดอกออกระหว่างเดือนมกราคมถึงมีนาคม ดอกจะไม่ออกทุกปี ช่วงดอกออกมาประมาณ ๒-๓ ปี/ครั้ง และจะแก่ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงเมษายน

วิธีการปลูกและระยะที่เหมาะสม

วิธีการปลูกไม้ตะเคียนทองก็เหมือนกับไม้ป่าทั่ว ๆ ไป กล้าที่ปลูกจะต้องทำให้แก่แข็งแรงก่อน โดยนำออกไปปรับแสงเต็มที่ประมาณ ๑-๒ สัปดาห์ จากนั้น ย้ายที่ปลูกหลังจากฝนตก ถ้าทำได้ควรนำถังใส่น้ำเข้าไปในพื้นที่ปลูก นำกล้าตะเคียนทองจุ่มลงถังน้ำ เพื่อให้รากดูดซับน้ำไว้จนอิมตัวแล้วจึงแกะถุงพลาสติกที่ห่อหุ้มรากออกนำลงหลุมปลูก วิธีการนี้จะช่วยให้กล้าตะเคียนทองรอดตายสูง ในกรณีที่ฝนทิ้งช่วง ระยะปลูกที่ใช้กันทั่วไป คือ ๔x๔ เมตร เหมาะสมกับการปลูกร่วมกับไม้โตเร็วตระกูลถั่วอื่นๆ เพื่อให้ไม้โตเร็วเหล่านั้นสามารถ fixed nitrogen ช่วยให้ไม้ตะเคียนทองเจริญเติบโตดีขึ้น อีกทั้งยังช่วยยอภิมบาลด้วย สวนป่าตะเคียนทอง ควรปลูกแบบวนเกษตรจะให้ผลดี เพราะตะเคียนทองเป็นไม้โตช้า เมื่อมีการปลูกพืชอื่นๆ ควบและมีการเตรียมพื้นที่ดีจะช่วยให้การเจริญเติบโตของไม้ตะเคียนทองดีขึ้น อีกทั้งยังทำให้กายภาพของดินดีขึ้น เพราะมีการไถพรวนเป็นประจำ ในขณะที่เดียวกันเมื่อปลูกพืชอื่นๆ ควบจะมีการใส่ปุ๋ยทำให้ไม้ตะเคียนทองได้รับปุ๋ยที่ใส่ในพืชควบด้วย ก็ยิ่งช่วยให้การเจริญเติบโตและการรอดตายสูงยิ่งขึ้น

การเจริญเติบโต และผลผลิต

การเพิ่มพูนเฉลี่ยรายปีและอายุตัดฟันของไม้ตะเคียนทองยังไม่มีผู้ใดศึกษาทั้งในป่าธรรมชาติและสวนป่า อย่างไรก็ตาม ได้ทำการคาดคะเนเอาไว้ในแผนแม่บทกรมป่าไม้ ในส่วนของการพัฒนาการปลูกสร้างสวนป่าไม้ตะเคียนทองจัดอยู่ในประเภทไม้โตช้า ความเพิ่มพูนเฉลี่ยรายปีของไม้ชนิดนี้ ถ้าปลูกแบบธรรมชาติจะเป็น ๐.๓๒-๐.๖๔ ลูกบาศก์เมตร/ไร่/ปี แต่ถ้าปลูกแบบกึ่งประณีตและประณีตแล้ว จะเป็น ๐.๔๘-๐.๙๖ และ ๐.๘๐-๑.๒๘ ลูกบาศก์เมตร/ไร่/ปีตามลำดับ ซึ่งความผันแปรนี้ ขึ้นอยู่กับพื้นที่ปลูกว่า ปลูกที่ภาคไหนของประเทศ ถ้า

ปลูกทางภาคใต้และภาคตะวันออกเฉียงเหนือก็จะให้ความเพิ่มพูนมาก ถ้าปลูกที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ก็จะได้ความเพิ่มพูนน้อย สำหรับอายุการตัดฟันอยู่ที่ ๕๐-๑๐๐ ปี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเทคนิคการปลูก และพื้นที่ปลูกดังกล่าวข้างต้น การใช้เทคนิคอย่างประณีต สามารถลดอายุตัดฟันได้เกือบครึ่งหนึ่งของการปลูกแบบใช้เทคนิคแบบธรรมดา โดยที่ยังให้ผลผลิตเท่าเดิม

ตารางแสดงอัตราการเพิ่มพูนของไม้ตะเคียนทอง
องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้

ปีที่ปลูก	อายุ (ปี)	เนื้อที่ (ไร่)	อัตราการเพิ่มพูน (ลบ.ม./ไร่/ปี)	Stock (ลบ.ม)	Stock สหสม (ลบ.ม)	แผนทำไม้ (ลบ.ม)
๒๕๕๓	๓๓	๓๕.๖๔	๐.๔๐	๑๔๕.๓๓	๑๔๕.๓๓	
๒๕๕๔	๓๒	๔๙๐.๒๘	๐.๓๖	๑,๒๓๕.๕๑	๑,๔๒๐.๘๓	
๒๕๖๐	๒๖	๘๔๘.๓๒	๐.๓๖	๑,๘๓๒.๓๗	๓,๒๕๓.๒๐	
๒๕๖๑	๒๕	๗๙๙.๖	๐.๓๑	๑,๒๓๙.๓๘	๔,๔๙๒.๕๘	
๒๕๖๒	๒๔	๔๕๕.๕	๐.๒๙	๕๒๘.๓๘	๕,๐๒๐.๙๖	
๒๕๖๓	๒๓				๕,๐๒๐.๙๖	
๒๕๖๔	๒๒				๕,๐๒๐.๙๖	
๒๕๖๕	๒๑				๕,๐๒๐.๙๖	๔๐๘.๒๒
๒๕๖๖	๒๐				๔,๖๑๒.๗๔	๑,๙๙๒.๑๗

หมายเหตุ : ๑. เก็บเกี่ยวผลผลิตในปี ๒๕๖๕ ไม่เกินความเพิ่มพูนรายปี
๒. เก็บเกี่ยวผลผลิตในปี ๒๕๖๖ ไม่เกินความเพิ่มพูนรายปี

ไม้สัก

ชื่อเรียกทางวิทยาศาสตร์ *Tectona grandis* L.f

ชื่อสามัญ TEAK

ชื่อวงศ์ LABIATAE

สภาพพื้นที่ที่เหมาะสม ไม้สัก ชอบขึ้นตามพื้นที่ที่เป็นภูเขา หรือตามพื้นที่ราบแต่ดินระบายน้ำได้ดีน้ำไม่ท่วมขัง ซึ่งอาจจะเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินที่มีความลึกมากๆ โดยเฉพาะดินที่เกิดจากหินปูน ซึ่งแตกแยกผุพังจนกลายเป็นดินร่วนลึกไม้สักจะเจริญเติบโตดีมาก

ปัจจัยสำคัญต่อการเจริญเติบโตของไม้สัก ซึ่งอาจใช้เป็นแนวทาง ในการพิจารณาคัดเลือกพื้นที่ในการปลูกไม้สักพอสรุปได้ดังนี้

๑. ไม้สักจะเจริญเติบโตได้ดีในพื้นที่ชุ่มชื้นมากกว่าที่แห้งแล้งปริมาณน้ำฝนที่เหมาะสมแก่การเจริญเติบโต และมีเนื้อไม้คงามของไม้สักอยู่ระหว่าง ๑,๐๐๐-๒,๐๐๐ มิลลิเมตรต่อปีและฝนไม่ทิ้งช่วงนานเกินไปในระหว่างฤดูการเจริญเติบโต

๒. อุณหภูมิที่เหมาะสมแก่การเจริญเติบโตของไม้สักอยู่ระหว่าง ๒๕-๓๕ องศาเซลเซียส

๓. ไม้สักเป็นไม้ที่ชอบแสงสว่าง ความเข้มของแสงที่เหมาะสมคือ ๗๕-๙๕ เปอร์เซ็นต์ของปริมาณแสงกลางวันที่ได้รับเต็มที่ การปลูกไม้สักจึงไม่ควรปลูกในร่มหรือใกล้ต้นไม้ใหญ่ซึ่งอาจบังแสงแดดแก่ต้นที่ปลูกได้

๔. ดินที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของไม้สัก คือ เป็นดินที่มีการระบายน้ำได้ดีไม่เป็นดินดาน ดินค่อนข้างลึก ดินร่วนปนทรายหรือเป็นดินที่เกิดจากการผุสลายของหินปูนและมีค่า pH ประมาณ ๖.๕-๗.๕ ส่วนดินที่ไม่เหมาะสมกับการปลูกไม้สัก คือ ดินเหนียว ดินลูกรัง ดินทราย และที่มีน้ำท่วมขัง

๕. สภาพภูมิประเทศที่เหมาะสมแก่การเจริญเติบโตของไม้สัก โดยทั่วไป จะมีความสูงจากระดับ น้ำทะเลไม่เกิน ๗๐๐ เมตร เป็นพื้นที่ราบถึงลาดชันเล็กน้อยไม่เกิน ๑๕ เปอร์เซ็นต์

ลักษณะทั่วไป

ไม้สัก เป็นไม้ผลัดใบขนาดใหญ่ มีลำต้นเปลาตรง โคนต้นเป็นพูพอนเล็กน้อยกิ่งอ่อนเป็นรูปเหลี่ยม เรือนยอดเป็นทรงพุ่มทรงกลมค่อนข้างทึบ ลำต้นมีความสูงตั้งแต่ ๒๐ เมตร ขึ้นไปลำต้น เปลือกหนา สีเทาหรือน้ำตาลอ่อนแกมเทา เรียบหรือแตกเป็นร่องเล็กๆ ตามความยาวของลำต้น ลักษณะเนื้อไม้สักจะมีสีน้ำตาลทอง (เรียกว่าสักทอง) ไม้ เป็นแบบใบเดี่ยว แตกออกจากกิ่งเป็นคู่ ๆ ตรงข้ามกัน แต่ละคู่ตั้งฉากสลับกันไปตามความยาวของกิ่ง (opposite decussate) รูปใบเป็นรูปรี(elliptic)หรือรูปไข่กลับ (obovate) ใบยาว ๓๐-๖๐ เซนติเมตร พื้นใบด้านบนและด้านล่างสาบมือ ท้องใบสีเขียวที่ท้องใบของใบอ่อนเมื่อขยี้แล้วจะมีสีแดงคล้ายเลือดใบสักจะร่วงผลัดใบในฤดูแล้งประมาณเดือนพฤศจิกายน-มกราคม และจะแตกใบใหม่ประมาณเดือนเมษายน-มิถุนายน

ดอก เป็นดอกสมบูรณ์เพศคือมีทั้งเกสรตัวผู้และตัวเมียในดอกเดียวกัน มีขนาดเล็กกลีบดอกสีขาวนวล ออกเป็นช่อขนาดใหญ่ บริเวณปลายกิ่ง สักจะออกช่อดอกช่อแรกที่ปลายยอดสุดของแกนลำต้นก่อนกิ่งอื่นๆ ต่อไปจึงจะเกิดดอก ที่ปลายยอดของกิ่งดอกบานเพียง ๑ วัน หลังจากนั้นดอกที่ได้รับการผสมแล้วก็จะเปลี่ยนแปลงเป็นผลต่อไปในช่วงเดือนกรกฎาคม-ตุลาคม

ผลและเมล็ด เป็นรูปร่างค่อนข้างกลมขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑-๒ เซนติเมตร ผลหนึ่งๆ จะมีเมล็ด ๑-๔ เมล็ด โดยทั่วไปมักจะเรียกผลสักว่า “เมล็ดสัก” ซึ่งเมื่อแก่จัดจะเป็นสีน้ำตาล ผลเริ่มแก่ในเดือนพฤศจิกายน-มกราคม มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๐.๕ -๒.๐ เซนติเมตร เมล็ด มีลักษณะเป็นรูปทรงไข่ขนาดยาวประมาณ ๐.๖ เซนติเมตรและกว้างประมาณ ๐.๔ เซนติเมตร เรียงไปทางแนวตั้งของผลสัก แต่ละเมล็ดจะถูกห่อหุ้มด้วยเปลือกหุ้มเมล็ดที่มีลักษณะบาง ๆ

การเตรียมพื้นที่

การปลูกสักในเชิงธุรกิจ ควรเตรียมพื้นที่ปลูกโดยใช้เครื่องจักรกล เช่นรถแทรกเตอร์เกรดปรับที่และไถบุกเบิก ๑ ครั้ง และไถพรวนสลัอีก ๑ ครั้งหากพื้นที่มีขนาดใหญ่ ควรแบ่งออกเป็นแปลงย่อย แปลงละประมาณ ๕๐-๑๐๐ ไร่โดยเกรดเป็นทางตรวจการรอบๆ เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงาน การดูแลรักษาและแนวกันไฟ

เมื่อเตรียมพื้นที่เสร็จแล้ว ทำการปักหลักหมายปลูก โดยใช้ไม้ไผ่ผ่าซีกขนาดความยาวประมาณ ๐.๕๐-๑.๐๐ เมตร ปักตามระยะที่กำหนดไว้ระยะปลูกที่เหมาะสมหากสภาพพื้นที่ดีมากอาจปลูกระยะ ๔x๔ เมตร (๑๐๐ ต้น/ไร่) สภาพดีปานกลาง ควรปลูกระยะ ๓x๓ เมตร (๑๗๘ ต้น/ไร่) หรือ ๒x๔ เมตร (๒๐๐ ต้น/ไร่) ส่วนในสภาพพื้นที่ไม่ค่อยดีควรปลูกให้ถี่หน่อย คือ ๒x๒ เมตร (๔๐๐ ต้น/ไร่)

การปลูก

การปลูกสัก มีวิธีปลูกและจัดการจะแตกต่างกับการทำการเกษตรสวนผลไม้ สวนสักต้องใช้เวลาในการเก็บเกี่ยวผลผลิตนานกว่าการทำการเกษตร สวนสักมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการเนื้อไม้ ราคาไม้ขึ้นกับอยู่คุณภาพ ขนาดและอายุของต้นไม้สิ่งสำคัญในการพิจารณาปลูกสัก คือ ความเหมาะสมของพื้นที่ การจัดการรูปแบบการปลูก ขนาดของพื้นที่ ค่าใช้จ่ายในการลงทุน ควรวางแผนให้เป็นระบบรอบหมื่นเวียน ให้ตัดไม้ได้อย่างต่อเนื่อง

ช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับปลูกสักที่จะให้ผลดีที่สุด คือ ช่วงต้นฤดูฝนหลังจากที่มีฝนตกหนักและดินชุ่มชื้นเพียงพอ (เดือนพฤษภาคม) หลังจากปลูกแล้ว หากเกิดฝนทิ้งช่วง ก็ควรรดน้ำช่วย จะทำให้เปอร์เซ็นต์การรอดตายสูงและมีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง

วิธีการปลูกด้วยเหง้า กระทำโดยใช้เหล็กชะแลงกระทุ้งดินให้เป็นรูลึกเท่าความยาวของเหง้าสัก แล้วนำเหง้าที่เตรียมไว้เสียบลงไปให้พอดีกับระดับดิน หรือต่ำกว่าผิวดินเล็กน้อยใช้ชะแลงอัดดินข้างรูปปลูกให้แน่นเพื่อให้เหง้าฝังแน่นกระชับอยู่ในดิน วิธีปลูกด้วยเหง้านี้เป็นวิธีที่ง่าย เสียค่าใช้จ่ายถูกและยังทำให้ต้นไม้เจริญเติบโตดีด้วย เพราะในเหง้าสักมีการสะสมอาหารไว้สำหรับการเจริญเติบโต การปลูกด้วยเหง้าควรคัดเลือกเหง้าที่มีขนาดเท่ากันปลูกในบริเวณเดียวกัน เพื่อให้ต้นไม้เติบโตอย่างสม่ำเสมอมากที่สุด

การปลูกด้วยกล้าชำถุง เหมาะสำหรับการปลูกในพื้นที่ไม่มากนัก หากได้มีการ คัดเลือกกล้าเป็นอย่างดี ก็จะได้ต้นสักที่เจริญเติบโตเร็ว และสม่ำเสมอเช่นกัน การปลูกสักด้วยกล้านี้ควรขุดหลุมปลูก ขนาด ๒๐x๒๐x๒๐ เซนติเมตร รองก้นหลุมด้วยปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยเคมีผสมกับหน้าดิน และเศษใบไม้ หรือวัชพืช กล้าไม้ที่นำไปปลูกควรมีขนาดสูงไม่น้อยกว่า ๓๐ เซนติเมตร และได้รับการทำให้แก่รง เป็นอย่างดีแล้ว เมื่อ

ปลูกแล้วอัดดินรอบๆ โคนต้นไม้ให้แน่น หากทำการรดน้ำด้วยในช่วงฝนทิ้งช่วงก็จะทำให้ต้นไม้เจริญเติบโตได้ดีขึ้น

การดูแลรักษา

การบำรุงดูแลรักษาต้นสักที่ปลูกแล้ว ต้องกระทำอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะในช่วงแรกๆ เพื่อให้ต้นไม้มีการเจริญเติบโตที่รอดตายสูง ปราศจากโรคและแมลง ทำลาย การบำรุงรักษาสวนไม้สักประกอบด้วย

๑. การแผ้วถางวัชพืช ควรกำจัดวัชพืชให้โล่งเตียนตลอดเวลา เพื่อลดการแก่งแย่งธาตุอาหารในดิน และเบียดบังแสงแดดซึ่งจำเป็นต่อการเจริญเติบโตและยังช่วยป้องกันไฟป่าอันอาจเกิดขึ้นในฤดูแล้งได้ด้วย

๒. การใส่ปุ๋ย ในพื้นที่ที่มีดินเลว ควรใส่ปุ๋ยเพื่อเร่งการเจริญเติบโตในระยะ แรกๆ โดยใส่ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ หรือ ๒๒-๑๑-๑๑ ใส่ต้นไม้ปีละ ๑-๒ ครั้ง โดยปีแรก ใส่ครั้งละ ๒๕ กรัม/ต้น ปีที่ ๒ ๕๐ กรัม/ต้น ปีที่ ๓ ๗๕ กรัม/ต้น ปีที่ ๔-๕ ประมาณ ๑๐๐ กรัม/ต้น หากใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักด้วย ก็จะทำให้โครงสร้างของดินดีขึ้น

๓. การป้องกันไฟป่า โดยทำทางตรวจการและแนวป้องกันไฟรอบๆ แปลงและควบคุมวัชพืชซึ่งเป็นเชื้อเพลิงในบริเวณสวนให้โล่ง เตียนตลอดฤดูแล้งเพราะหากเกิดไฟป่าในสวนสักจะทำให้ต้นไม้ที่ยังเล็กอยู่ได้รับความเสียหายได้

๔. การป้องกันโรคและแมลง โรคระบาดในแปลงเพาะสักส่วนใหญ่แล้วไม่ค่อยจะปรากฏ ทั้งนี้เพราะแปลงเพาะสักเป็นแปลงเพาะแบบเปิด (Open nursery) ได้รับแสงสว่างอย่างเต็มที่ อย่างไรก็ตามในสภาพที่ร้อนชื้น (hot and humid) หรือในสภาวะที่การระบายน้ำของดินไม่ดีหรือในกรณีที่มีการนำเอาดินติดเข้ามาใส่กล้าสักโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระยะแรกงอก หรือระยะเริ่มตั้งตัวอาจถูกทำลาย โดยโรคเน่าคอดิน (damping-off) ได้ซึ่งลำต้นและรากจะถูกทำลายโดยเชื้อรา (fungi) ที่ระดับดินทำให้เหี่ยวเฉาตาย ซึ่งการรักษาอาจทำได้โดยทำลายกล้าในแปลง ที่เกิดการระบาด หรือพ่นกล้าสักด้วยยาฆ่าเชื้อรา (fungicide) ต่าง ๆ ที่มีขายตามท้องตลาด

สัตว์และแมลงทำลายแปลงเพาะเมล็ดสักและกล้าสักก็นับได้ว่า มีความสำคัญต่อการเพาะเตรียมกล้าสัก สัตว์ประเภทกัดแทะ (rodents) จะมาขุดคุ้ยกินเมล็ดสัก ที่หว่านในแปลง และกัดแทะเหง้าสักที่สะสมอาหาร ส่วนแมลงทำลายกล้าสัก ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นพวกกินใบหรือทำลายใบ (defoliator) ได้แก่ ตัวหนอนพวกผีเสื้อ *Hyblaea puera* ซึ่งจะกัดกินใบอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้อาจมีพวกตัวกั๊กแตนทำลายใบ และไรแดง (red spider) ซึ่งจะดูดน้ำเลี้ยง (cell sap) ของใบและยอดอ่อน

ทำให้ใบเป็นสีเหลืองปนน้ำตาล ลดความสามารถในการปรุงอาหารทำให้กล้าไม้ หยุดการเจริญเติบโต แมลงอีกจำพวกหนึ่งซึ่งทำอันตรายต่อกล้าสัก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในฤดูแล้ง ได้แก่พวกปลวก (termites) ซึ่งจะกัดกินรากแก้ว (tap-root) ของกล้าสักเป็นอาหารทำให้กล้าสักเสียหายและตายได้ ซึ่งบางครั้งดูแลแล้วอาจไม่ทราบสาเหตุถึงการตายของกล้าสักเลย ถ้าไม่มีการถอนรากแก้วมาดูซึ่งการกำจัดแมลงต่างๆ ดังกล่าวอาจมีการฉีดพ่นยาฆ่าแมลง (insecticides) เมื่อกล้าสักถูกทำลาย

มอดป่าเจาะไม้สัก (Teak beehole borer: *Xyleutes ceramicus* Walker) เป็นหนอนผีเสื้อกลางคืนเจาะลำต้น (stem borer) ซึ่งเป็นศัตรูที่สำคัญที่สุดของไม้สักโดยเฉพาะทางภาคเหนือของประเทศไทย

(ถนอม และคณะ, ๒๕๐๙ และ ฉวีวรรณ, ๒๕๓๓ ก) และในสวนป่าจะถูกรบกวนมากกว่าป่าธรรมชาติ (Akinson, ๑๙๓๗) โดยตัวหนอนเจาะไซ้ไม้สักสดยืนต้น แม้ว่าจะไม่ทำให้ต้นไม้ตาย แต่ก็เกิดรอยตำหนิถาวรที่เรียกว่า “รูมอดป่า (beehole)” ภายในเนื้อไม้ซึ่งมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ ๑ นิ้ว และมีความยาวประมาณ ๑๐ นิ้ว (Beeson, ๑๙๖๑) ไม้สักที่ถูกมอดป่าเจาะจะมีคุณภาพ และราคาตกอย่างมาก ซึ่งไม่เป็นที่ปรารถนาของผู้บริโภค ดังนั้นวิธีการที่ดีที่สุดคือการปลูกสักผสมไม้ชนิดอื่น ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยลดปัญหาการระบาดของมอดป่าเจาะต้นสักได้ หรืออาจมีการควบคุมโดยใช้สารเคมีหรือใช้สารจุลินทรีย์ชนิดต่าง ๆ ควบคุม แต่เป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเท่านั้น แนวทางในการแก้ปัญหาในระยะยาวนั้น ได้มีการศึกษาวิจัยกันเรื่อยมา จนกระทั่งปีงบประมาณ ๒๕๓๕ จึงมีการวิจัยเกี่ยวกับการปลูกผสมสัก ซึ่งสวนป่าขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ดำเนินการปลูกไว้เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๗ โดยมีหลักการเพื่อลดปริมาณอาหารและเพิ่มความหลากหลายของแมลง ตัวห้ำ ตัวเบียน เพื่อให้สามารถควบคุมกันเอง ได้ภายในสิ่งแวดล้อมนั้น

๕. การกรีดกิ่ง (pruning) การกรีดกิ่ง เป็นการตัดกิ่งที่อยู่ช่วงล่างของลำต้นเพื่อเป็นการปรับปรุงคุณภาพของลำต้นของต้นไม้ส่วนใหญ่ที่เป็นท่อนซุงให้ตรงเปลา ปราศจากตา การกรีดกิ่งต้นสักควรใช้เลื่อย เพื่อการกรีดกิ่งโดยเฉพาะตัดกิ่ง ให้รอยตัด เสมอกับผิวของลำต้นแล้วใช้สีขาวหรือปูนขาวป้ายรอยตัดนั้น เพื่อป้องกันเชื้อรา

๖. การตัดสางขยายระยะ (thinning) สวนสักที่ใช้ระยะปลูก ๔x๔ เมตร หรือ ๑๐๐ ต้นต่อไร่ ถ้ามีเปอร์เซ็นต์รอดตายถึง ๙๐ เปอร์เซ็นต์เมื่อค่าความโตทางเส้นรอบวง (GBH) เฉลี่ยของสวนสักถึง ๔๐ เซนติเมตร ก็เริ่มทำการตัดขยายระยะได้ สำหรับไม้ที่ตัดออกนี้จะป็นรายได้เบื้องต้นที่เกษตรกรได้รับในการปลูกสร้างสวนป่าสัก และเพื่อเปิดโอกาสให้ต้นไม้เจริญเติบโตได้เต็มที่

การเจริญเติบโตและผลผลิต แต่ละช่วงอายุของไม้สัก

ไม้สักจัดได้ว่าเป็นไม้โตเร็วชนิดหนึ่งเมื่อเทียบกับไม้ชนิดอื่นอีกหลาย ๆ ชนิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเจริญเติบโตในช่วง ๑๐ ปีแรกจะเร็วมาก อย่างไรก็ตาม ไม้สัก จะโตเร็วมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ที่สำคัญ คือ

- (๑) สภาพพื้นที่ที่ปลูกรวมทั้งการเตรียมพื้นที่
- (๒) การจัดการสวนป่ารวมทั้งการบำรุงรักษา
- (๓) คุณภาพของเมล็ดหรือ กล้าพันธุ์ที่ใช้ปลูก

ในพื้นที่ที่เหมาะสมและมีการจัดการสวนป่าเป็นอย่างดีต้นสักอายุ ๑๐ ปี จะสูงเฉลี่ยมากกว่า ๑๕ เมตร ขึ้นไป และมีเส้นผ่าศูนย์กลางเฉลี่ยมากกว่า ๑๕ เซนติเมตร มีผลผลิต (ไม้ท่อน) สูงกว่า ๑๓ ลูกบาศก์เมตรต่อไร่ หลังจากนั้น การเจริญเติบโตทางความสูงจะลดลง แต่ความโตทางเส้นรอบวงจะยังคงเพิ่มขึ้น อีกเรื่อย ๆ

ตารางแสดงการเจริญเติบโตของไม้สัก ทางเส้นผ่าศูนย์กลางระดับอก ทางความสูงทางปริมาตร และ ความหนาแน่นของเปลือกในระดับอายุต่าง ๆ กัน

อายุ (ปี)	เส้นผ่าศูนย์กลางระดับอก (ซม.)	ความสูง (ม.)	ปริมาตร (ลบ.ม.)
๑๐	๔.๘	๔.๘	๐.๐๒
๒๐	๑๐.๔	๑๐.๑	๐.๐๕๓
๓๐	๑๕.๔	๑๔.๘	๐.๑๔
๔๐	๒๐.๔	๑๘.๘	๐.๒๘๕
๕๐	๒๕.๘	๒๒.๖	๐.๔๘๕
๖๐	๓๑.๖	๒๕.๘	๐.๗๕
๗๐	๓๔.๔	๒๘.๑	๐.๙๗
๘๐	๓๖.๖	๓๐.๐	๑.๑๖
๙๐	๓๘.๙	๓๑.๔	๑.๓๔
๑๐๐	๔๐.๖	๓๒.๖	๑.๕๐
๑๑๐	๔๒.๔	๓๓.๔	๑.๖๔๕
๑๒๐	๔๔.๐	๓๔.๐	๑.๗๖๒
๑๓๐	๔๕.๔	๓๔.๐	๑.๙๐

ข้อจำกัดของไม้สัก

การปลูกไม้สักอาจจะมีข้อจำกัดบางประการดังต่อไปนี้

(๑) ด้านสภาพพื้นที่ ไม้สักไม่ชอบพื้นที่ลุ่ม ที่ชื้นแฉะ มีน้ำท่วมขัง ดิน ระบายน้ำไม่ดีเช่น ดินเหนียว ดินลูกรัง ดินดาน และดินที่เป็นทรายจัดหรือ ดินตื้นมาก ๆ

(๒) ด้านสภาพแวดล้อม ไม้สักจะเจริญเติบโตได้ดีในที่แห้งแล้ง หรือมีฝนตก ไม่สม่ำเสมอ โดยเฉพาะ ในช่วงฤดูการเจริญเติบโต

(๓) การปลูกไม้สักล้วน ๆ เป็นผืนใหญ่ ๆ อาจก่อให้เกิดโรคและแมลงเข้าทำลายได้ง่าย เช่น หนอนกิน ใบสัก และมอดป่าเจาะไม้สัก เป็นต้น

ตารางแสดงอัตราการเพิ่มของไม้สัก
องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้

ปีที่ปลูก	อายุ (ปี)	เนื้อที่ (ไร่)	อัตราการเพิ่ม (ลบ.ม./ไร่/ปี)	Stock (ลบ.ม.)	stock สขสม (ลบ.ม.)	แผนทำไม้ (ลบ.ม.)
๒๕๕๒	๒๔	๖๐.๓๘	๐.๙๓	๑,๓๘๗.๖๘	๑,๓๘๗.๖๘	
๒๕๕๔	๒๒	๒๐๒.๓๔	๐.๙๐	๔,๐๐๖.๓๓	๕,๓๕๔.๐๑	
๒๕๕๕	๒๑	๒๔.๑๐	๐.๘๗	๔๔๐.๓๑	๕,๗๙๔.๓๒	
๒๕๕๕	๑๑	๒๕.๓๖	๐.๕๙	๑๖๔.๕๙	๕,๙๕๘.๙๑	
๒๕๕๙	๗	๔๒.๐๐	๐.๕๒	๑๒๓.๔๘	๖,๐๘๒.๓๙	
๒๕๖๐	๖	๑๖๑.๒๓	๐.๓๓	๓๑๙.๒๔	๖,๔๐๑.๖๒	
๒๕๖๑	๕	๙๐๙.๔๘	๐.๒๑	๙๕๔.๙๕	๗,๓๕๖.๕๘	
๒๕๖๒	๔	๓๘๔.๕	-	-	๗,๓๕๖.๕๘	
๒๕๖๓	๓	๕๑๕.๐๗	-	-	๗,๓๕๖.๕๘	
๒๕๖๔	๒	๓๔๐.๒๒	-	-	๗,๓๕๖.๕๘	
๒๕๖๕	๑	๒๕๖.๙	-	-	๗,๓๕๖.๕๘	
๒๕๖๖	๐	-	-	-	๗,๓๕๖.๕๘	๑,๗๘๐.๖๑

หมายเหตุ : เก็บเกี่ยวผลผลิตในปี ๒๕๖๖ ไม่เกินความเพิ่มตามรายปี

ภาคผนวก ๒

(การคัดเลือกสายพันธุ์)

การคัดเลือกสายพันธุ์

๑. สวนป่าบางสะพาน

มีลักษณะพื้นที่ ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีความลาดชัน ๒-๕ % เป็นดินร่วนละเอียดลึกมาก ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วน ดินร่วนปนทราย หรือดินร่วนปน ทรายแป้ง ความสูงจากระดับน้ำทะเล ๗๒ เมตร

การคัดเลือกสายพันธุ์ ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ได้แก่ ยางพารา

๒. สวนป่าท่าแซะ

มีลักษณะพื้นที่ สภาพพื้นที่เป็นที่ราบสูง สลับทิวเขา และมีที่ราบเชิงเขาสลับที่ราบตามลุ่มแม่น้ำฝนตกชุกตลอดพื้นที่ต่ำบลดสูญ ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๒,๐๐๐ มิลลิเมตรต่อปี ดินส่วนใหญ่เกิดจากการสลายตัวของหินพื้นล่าง ดินส่วนใหญ่มีหินปะปน เนื้อดินมักเป็นดินหยาบ

การคัดเลือกสายพันธุ์ ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ได้แก่ ปลูก สัก ยางพารา ตะเคียนทอง

๓. สวนป่าทุ่งตะโก

มีลักษณะพื้นที่ เป็นภูเขาสูงลาดต่ำลงมาด้าน ทิศตะวันออกลักษณะเป็นที่สูง และที่ราบ ลักษณะดินพบเป็นดินเหนียว ดินเหนียวปนหิน ดินเหนียวปนร่วน

การคัดเลือกสายพันธุ์ ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ได้แก่ สัก ยางพารา ตะเคียนทอง กระจินเทพา

๔. สวนป่าเขาไม้แก้ว

มีลักษณะพื้นที่ เป็นที่ราบ ดินร่วนปนทราย

การคัดเลือกสายพันธุ์ ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ได้แก่ ปลูก สัก ยางพารา กระจินเทพา

๕. สวนป่าหลังสวน

มีลักษณะพื้นที่ สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ภูเขาสูงสลับกับที่ราบแคบ ๆ มีลำห้วยไหลผ่าน ดินร่วนและดินร่วนปนทรายดินเขาและพื้นที่ภูเขา

การคัดเลือกสายพันธุ์ ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ได้แก่ สัก ยางพารา ตะเคียนทอง

๖. สวนป่ากะเปอร์

มีลักษณะพื้นที่ เป็นภูเขาสลับที่ราบ ลักษณะดินเป็นดินร่วนเนื้อละเอียด มีเศษหินปนอยู่มาก ระบายน้ำดี เป็นดินลึกปานกลาง

การคัดเลือกสายพันธุ์ ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ได้แก่ ยางพารา

๗. สวนป่าไชยา

มีลักษณะพื้นที่ พื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบเชิงเขาทางทิศ สภาพดินเป็นดินร่วนปนทรายเหมาะสำหรับการทำการเกษตร

การคัดเลือกสายพันธุ์ ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ได้แก่ ยางพารา ตะเคียนทอง กระจินเทพา กันเกรา

๘. สวนป่าคันธุลี

มีลักษณะพื้นที่ พื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบ ดินร่วนปนทราย
การคัดเลือกสายพันธุ์ ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ได้แก่ ยางพารา

๙. สวนป่าท่าชนะ

มีลักษณะพื้นที่ พื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่ม มีสภาพดินที่อุดมสมบูรณ์ เป็นดินร่วนปนทราย
เหมาะแก่การเพาะปลูกไม้ยืนต้น
การคัดเลือกสายพันธุ์ ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ได้แก่ สัก ยางพารา ตะเคียนทอง กระจับปี่
ยูคาลิปตัส

๑๐. สวนป่าพระแสง

มีลักษณะพื้นที่ พื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่ม ลอนลูกคลื่น ดินเป็นดินร่วน เหมาะแก่การเพาะปลูก
พืชเศรษฐกิจ
การคัดเลือกสายพันธุ์ ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ได้แก่ ยางพารา ตะเคียนทอง กระจับปี่
ยูคาลิปตัส

๑๑. สวนป่าสินปุน

มีลักษณะพื้นที่ พื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่เนินเขา ราบลุ่ม ลอนลูกคลื่น ดินเป็นดินร่วน เหมาะแก่การ
เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ
การคัดเลือกสายพันธุ์ ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ได้แก่ ยางพารา ตะเคียนทอง กระจับปี่
ยูคาลิปตัส

๑๒. สวนป่ากาญจนดิษฐ์

มีลักษณะพื้นที่ พื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ลาดเชิงเขาสูงพื้นที่ราบ และพื้นที่ราบลุ่ม บางส่วนน้ำท่วมถึง
ดินเป็นดินร่วน และดินร่วนปนเหนียว
การคัดเลือกสายพันธุ์ ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ได้แก่ ยางพารา ตะเคียนทอง กระจับปี่
กันเกรา

๑๓. สวนป่าอ่าวลึก

มีลักษณะพื้นที่ พื้นที่โดยทั่วไปราบ เนินเขา ดินเป็นดินร่วน และดินแดงผสมทราย
การคัดเลือกสายพันธุ์ ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ได้แก่ สัก

๑๔. สวนป่าเขาพนมเบญจา

มีลักษณะพื้นที่ พื้นที่โดยทั่วไปพื้นที่เขาสูง และที่ราบบางส่วน ลักษณะดินเป็นดินแดงร่วนปน
เหนียวมีหินปูนผสม
การคัดเลือกสายพันธุ์ ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ได้แก่ สัก ยางพารา กระจับปี่

๑๕. สวนป่าคลองท่อม

มีลักษณะพื้นที่ ราบลุ่ม ลักษณะทั่วไปเป็นดินเหนียว และดินร่วนที่มีการระเหยน้ำได้
การคัดเลือกสายพันธุ์ ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ได้แก่ สัก ยางพารา กระจับปี่ ยูคาลิปตัส

๑๖. สวนป่าเหนือคลอง

มีลักษณะพื้นที่ พื้นที่ราบ มีเขาเตี้ย ๆ ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย มีสีดินเป็นสีน้ำตาลหรือน้ำตาลปนแดง

การคัดเลือกสายพันธุ์ ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ได้แก่ ยางพารา กระจินเทศ

๑๗. สวนป่าพุดินา

มีลักษณะพื้นที่ พื้นที่ราบ เนินเขา ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วน เนื้อดินสีแดง

การคัดเลือกสายพันธุ์ ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ได้แก่ ยางพารา กระจินเทศ กันเกรา

๑๘. สวนป่าห้วยน้ำขาว

มีลักษณะพื้นที่ พื้นที่ราบ และพื้นที่ราบลุ่ม ดินร่วนปนเหนียว

การคัดเลือกสายพันธุ์ ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ได้แก่ สัก ยางพารา กระจินเทศ กันเกรา

๑๙. สวนป่าวังวิเศษ

มีลักษณะพื้นที่ เป็นที่ราบลุ่มและเนินเขาสลับกันไปเป็นลูกกระนวด ลักษณะดินเป็นร่วนปนทราย

การคัดเลือกสายพันธุ์ ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ได้แก่ สัก ยางพารา ตะเคียนทอง กระจินเทศ ยูคาลิปตัส

๒๐. สวนป่าอ่าวตง

มีลักษณะพื้นที่ เป็นที่ราบสลับเนินเขา ลักษณะดินร่วนปนเหนียว

การคัดเลือกสายพันธุ์ ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ได้แก่ สัก ยางพารา ตะเคียนทอง กระจินเทศ

๒๑. สวนป่าบางขัน

มีลักษณะพื้นที่ สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบเชิงเขาเป็นระนาบพื้นที่ลุ่ม ลักษณะดินเป็นร่วนปนเหนียว

การคัดเลือกสายพันธุ์ ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ได้แก่ สัก ยางพารา

๒๒. สวนป่าหาดใหญ่

มีลักษณะพื้นที่ สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเนินเขามีลำห้วย ลักษณะดินเป็นร่วน

การคัดเลือกสายพันธุ์ ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ได้แก่ ยางพารา

ภาคผนวก ๓

(วิธีการเก็บเกี่ยวและอุปกรณ์ที่ใช้)

ไม้โตเร็ว (กระถินและยูคาลิปตัส)

การเก็บเกี่ยวผลผลิต (ทำไม้โตเร็ว - กระถินและยูคาลิปตัส)

การปลูกสร้างสวนป่าไม้โตเร็ว (กระถินและยูคาลิปตัส) หากมีการดำเนินการปลูกและดูแลบำรุงรักษาอย่างดี ถูกต้องตามหลักวิชาการ ไม้โตเร็ว (กระถินและยูคาลิปตัส) ที่ปลูกในสวนป่าจะเจริญเติบโตและให้ผลผลิตทดแทนในระยะเวลา ๕ ปี ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับสภาพพื้นที่ และวัตถุประสงค์การนำไปใช้ประโยชน์ การทำไม้ออกสามารถดำเนินการได้ตลอดทั้งปี โดยในการทำไม้ตามแผนงานประจำปี ต้องมีการประเมินผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ทั้งก่อนและหลังการทำไม้ ดังนี้

๑. ปริมาณไม้ที่ทำการออกต้องไม่เกินความเพิ่มพูนรายปี มีการสรุปผลการดำเนินงาน ด้านกำไร ขาดทุน เมื่อกิจกรรมเสร็จสิ้น
๒. ประช่าสัมพันธ์แผนการทำไม้ ให้ชุมชน และผู้ได้รับผลกระทบในกระบวนการดำเนินงานให้รับทราบ และทำแผนป้องกัน และติดตามผลกระทบ
๓. ประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ที่เกิดจากกระบวนการทำไม้ จัดทำแผนป้องกัน ติดตาม และประเมินผล หลังการทำไม้

อุปกรณ์ และเครื่องมือ (ทำไม้โตเร็ว - กระถินและยูคาลิปตัส)

๑. เลื่อยโซยนต์ เป็นเครื่องมือสำหรับทำการโค่นล้ม และตัดทอนต้นไม้ที่มีประสิทธิภาพสูง หากแบ่งประเภทตามลักษณะการใช้งาน สามารถแบ่งเป็น ๒ ประเภท ได้แก่

- ๑) เลื่อยโซยนต์ที่มีการออกแบบตัวเครื่องให้มีสภาพหรือลักษณะเป็นเลื่อยโซยนต์ที่มีต้นกำลัง ประกอบติดกับแผ่นบังคับโซ่ มีมือจับ ๒ มือ
- ๒) เลื่อยโซยนต์ที่มีการออกแบบให้มีแขนเพลาชัวยื่นยาวติดแผ่นบังคับโซ่ไว้ที่ปลายเพื่อใช้ในการแต่งกิ่งไม้ในระดับสูง

๒. เครื่องตัดหญ้าแบบสะพาย (ดัดแปลงเป็นเครื่องตัดไม้) เหมาะสำหรับการตัดไม้ที่มีขนาดเล็ก โดยมีการเปลี่ยนใบมีดจากใบมีดตัดหญ้าปกติเป็นใบเลื่อยวงเดือน

๓. ขวาน/มีด เป็นเครื่องมือที่ทำงาน คล่องตัว และพกพาสะดวก เหมาะสำหรับการใช้ในการถางวัชพืช ที่ขึ้นปกคลุมเส้นทางการทำไม้ หรือลิดกิ่งที่มีขนาดเล็ก ข้อเสียคือเสียเวลา จึงไม่เหมาะสำหรับการทำไม้ในปริมาณมาก

๔. รถตัดไม้ (Harvester) เป็นยานพาหนะขนาดใหญ่ที่ใช้สำหรับการทำไม้ มีศักยภาพการทางานที่ครอบคลุมไม่ว่าจะเป็นการโค่นล้มไม้ และการตัดทอนไม้ มีราคาสูง แต่สามารถทำไม้ได้ในปริมาณมากภายในระยะเวลาที่จำกัด เหมาะสำหรับการทำไม้ในพื้นที่ที่ไม่มีความลาดชัน ปัจจุบันพบว่ามีการใช้รถตัดไม้ในบริษัทเอกชนบางแห่ง

๕. ยานพาหนะสำหรับบรรทุกไม้ ต้องมีความเหมาะสม และสามารถบรรทุกไม้ที่มีน้ำหนักได้ และก่อนการปฏิบัติงานทุกครั้งต้องมีการตรวจเช็คสภาพเบื้องต้น รวมถึง ได้รับการตรวจสภาพประจำปี ดูแลให้อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อป้องกันมิให้เกิดอันตรายขึ้นขณะปฏิบัติงาน

๖. ชุดปฐมพยาบาลส่วนบุคคล (First Aid Kit) ต้องจัดให้มีประจำพื้นที่การทำไม้ รวมถึงยานพาหนะ เพื่อใช้ปฐมพยาบาลเบื้องต้น กรณีเกิดอุบัติเหตุจากการปฏิบัติงาน โดยจะต้องตรวจสอบว่ามียาหรือเวชภัณฑ์อื่น ๆ ที่จำเป็นครบถ้วนหรือไม่ รวมถึงวันหมดอายุของยาต่าง ๆ ด้วย

๗. อุปกรณ์อื่น ๆ เช่น แผนที่แปลงการทำไม้ เครื่องทำพิกัดจากดาวเทียม แผนที่ระบุขอบเขตการทำไม้

ไม้โตช้า (สัก ตะเคียน กันกรา)

การเก็บเกี่ยวผลผลิต (ไม้โตช้า (สัก ตะเคียน กันกรา))

การเก็บเกี่ยวผลผลิต (การทำไว้) ขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้ เลือกใช้เครื่องมืออุปกรณ์และยานพาหนะที่มีผลกระทบต่อพื้นที่แปลงสวนป่าที่ปลูกน้อยที่สุด เก็บเกี่ยวภายใต้แผนการจัดการอย่างยั่งยืน กล่าวคือ ไม่เกินปริมาณความเพิ่มพูนรายปี โดยมีขั้นตอนดังนี้

๑. การโค่นล้ม (Felling) โค่นล้มไม้โตช้าที่ได้สำรวจคัดเลือกและทำเครื่องหมายไว้แล้ว ด้วยเลื่อยยนต์หรือเลื่อยมือ โดยการจ้างเหมาแรงงานจากราษฎรใกล้เคียงสวนป่า การปฏิบัติงานได้พยายามให้มีผลกระทบต่อต้นไม้ใกล้เคียงให้น้อยที่สุด

๒. การชักลากไม้ (Loading) หลังจากโค่นล้มและตัดปลายไม้ออกแล้ว จะใช้รถแทรกเตอร์ล้อยางชักลากออกมาไว้บริเวณริมทางตรวจการ เพื่อให้รถยนต์บรรทุกไม้เข้าไปลากขนมายังหมอนไม้

๓. การหมายตัดทอน (Bucking)

๓.๑ ตัดทอนในบริเวณหมอนไม้ถาวร เพื่อง่ายต่อการตรวจวัดแยกขนาด และคัดคุณภาพของไม้ ลูกค้าเข้ามารับไม้ได้สะดวก

๓.๒ ตัดทอนบริเวณริมทางตรวจการ ในกรณีที่ไม่มีขนาดใหญ่หรือยาวเกินกว่าจะลากขนเข้าหมอนไม้ได้ โดยยึดตามขนาดมาตรฐานของ อ.อ.ป. และความต้องการของตลาด

๔. การจัดเรียงไม้ในหมอนไม้

๔.๑ จัดเรียงตามกลุ่มขนาดความโตของท่อนไม้

๔.๒ จัดเรียงโดยแยกคุณภาพไม้

๔.๓ จัดแบ่งออกเป็นกอง ประมาณ ๖-๗ ลบ.ม. เพื่อสะดวกต่อการขนย้ายและการบรรทุกของรถยนต์แต่ละคัน

๕. ปริมาณไม้ที่นำออก (Annual cut)

๕.๑ ทำไม้ส่งออกตามแผนงานที่ได้รับอนุญาตให้ทำออกรายปี

๕.๒ ปริมาณไม้ที่ทำออกรายปีจะไม่เกินปริมาณความเพิ่มพูนรายปี

เทคนิคการล้มและตัดทอนไม้โตช้า

๑. การวางแผนการปฏิบัติงานการตัดไม้หรือการล้มไม้โตช้า ในสวนป่าที่ปลูกไว้ (Man-made forests) เพื่อนำไม้โตช้าที่โตได้ขนาดหรือมีอายุครบรอบตัดฟันออกมาใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ แต่ละครั้ง ไม่ว่าจะเป็นการตัด (Selection cutting) ตัดโดยวิธีตัดหมด (Clear cutting) หรือเลือกตัดเฉพาะต้นขนาดเล็กออก ก็ตาม การตัดไม้ส่งออกแต่ละครั้ง ย่อมเป็นบริเวณกว้าง และมีต้นไม้ที่ถูกตัดออกเป็นจำนวนมาก ดังนั้น ในกรณีเช่นนี้ การวางแผนล่วงหน้าเป็นพิเศษจะช่วยให้การทำงานสะดวกขึ้น ทำให้การทำงานง่ายขึ้น ปลอดภัยกว่า และมีประสิทธิภาพมากขึ้นสิ่งสำคัญประการแรกที่ผู้ปฏิบัติงานจำเป็นจะต้องมีก็คือ “แผนที่”

๒. การเตรียมการล้มไม้ ฤดูล้มไม้ที่เหมาะสมคือฤดูฝน เพราะเป็นฤดูที่มีดินอ่อน ไม้ไม่แตกง่าย ต้นไม้หรือพืชนาน ที่เสียหายเพราะการล้มไม้พื้นตัวได้ง่าย ดังนั้นฤดูล้มไม้ในประเทศไทยจึงมักจะเริ่มต้นกันในเดือนมิถุนายน ซึ่งเป็นต้นฤดูฝน ไม่ควรล้มไม้ในเวลาที่มีอากาศร้อนและดินแห้งแข็ง ในเวลาที่มีอากาศร้อนนั้น เนื่อง

ไม้จะเปราะมากกว่าปกติ ถ้าล้มไปกระทบดินแข็งด้วยแล้วจะทำให้ไม้แตกเสียหายได้ง่ายขึ้น การล้มไม้ เป็นงานที่มีอันตรายมากที่สุด ในการปฏิบัติงานซึ่งต้องการคนงานที่มีความชำนาญและต้องการวางแผนการทำงานอย่างรอบคอบ การล้มไม้เป็นหมู่ควรจะต้องกำหนดระยะห่างของคนงานที่เข้าล้มไม้ไว้ให้มากพอสมควรเพื่อไม่ให้ต้นไม้ล้มลงมาทับพนักงานล้มไม้คนอื่น ๆ โดยคำนวณระยะทางล้มของต้นไม้จากความยาวของต้นไม้ ๒ ต้น สำหรับในป่าที่ไม่สามารถเห็นต้นไม้ได้ชัดเจนควรกำหนดระยะทางเพื่อไว้เท่ากับความยาวของต้นไม้ ๔ ต้น

การกำหนดทิศทางของต้นไม้ที่จะล้ม ควรตัดสินใจอย่างรอบคอบ ซึ่งขึ้นอยู่กับทิศทางที่จะบังคับให้ต้นไม้ล้มหรือการใช้ล้ม การเอต้นไม้ ลม สิ่งกีดขวางทางล้มของต้นไม้และสิ่งกีดขวางบนพื้นดิน นอกจากนั้นควรมองหาทางหลบภัยในขณะที่ยกไม้ล้มไว้ด้วย เมื่อได้กำหนดทิศทางของต้นไม้ไว้แล้ว เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ ควรวางไว้ในด้านตรงข้ามกับทิศทางที่ต้นไม้ล้มข้างหลังต้นไม้ ทำการแผ้วถางพื้นที่รอบๆต้นไม้ ที่จะทำการโค่นให้เตียน ถางทางหลบภัยขณะที่ต้นไม้ล้มลงให้เตียนไว้ ๒ ทาง และไกลพอที่คิดว่าปลอดภัย และทางวิ่งหลบภัยทั้งสองด้านนี้ ควรทำมุมทางด้านข้างกับแนวด้านหลังของต้นไม้ ๔๕ องศา รอบๆโคนต้นไม้ที่ทำการโค่นล้ม ควรใช้มีดหรือขวานถากเปลือกตามแนวรอบๆบริเวณที่จะตัดให้เรียบก่อนเพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้โซ่เลื้อยที่เอเร็วเกินไป

๓. การล้มไม้ขนาดเล็ก ไม้ขนาดเล็ก เช่น ไม้ตัดสาขายาระยะ (Thinning) โดยปกติจะใช้พนักงานเลื่อยยนต์เข้าดำเนินการเพียงคนเดียว ส่วนการลิดกิ่งหรือตัดทอนกิ่งไม้ นั้น จะใช้ขวานโดยใช้คนงานเป็นหมู่ตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป การตัดทอนกิ่งไม้ ถ้าคนงานรู้จักวิธีใช้เลื่อยยนต์แล้ว จะได้เปรียบกว่าการใช้ขวานมาก ต้นไม้ที่มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางที่โคนต้น ประมาณ ๖๐ ซม. และมีรูปทรงปกติ จะสามารถบังคับให้ต้นไม้ล้มไปในทิศทางที่ต้องการได้ง่าย หลังจากทีพนักงานล้มไม้ได้กำหนดทิศทางล้มไม้ของต้นไม้แล้ว และถางวัชพืชบริเวณโคนต้น และทำทางหลบภัยในขณะล้มไม้ไว้แล้ว ก็ใช้เลื่อยยนต์ทำบากหน้าก่อน การบากหน้าควรบากให้ลึกเข้าไปในเนื้อไม้ ประมาณ ๑/๕-๑/๔ ของเส้นผ่าศูนย์กลางของต้นไม้ และพยายามบากหน้าให้ชิดดินเพื่อจะได้ใช้ประโยชน์จากเนื้อไม้ให้มากที่สุด นอกจากนั้นการตัดไม้ที่เหลื่อต่อไว้สูง อาจจะทำให้ไม่สะดวกในการปฏิบัติงานในภายหลังได้เหมือนกับการบากหน้า ควรบากทำมุมประมาณ ๔๕ องศา

การทำบากหน้า ควรใช้เลื่อยยนต์ ตัดเป็นแนวเฉียง ๔๕ องศา ก่อน แล้วจึงตัดตามแนวนอน โดยพยายามให้แนวนอนพบกับแนวเฉียงเป็นเส้นตรง การทำบากหน้า ควรให้หันหน้าไปตามทิศทางล้มของต้นไม้ เป็นมุม ๙๐ องศา การบากหน้ามีความสำคัญสำหรับการล้มไม้มาก ถ้าเราทำบากหน้าไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ ก็อาจจะทำให้ทิศทางล้มของต้นไม้ ไม่เป็นไปตามทิศทางที่ต้องการ การลัดหลังจะต้องพยายามให้อยู่ในแนวนอน และแนวอยู่สูงกว่าแนวของบากหน้า ประมาณ ๒.๕-๕ ซม. ถ้าต้นไม้ที่ทำการล้มมีขนาดเล็กกว่าใบเลื่อย การลัดหลังสามารถทำได้ง่าย โดยการใช้เลื่อยยนต์ลัดหลังเพียงครั้งเดียวและด้านเดียว แต่ถ้าต้นไม้มีขนาดใหญ่กว่า การลัดหลังจะต้องใช้เลื่อยยนต์ตัดหลายครั้งและหลายด้าน

๔. การล้มไม้ขนาดใหญ่

ต้นไม้ที่มีเส้นผ่าศูนย์กลางยาวมากกว่า ๒ เท่าของความยาวของใบเลื่อยการบากหน้าจะต้องทำจาก ๒ ด้านและเพื่อป้องกันไม่ให้ต้นไม้หนีใบเลื่อยจะต้องบากหน้าตามแนวนอนก่อน แล้วจึงบากหน้าตามแนวเฉียงลงมาตัดกับแนวนอนภายหลัง ต่อไปใช้ปลายใบเลื่อยตัดเนื้อไม้เข้าไปให้ถึงศูนย์กลางของลำต้น โดยตัดเข้าไป

ทางด้านของบากหน้าระดับเดียวกับแวนอนของบากหน้าโดยให้มีแกนกลาง เหลืออยู่ที่ ๒ ด้านของต้นไม้ หนาน้อย ๕ ซม. แล้วจึงทำการลัดหลัง การลัดหลังจะต้องอยู่ในระดับความสูงกว่าแวนอนของบากหน้า ไม่น้อยกว่า ๑๐-๒๐ ซม. สำหรับต้นไม้ที่มีพุ่มขนาดเล็ก ไม่ควรตัดพุ่มออกก่อน เพราะจะมีความปลอดภัยมากกว่า ถ้าเราปล่อยให้พุ่มไวเช่นนั้น ถ้ามีความต้องการที่จะต้องตัดพุ่มออก เพื่อความสะดวกในการขนย้าย ที่สามารถทำได้สะดวกกว่า เมื่อได้โคนไม้ล้มลงแล้วแต่ถ้าใบเลื่อยสั้นเกินไปที่จะทำการโค่นล้มไม้เหมือนกัน ซึ่งการตัดพุ่มออกก่อนในกรณีนี้จะช่วยทำให้การล้มไม้ง่ายขึ้น

๕. การล้มไม้เอน

ถ้าต้นไม้ที่จะทำการล้ม เอนทั้งน้ำหนักของลำต้นไปทางเดียวกันกับที่จะทำการล้ม เทคนิคดังต่อไปนี้ จะช่วยหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดการแตกตัวของเนื้อไม้ และเลื่อยยนต์ถูกไม้หนีบ สำหรับไม้ขนาดเล็ก หลังจากทำการบากหน้าแล้ว การลัดหลัง จะต้องแบ่งออกเป็น ๓ ส่วน โดยทำการลัดหลังทางด้านข้างทั้ง ๒ ด้านเสียก่อนแล้ว จึงทำการลัดหลังส่วนที่เหลือภายหลัง

สำหรับไม้ขนาดใหญ่ การทำบากหน้าต้องไม่ลึกมากกว่า ๑/๔ ของเส้นผ่าศูนย์กลางของต้นไม้ มิฉะนั้น ใบเลื่อยจะถูกไม้หนีบได้ แล้วการทำการลัดหลังจะต้องใช้ปลายใบเลื่อยตัดเจาะเข้าไปทางด้านข้างของลำต้น ด้านหนึ่งก่อน ถ้าเป็นไม้ขนาดใหญ่ จะต้องใช้ปลายใบเลื่อยตัดเจาะเข้าไปทางด้านข้างอีกด้านหนึ่งด้วย เนื้อไม้ส่วนที่เหลือ ให้ใช้เลื่อยยนต์ตัดเป็นมุมทแยงลงมายังแนวที่ทำลัดหลังไว้ก่อนแล้ว

การล้มไม้ที่เอนประมาณ ๓๐ องศา สามารถทำได้โดยทำบากหน้า ให้หันไปตามทิศทางที่จะให้ไม้ล้ม มุมของบากหน้าทางด้านที่ไม้เอนจะต้องเล็กกว่ามุมของบากหน้าทางด้านของทิศทางที่ไม้ล้ม และใช้ลิ้มใส่ทางด้านที่ไม้เอนเพื่อตอกช่วยบังคับทิศทางการล้มของไม้ด้วย

๖. การทอนไม้

การล้มไม้ การลัดกิ่ง และการทอนไม้ ควรทำโดยพนักงานชุดเดียวกัน โดยทำงานต่อเนื่องกันไป ให้เสร็จเรียบร้อยเป็นต้นๆ ไป ในระหว่างทำการทอนไม้ หรือลัดกิ่งไม้ ที่มีขนาดใหญ่ พนักงานเลื่อยยนต์ควรจะต้องระมัดระวังและสังเกตดูว่า ใบเลื่อยจะถูกไม้หนีบหรือไม่ หรือไม้ซุงที่กำลังตัดทอนอยู่นั้น เมื่อตัดขาดแล้ว จะกลับมาทับพนักงานได้หรือไม่ ขณะปฏิบัติงาน พนักงานเลื่อยยนต์ ควรจะเลือกยืนทางด้านที่ปลอดภัยเสมอ โดยเฉพาะในพื้นที่ซึ่งเป็นภูเขา

สำหรับไม้ขนาดเล็ก พนักงานเลื่อยยนต์ไม่จำเป็นต้องมีผู้ช่วยการทอนไม้ขนาดเล็กบางที่เราสามารถใช้เลื่อยยนต์ทอนไม้ขาดได้ทีเดียว โดยไม่ต้องยกเลื่อยยนต์หลายครั้งและใช้ลิ้มเพียงอันเดียวก็เป็นการเพียงพอ สำหรับป้องกันไม่ให้ใบเลื่อยถูกไม้หนีบ สำหรับไม้ขนาดใหญ่ มีความจำเป็นต้องมีผู้ช่วยคอยให้ความช่วยเหลือ ในการหมายไม้ที่จะตัดทอนร่วมกับพนักงานเลื่อยยนต์ และลูกมือจะต้องทำการแผ้วถางบริเวณที่จะปฏิบัติงาน ให้เตียน เพื่อความสะดวกในการทำงานด้วย

ขณะปฏิบัติงาน ผู้ช่วยต้องคอยดูโดยใกล้ชิดและใช้ลิ้มช่วย หรือใช้เลื่อยยนต์แทน เมื่อพนักงานเลื่อยยนต์เหนื่อย

กรณีที่มีไม้ขนาดใหญ่เกินกว่าใบเลื่อย การทอนไม้จำเป็นต้องทำหลายๆ ด้าน ซึ่งต้องมีการเคลื่อนย้ายเลื่อยยนต์หลายครั้ง โดยวิธีการตัดทอนดังกล่าวนี้สามารถตัดทอนไม้ที่มีเส้นผ่าศูนย์กลางโตกว่า ๒ เท่าของ

ความยาวใบเลื่อยการใช้ลี้มมีความจำเป็นมาก เพื่อป้องกันไม่ให้ไม้หนีบใบเลื่อย สำหรับไม้ที่มีขนาดใหญ่มาก อาจจะต้องใช้ลี้ม ๒ อัน เพื่อป้องกันไม่ให้ไม้บิดจากด้านหนึ่งไปอีกด้านหนึ่ง ซึ่งจะทำให้ไม้หนีบใบเลื่อย ก่อนที่ การทอนไม้จะเสร็จสิ้นลง เมื่อพิจารณาเห็นว่า ไม้เริ่มจะหนีบใบเลื่อย ให้รีบใส่ลี้มเสียก่อน เมื่อตัดไม้เข้าไปลึก พอควร

การป้องกันอันตรายจากการลี้มและตัดทอนไม้

องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) ได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับความปลอดภัยในการลี้มไม้และตัด ทอนไม้ไว้ ดังนี้

๑. ในบริเวณที่มีการลี้มไม้ควรปิดประกาศหรือติดเครื่องหมายเตือนให้ทราบโดยเปิดเผยและกำหนด อาณาเขตบริเวณที่ลี้มไม้โดยชัดเจน

๒. ในกรณีที่ลี้มไม้ข้างถนนหรือริมทางรถไฟ จะลี้มได้ก็ต่อเมื่อได้มีการป้องกันอันตรายให้แก่ผู้สัญจรไป มาเรียบร้อยแล้ว

๓. ไม่ควรให้ผู้อื่นซึ่งไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องเข้าไปในบริเวณที่จะลี้มตามที่ประกาศหรือเตือนไว้ในข้อ ๑

๔. หัวหน้างานจะต้องรู้ว่าคนงานกำลังลี้มหรือตัดทอนไม้อยู่ ณ ที่ใด เพื่อความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น

๕. ให้ตัดเถาวัลย์หรือสายระโยงระยางค์ที่ยึดต้นไม้ที่จะลี้มและต้นไม้ใกล้เคียงออกเสียก่อน

๖. เมื่อจะลี้มไม้ต้นใดต้องไม่มีคนงานหรือบุคคลอื่นอยู่ในบริเวณใกล้เคียง ระยะเวลาปลอดภัยที่จะยอมให้ คนอื่นเข้ามาได้คือระยะ ๒ ช่วงความสูงของต้นไม้ที่ลี้มนั้นเป็นอย่างน้อย

๗. การลี้มไม้ควรอยู่ในความควบคุมของผู้มีความชำนาญ

๘. คนงานลี้มไม้หรือคนงานตัดทอนไม้ ไม่ว่าจะทำงานคนเดียวหรือทำงานเป็นกลุ่มก็ดี ควรจะทำงาน ห่างกันอย่างน้อย ๒ ช่วงความสูงของต้นไม้ที่สูงที่สุดในกลุ่มของต้นไม้ที่จะลี้ม

๙. ไม่ควรปล่อยให้มีการลี้มไม้โดยโดดเดี่ยวห่างไกลกันจนไม่ได้ยินเสียงตะโกนเรียกของเพื่อนที่ลี้มไม้กลุ่มอื่น

๑๐. คนงานที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการลี้มไม้หรือเตรียมพื้นที่เพื่อการลี้มไม้หรือทำงานอื่นในบริเวณที่มี การลี้มไม้ควรสวมหมวกนิรภัย

๑๑. ไม่ควรทำการลี้มไม้บริเวณใกล้เคียงกับสายไฟฟ้าแรงสูงหรือสายไฟฟ้าอื่นๆนอกจากจะมี เจ้าหน้าที่ไฟฟ้ามาป้องกันและให้ความปลอดภัยเสียก่อน หรือการลี้มไม้ที่อยู่นั้นอยู่ภายใต้ความควบคุม ของผู้มีความรู้ความชำนาญในการที่ต้องลี้มหรือตัดทอนไม้ในพื้นที่ที่เป็นลาดเขาชัน องค์การแรงงานระหว่างประเทศ ได้กำหนดให้มีความระมัดระวังเกี่ยวกับความปลอดภัยของผู้เกี่ยวข้องมากขึ้น ดังนี้

- บนพื้นที่ที่มีความลาดชันมาก เช่นในท้องที่ที่เป็นภูเขา การกำหนดเขตอันตรายทางด้านลาด เขาควรมีอาณาเขตกว้างขวางขึ้น และควรมีเครื่องหมายแสดงเขตอันตรายให้มองเห็นได้ชัดเจน ระยะเวลาปลอดภัย ระหว่างต้นไม้ที่ตัดแต่ละต้นควรจะกว้างอย่างน้อย ๕๐ เมตร

- ถ้าหากเขตอันตรายบนลาดเขามีทางหรือรางรถไฟผ่าน ทางหรือทางรถไฟนั้นควรจะได้ล้อม ร็วเสียทั้ง ๒ ด้าน และถ้าหากจะจัดคนคอยให้สัญญาณแก่ผู้คนหรือยานพาหนะที่จะผ่านไปมาได้ก็จะช่วยให้เกิด ความปลอดภัยขึ้น

- การตัดไม้หรือทอนไม้บนลาดเขา คนงานควรจะได้สวมรองเท้าชนิดหนาซึ่งสามารถทนทานต่อการกระทบกระแทกได้

- การล้มน้บนลาดเขาชัน ต้นไม้ทุกต้นที่ล้มนควรถือล้มนลงเขา

- ต้นไม้ที่จะล้มนต้นใดอยู่บนลาดเขาซึ่งเห็นว่าม้อันตรายมาก เว้นเสียดีกว่า

- การล้มน้หรือทอนไม้เป็นกลุ่มบนลาดเขา ไม่ควรถือให้คนงานคนใดคนหนึ่งล้มน้หรือทอนไม้ทางด้านบน ไม้ที่ล้มนหรือทอนจะไหลลงมาเป็นอันตรายนแก่คนข้างล่างได้

- บนลาดเขาชันควรจะทำที่กันไม้ซุงไว้ โดยใช้ไม้ซุงที่ตัดต้นแรก ๆ ผูกติดกับตอไม้โซ่หรือเชือก เป็นการป้องกันไม้ซุงต้นต่อ ๆ ไปไม่ให้ไหลลงข้างล่าง

- การทอนไม้บนเขา โดยเฉพาะการทอนไม้ด้วยเครื่องมือพื้นเมือง ควรหาทางป้องกันปลายไม้ที่ตัดจะไหลเลื่อนมาทักคนตัดเสียก่อนด้วย

การทำทางลากขนไม้ในป่า

เนื่องจากการทำไม้ในสวนป่ามีปริมาณไม้ที่ได้ออกไม่คุ้มกับการลงทุน ดังนั้นการตัดทางเพื่อขนส่งไม้จากสวนป่า จึงทำได้แต่เพียง ทางล้มน ซึ่งม้อายุเพียง ๑ ปี และต่อลากขนในฤดูแล้งซึ่งมีเวลาเพียง ๔ เดือน พอฝนตกลงมาทางดังกล่าวก็ใช้ไม่ได้เมื่อจะเข้าทำไม้ในปีใหม่ต้องซ่อมแซม หรือทำกันใหม่ ฉะนั้นการลากขนไม้ในสวนป่าต้องรีบทำให้เสร็จภายในฤดูแล้งเพียง ๔ เดือนโดยพยายามลากขนไม้จากสวนป่าออกมากองไว้ริมทางตรวจการณ์หลัก ให้เสร็จก่อนฤดูฝนจะมาถึง เมื่อไม้มาถึงริมทางตรวจการณ์หลัก แล้วก็สามารถวิ่งได้ตลอดปี

เทคนิคในการตัดทางหรือกรุยทาง การขนส่งไม้โดยรถยนต์ตามสมควร ในการตัดทางลากขนไม้ มักจะประสบปัญหาในเรื่องหล่มหรือที่ที่มีน้ำขังอยู่เสมอ ให้หาทางระบายน้ำออกโดยขุดเป็นร่องเล็กๆ พอให้น้ำไหลออกได้ ถ้าไม่มีทางระบายน้ำออกจะใช้วิธีวิดน้ำช่วย ถ้าเป็นหล่มมากๆ ควรวาง ลูกกระนวด คือตัดไม้ท่อนเล็ก ๆ วางเรียงขวางถนนแล้วใช้ท่อนไม้บังคับปริมาณลูกกระนวดทั้งสองข้างไว้ ในการตัดทางบนเขาไม่ควรให้มีความลาดชันเกิน ๑๒% และทางชันในระดับนี้ไม่ควรให้มีระยะทางยาวเกิน ๕๐ เมตร ถ้ายาวเกินไปจะเป็นเหตุให้รถยนต์หมดกำลังกลางทางจะเกิดอุบัติเหตุได้ง่าย (ความลาดชันบนเขาที่เหมาะสมสำหรับทางลากไม้คือความลาดชัน ๖%) ถ้าชัน ๘ หรือ ๑๐ % เมื่อมีฝนตกลงมาน้ำฝนจะไหลเร็วเขาทางเป็นร่องทำให้ขาดได้ง่าย ถ้าความชันต่ำเกินไปคือ ๓ หรือ ๔ % เมื่อมีน้ำฝนตกลงมาน้ำฝนจะไหลช้าและซึมลงไปดินทำให้เกิดเป็นหล่มได้ง่าย ในกรณีที่ต้องตัดทางที่มีความลาดชันตั้งแต่ ๖ % ขึ้นไป ควรทำร่องระบายน้ำขวางถนนทุก ๆ ๕๐ - ๑๐๐ เมตร การทำร่องระบายน้ำให้ใช้ไม้เหลี่ยมขนาดหน้า ๕ X ๑๐ ซม. ยาวตามความกว้างของถนนสองอัน วางเป็นคู่ห่างกันราว ๕ ซม. ไม้ทำร่องน้ำนี้ด้านล่างเชื่อมติดกันด้วยไม้เหลี่ยมเล็ก ๆ ๓-๔ แห่ง นำไม้วางขวางถนนโดยขุดฝังถนนใต้ผิวของไม้ได้ระดับกับพื้นถนน

การฝังให้ปลายข้างหนึ่งลาดเอียงไปทางด้านนอกของลาดเขาเล็กน้อยร่องน้ำที่ทำขึ้นนี้จะคอยดักเอา น้ำฝนที่ไหลลงมาตามถนนให้ไหลไปตามร่องไปให้พื้นถนน ทางเลี้ยวโค้งหักกบนเขาควรให้กว้างพอสมควร มิฉะนั้นจะลากขนไม้ยาวไม่ได้ และหาทางตัดเส้นหนึ่งเพื่อให้รถเปล่าที่เสร็จจากการขนส่งไม้หลักการสวนทางกับรถบรรทุกไม้บนทางโค้งหัก ทางเบี่ยงนี้แม้ว่าจะชันเล็กน้อยรถตัวเปล่าก็พอจะขึ้นได้ ในการสวนทางกันบนเขา รถบรรทุกไม้ต้องมีสิทธิในเส้นทางนั้น (Right of way) ก่อนรถอื่นเสมอเวลาสวนทางกันรถหนักหรือ

รถบรรทุกไม่ต้องอยู่ด้านในของภูเขา ส่วนรถตัวเปล่าต้องอยู่ด้านริมนอกของภูเขาทั้งนี้เพื่อป้องกันอุบัติเหตุอันเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทางซีกลากไม้บางแห่งอาจเป็นทางเมื่อรถลากไม้ผ่านบ่อยครั้งทรายก็จะป่องลึกมากขึ้น ในกรณีเช่นนี้ควรใช้ไม้ไผ่ขัดแฉะวางทาบบนทรายนั่นเพื่อให้รถผ่านไปมาสะดวก ถนนที่มีทรายหรือมีฝุ่นมาก เมื่อฝนตกลงมาจะเกิดเป็นหล่มได้ง่ายกว่าถนนธรรมดา ดังนั้น หน่วยงานที่มีการลากขนไม้โดยรถยนต์มาก ๆ มักจะมีรถบรรทุกน้ำประจำหน่วยคอยรดน้ำเข้า และเย็น จะทำให้ถนนแน่นช่วยให้ลากขนไม้สะดวกขึ้น รถบรรทุกน้ำควรลาดถนนที่ต้องการลากขนไม้ผ่านหมู่บ้านไว้เสมอเพื่อเป็นการช่วยบรรเทาฝุ่นมิให้ไปรบกวนชาวบ้านอันจะทำให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญและบางครั้งอาจเป็นอุปสรรคในการลากขนไม้ของเราไปด้วย ในการตัดทางซีกลากสำหรับหน่วยงานใหญ่หากมีแทรกเตอร์ตีนตะขาบสัก ๑ คันช่วยตัดทาง และมีรถเกรด (Motorgrader) สำหรับช่วยปรับปรุงเส้นทางซีกลากให้เรียบอยู่เสมอก็จะช่วยให้การซีกลากไม้มีประสิทธิภาพ ช่วยลดการสึกหรอของเครื่องยนต์ และลดค่าใช้จ่ายไปได้มาก

ทางซีกลากไม้ที่ผ่านลำห้วยที่มีน้ำควรทำสะพานข้ามเสมอไม่ควรปล่อยให้รถลากไม้วิ่งผ่านไปบนน้ำ เพราะน้ำจะเข้าไปในห้ามล้อ ทำให้ห้ามล้อไม่อยู่ จะเกิดอุบัติเหตุได้ง่าย ถ้าเป็นห้วยเล็ก ๆ ควรถมห้วยแล้วฝังท่อให้น้ำผ่าน ถังมัน ๒๐๐ ลิตรเปล่าๆ ซึ่งไม่ใช่ทำประโยชน์อย่างอื่น อาจนำมาใช้ทำท่อระบายน้ำได้ดี สำหรับลำห้วยใหญ่ การทำสะพานลากไม้ชั่วคราวโดยใช้ไม้ทั้งต้นขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ราว ๓๐ ซม. เรียงกันขวางลำห้วยเป็นสองแถว แถวละ ๔-๕ ต้น เว้นตรงกลางเป็นช่องไว้ ไม้ทั้งสองแถวนี้วางบนท่อนไม้ซึ่งฝังขวางไว้ทั้ง ๒ ฝั่งลำห้วยอีกทีหนึ่งแล้วยึดไม้ทั้งหมดให้ติดกัน ด้วยปลิงเหล็กรูปตัวยู ถ้าผิวบนของหัวไม้ตอนบนให้เรียบสักเล็กน้อยก็จะทำให้รถวิ่งได้สะดวกขึ้น ไม้ท่อนทั้ง ๒ แถว ให้เรียงกันให้พอดีกับช่วงล้อพ่วงส่วนตรงกลางที่เว้นช่องไว้ก็เพราะไม่มีประโยชน์และเป็นการประหยัดไม้ได้หลายต้นด้วย การทำสะพานเช่นนี้ทำได้ไว้ เสียค่าใช้จ่ายน้อย และได้ผลดีพอสมควร บางครั้งอาจจะทนทานเกิน ๑ ปี ในกรณีที่ไม้ทำสะพานหายากจะใช้ไม้ที่ลากขนมาทำสะพาน โดยปกติการเตรียมงานซีกลากจะต้องเริ่มเตรียมกันตั้งแต่ปลายฤดูฝน คือราวเดือนตุลาคม เพื่อให้การสร้างทางและสะพานเสร็จเรียบร้อยและซีกลากได้ทันในฤดูแล้ง

อุปกรณ์และเครื่องมือ (ไม้โตช้า (สัก ตะเคียน กันกรา)

กิจกรรม	อุปกรณ์	เหตุผล	ลักษณะงานที่ใช้
๑. ด้านการทำไม้	เลื่อยโซยนต์	๑. ควบคุมทิศทางในการโค่นล้มได้ง่าย ๒. สามารถลดการสิ้นเปลืองและลดการสูญเสียเนื้อไม้ ๓. รวดเร็ว สะดวก ลดต้นทุนค่าใช้จ่ายในการทำไม้	โค่น ล้ม ตัด ทอน ไม้ขนาดใหญ่

กิจกรรม	อุปกรณ์	เหตุผล	ลักษณะงานที่ใช้
	มีด/ขวาน/มีดพร้า	<p>๑. มีน้ำหนักเบา สามารถพกพาได้ ปฏิบัติงานได้ทุกสภาพพื้นที่</p> <p>๒. เหมาะกับไม้ขนาดเล็ก</p>	<p>๑. ใช้ในการลิดกิ่งที่มีขนาดเล็ก และตัดไม้ที่มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางน้อยกว่า ๑๐ เซนติเมตร</p> <p>๒. ใช้ในการหมาย วัด ตัด ทอน</p> <p>๓. ใช้กำจัดวัชพืช ถาง และสิ่งกีดขวางก่อนโค่น ล้มตัดทอนไม้</p>
	รถแทรกเตอร์	<p>๑. สะดวก รวดเร็ว ปลอดภัย</p> <p>๒. ลดต้นทุนในการจ้างแรงงานคน มีสมรรถนะที่เหมาะสมกับการทำงานในพื้นที่แปลงทำไม้</p>	<p>๑. ใช้สำหรับชักลาก ถอนตอ รวมกอง</p> <p>๒. ซ่อมแซมทางชักลาก ไม้ ทางตรวจการณ์</p> <p>๓. เรียงไม้ กระจายไม้ สำหรับเตรียมหมายวัด ตัด ทอน จัดกองไม้ เตรียมจำหน่าย</p>

ภาคผนวก ๔

(การประเมินผลกระทบและแนวทางป้องกันด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม)

แผนงานการป้องกันและตรวจสอบติดตามผลกระทบด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ประจำปี .....

องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้

กิจกรรมหลัก	กิจกรรมย่อย	ด้านสังคม	ด้านสิ่งแวดล้อม	ผลกระทบ	ภาวะฉุกเฉิน	การป้องกัน	แนวทางการเฝ้าระวัง	ผลการติดตาม	หมายเหตุ	
การประชาสัมพันธ์ และงานด้านสังคม	การประชาสัมพันธ์ สัปดาห์เยาวชนหัวใจ ในการปลูกสร้างสวนป่า	✓		ผลกระทบเชิงลบทางสังคม เช่น เกิดข้อขัดแย้งจากชุมชน	ใช้สวนป่าเข้าร่วมประชุมที่แจ้งผลกระทบด้านนิเวศ และ รับทราบข้อเท็จจริงและ ข้อเสนอแนะ ในภาพปฏิบัติการปลูกสร้าง, ดูแล และ เก็บเกี่ยวผลผลิตสวนป่าให้มีเศรษฐกิจของ ชตป. เพื่อนำไปปรับปรุงการดำเนินงานสวนป่า	ทำปฏิทินประชาสัมพันธ์กิจกรรมร่วมกับชุมชน	ตรงต่อแผนปฏิบัติงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๖๖ แล้วนำมาสรุปผลปฏิบัติงานแจ้งให้ชุมชนรับทราบ	ลดผลกระทบเชิงลบที่เกิดจากกิจกรรมปลูกสร้างสวนป่า		
		✓	✓	ข้อกังวลของชุมชนเรื่องสภาพน้ำในกิจกรรมในพื้นที่ต้นน้ำ						
ปลูกสร้างสวนป่า	การขออนุญาตตามมาตรา ๒๖	✓	✓	ผลกระทบเชิงลบทางสังคม เช่น เกิดข้อขัดแย้งจากชุมชน	ใช้สวนป่าเข้าร่วมประชุมที่แจ้งผลกระทบด้านนิเวศ และ รับทราบข้อเท็จจริงและ ข้อเสนอแนะ ในภาพปฏิบัติการปลูกสร้างสวนป่าของ ชตป. เพื่อนำไปปรับปรุงการดำเนินงานสวนป่า	ทำปฏิทินประชาสัมพันธ์กิจกรรมร่วมกับชุมชน	ตรงต่อแผนปฏิบัติงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๖๖ แล้วนำมาสรุปผลปฏิบัติงานแจ้งให้ชุมชนรับทราบ	ลดผลกระทบเชิงลบที่เกิดจากกิจกรรมปลูกสร้างสวนป่า		
	๘) เก็บเกี่ยว ฐาน ๘๓ แปลงปี..... แปลงปี..... แปลงปี..... แปลงปี.....	✓		กรณีดำเนินการอยู่ในพื้นที่ป่ามี ๑ กิโลเมตรจากชุมชน อาจจะไม่ให้ตัดฟันในเขตชุมชน	๑. กำหนดการตามแนวทางการแก้ไขผลกระทบจากการดำเนินงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ๒. ตรวจสอบการที่กิจกรรมไม่ให้เป็นไปตามที่กำหนด ๓. ลดผลกระทบในพื้นที่ที่มีการเกิดผลกระทบ	๑. กำหนดการตามแนวทางการแก้ไขผลกระทบจากการดำเนินงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ๒. ตรวจสอบการที่กิจกรรม ๓. ตรวจสอบการที่กิจกรรม	ใช้มีการติดตามประเมินผลเพื่อลดการเกิดฝุ่นละออง ๑. กำหนดการตามแนวทางการแก้ไขผลกระทบจากการดำเนินงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ๒. ตรวจสอบการที่กิจกรรม	ลดผลกระทบเชิงลบที่เกิดจากกิจกรรมปลูกสร้างสวนป่า	๑. ผู้ควบคุมสวนป่าตามภาพถ่าย - เก็บเกี่ยวกับฐาน ๘๓ - ฐาน ๘๓ เก็บเกี่ยวสวนป่า - ฐาน ๘๓ เก็บเกี่ยวสวนป่า ๒. กรณีอยู่ในพื้นที่ ๑ กิโลเมตรจากชุมชนแบบผลกระทบ ลดผลกระทบในพื้นที่	ทบทวน และ ปรับปรุงแผนปฏิบัติการ
	๙) เตรียมพื้นที่ดินหรือเครื่องจักรกล	✓		กรณีพื้นที่ดินหรือเครื่องจักรกลในบริเวณ ๑๐๐ เมตร อาจก่อให้เกิดผลกระทบเนื่อง ฝุ่นละออง	๑. ใช้คู่มือที่มีการดูแลดีในการควบคุมการดำเนินงานด้านนิเวศและสิ่งแวดล้อม ๒. กำหนดการตามแนวทางการปฏิบัติงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม (เอกสารแนบ)	เตรียมพื้นที่ดินหรือเครื่องจักรกลร่วมกับชุมชน	ใช้มีการติดตามประเมินผลเพื่อลดการเกิดฝุ่นละออง	๑. กรณีอยู่ในพื้นที่ดินหรือเครื่องจักรกล ๒. กรณีอยู่ในพื้นที่ดินหรือเครื่องจักรกล	๑. กรณีอยู่ในพื้นที่ดินหรือเครื่องจักรกล ๒. กรณีอยู่ในพื้นที่ดินหรือเครื่องจักรกล ๓. ผู้ควบคุมสวนป่าตามภาพถ่าย - เก็บเกี่ยวต้นน้ำ - ฐาน ๘๓ เก็บเกี่ยวสวนป่า	ทบทวน และ ปรับปรุงแผนปฏิบัติการ
	๑๐) ทนายแบบปลูก			ไม่มีผลกระทบ						
	๑๑) ปลูกและดูแลรักษา			กรณีเกิดผลกระทบในกรณี ๑๕๐ ไม่มีผลกระทบ						
	๑๒) ดูแลสวนและระวังภัยชุมชน		✓	กรณีพื้นที่ดินหรือเครื่องจักรกลในบริเวณ ๑๐๐ เมตร อาจก่อให้เกิดผลกระทบเนื่อง ฝุ่นละออง	๑. กำหนดการตรวจสอบผลกระทบด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ๒. กรณีเกิดผลกระทบ - ฐาน ๘๓ - ความถี่ในการเก็บเกี่ยวสวนป่า ๓. กรณีเกิดผลกระทบ ให้ดำเนินการป้อนหรือการดูแลสวนป่า ๔. ใช้คู่มือที่มีการดูแลดีในการควบคุมการปลูกสร้างสวนป่า ๕. ใช้คู่มือที่มีการดูแลดีในการควบคุมการปลูกสร้างสวนป่า	ในพื้นที่ที่มีความสำคัญ ให้สวนป่าปลูกสร้างสวนป่าแบบสวนป่าแบบยั่งยืน ดำเนินการตามแนวทางการปฏิบัติงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม	ในพื้นที่ที่มีความสำคัญ ให้สวนป่าปลูกสร้างสวนป่าแบบสวนป่าแบบยั่งยืน ดำเนินการตามแนวทางการปฏิบัติงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม	๑. แผนปฏิบัติการในพื้นที่ดินหรือเครื่องจักรกล ๒. แผนปฏิบัติการในพื้นที่ดินหรือเครื่องจักรกล ๓. แผนปฏิบัติการในพื้นที่ดินหรือเครื่องจักรกล ๔. แผนปฏิบัติการในพื้นที่ดินหรือเครื่องจักรกล ๕. แผนปฏิบัติการในพื้นที่ดินหรือเครื่องจักรกล	ทบทวน และ ปรับปรุงแผนปฏิบัติการ	
	๑๓) ดูแลสวนและระวังภัยชุมชน			ไม่มีผลกระทบ						
	๑๔) ฐาน ๘๓			ไม่มีผลกระทบ						

แผนงานการป้องกันและตรวจสอบติดตามผลกระทบด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ประจำปี .....

องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้

กิจกรรมหลัก	กิจกรรมย่อย	ด้านสังคม	ด้านสิ่งแวดล้อม	ผลกระทบ	การดำเนินงาน	การป้องกัน	แนวทางแก้ไข	ผลการติดตาม	หมายเหตุ
	๗) กำจัดวัชพืชโดยการใช้แรงงานคนจากสวนปาล์ม แปลงปาล์ม _____ แปลงปาล์ม _____ แปลงปาล์ม _____ แปลงปาล์ม _____			ไม่มีผลกระทบ				ภาพถ่ายกิจกรรม	ทบทวน และปรับปรุง ทุก ๖ เดือน
	๘) กำจัดวัชพืชโดยการใช้รถแทรกเตอร์ใช้สารเคมี แปลงปาล์ม _____ แปลงปาล์ม _____ แปลงปาล์ม _____ แปลงปาล์ม _____			ไม่มีผลกระทบ				ภาพถ่ายสวนปาล์มใช้กรรม (สารเคมี) อย่างถูกต้อง	ทบทวน และปรับปรุง ทุก ๖ เดือน
	๙) กำจัดวัชพืชโดยการใช้สารเคมี แปลงปาล์ม _____ แปลงปาล์ม _____ แปลงปาล์ม _____ แปลงปาล์ม _____	✓		กรณีต้นปาล์มแปลงเก่า รมน้ำคั่วไว้ใน สวนปาล์มของสวนรมน้ำคั่วแปลงเก่า	เป็นระยะทำงานในการฉีดพ่นสารเคมี ไม่ต่ำกว่า ๕ เมตร จากแปลงเก่า	เป็นระยะทำงานในการฉีดพ่นสารเคมี ไม่ต่ำกว่า ๕ เมตรจาก แปลงเก่า	เป็นระยะทำงานในการฉีดพ่นสารเคมี ไม่ต่ำกว่า ๕ เมตรจากแปลงเก่า	๑. วางแผนการกำจัดวัชพืชสารเคมี โดยสวมใส่ชุด ป้องกันภัยอันตราย ๒. กรณีฉีดแปลงเก่าให้ทำหลักกำหนดแนวรั้วที่ในระยะห่าง จากแปลงเก่าไม่ต่ำกว่า ๕ เมตร โดยวางจากภาพถ่าย ทำแผนที่แสดงว่ามีการฉีดพ่นสารเคมีบริเวณใด แปลงเก่า (ปฏิบัติร่วมกับงานแนวรั้วที่ขอมข.ป.)	ทบทวน และปรับปรุง ทุก ๖ เดือน
	๑๐) ใช้ปุ๋ย แปลงปาล์ม _____ แปลงปาล์ม _____ แปลงปาล์ม _____ แปลงปาล์ม _____	✓		กรณีต้นปาล์มแปลงเก่า รมน้ำคั่วไว้ใน สวนปาล์มของสวนรมน้ำคั่วแปลงเก่า	เป็นระยะทำงานไม่ต่ำกว่า ๕ เมตรจากแปลงเก่า	เป็นระยะทำงานไม่ต่ำกว่า ๕ เมตรจากแปลงเก่า	เป็นระยะทำงานไม่ต่ำกว่า ๕ เมตรจากแปลงเก่า	๑. วางแผนการกำจัดวัชพืช โดยสวมใส่ชุดป้องกันภัยอันตราย ๒. กรณีฉีดแปลงเก่าให้ทำหลักกำหนดแนวรั้วที่ในระยะห่าง จากแปลงเก่าไม่ต่ำกว่า ๕ เมตร โดยวางจากภาพถ่าย ทำแผนที่แสดงว่ามีการฉีดพ่นสารเคมีบริเวณใด แปลงเก่า ๓. สวมชุดความปลอดภัยขณะฉีด เช่น ผ้า วัสดุ พลาสติกของดิน (แปลงปลูกปีที่ ๑-๔ ตรวจทุกปี) สวมหมวก กันแดด ตรวจทุก ๓ ปี	ทบทวน และปรับปรุง ทุก ๖ เดือน
	๑๑) สักรวนแปลงสวนด้วยรถตัด แปลงปาล์ม _____ แปลงปาล์ม _____ แปลงปาล์ม _____ แปลงปาล์ม _____			ไม่มีผลกระทบ					
	๑๒) สักรวนแปลงสวนด้วยรถตัด แปลงปาล์ม _____ แปลงปาล์ม _____ แปลงปาล์ม _____ แปลงปาล์ม _____			ไม่มีผลกระทบ					
	๑๓) ทำการตรวจการรมน้ำคั่วของสวนปาล์ม แปลงปาล์ม _____ แปลงปาล์ม _____ แปลงปาล์ม _____ แปลงปาล์ม _____			กรณีต้นปาล์มแปลงสวนรมน้ำคั่ว ๒๐๐๖-๒๐๑๖ ไม่มีผลกระทบ				๑. แผนกับใช้ภาพถ่ายสวนรมน้ำคั่วเป็นต้นกับที่ทำการ สวนปาล์ม	

แผนงานการป้องกันและตรวจสอบติดตามผลกระทบด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ประจำปี .....

องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้

กิจกรรมหลัก	กิจกรรมย่อย	ด้านสังคม	ด้านสิ่งแวดล้อม	ผลกระทบ	มาตรการป้องกัน	การป้องกัน	แนวทางการเฝ้าระวัง	ผลการติดตาม	หมายเหตุ
แปลงไม้ แปลงไม้ แปลงไม้ แปลงไม้		✓		กรณีพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ๕๐๐ ไร่ เขต อำเภอหาดใหญ่สงขลา พ.ร.บ. ๕๐๐ ผู้ละเมิด	๑. ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ในภาวะฉุกเฉินการ ดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม ๒. ดำเนินการตามแนวทางการปฏิบัติงานที่มีผลกระทบ ด้านสิ่งแวดล้อม ๓. ตรวจสอบผลกระทบจากการทำง โดยผลกระทบ จากน้ำเสียในพื้นที่ดำเนินการ	คดีสิ่งแวดล้อมคดีอื่นที่เกี่ยวข้องกับสภาพพื้นที่ ดำเนินการตามคู่มือการดำเนินงาน	๑. ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ในภาวะฉุกเฉิน ๒. ๒๕๐๐	๑. กรณีผู้ทำงจากแปลงปลูก แผนแม่บทของ ภาคป่าสงวนแห่งชาติสงขลา ๒. กรณีผู้ทำงในแปลงปลูก แผนแม่บทของ ภาคป่าสงวนแห่งชาติสงขลา ๓. ผู้ควบคุมการเฝ้าระวัง - ก่อสร้างคันน้ำ - ใบชะพำจากคันน้ำ - พังจากคันน้ำ	บทบาท และ ปรีปง เนอมีกิจกรรม
ทำไม้เอก	๑) การขอใบอนุญาต ๒) สักรายการผลกระทบ ๓) สักรายงานและกำหนดผลกระทบ ๔) ตรวจสอบพื้นที่กับพื้นที่ปลูกไม้ต้น ๑	✓	✓	ผลกระทบสิ่งแวดล้อม เช่น เกิด ข้อขัดแย้งจากชุมชน	ให้รวมป่าไม้ที่มีแปลงปลูกที่แจ้งผลกระทบดำเนินการ และ รับทราบข้อขัดแย้งกรณีการไม่รวมป่าของ ๕๐๐. เพื่อ นำไปปรับปรุงการดำเนินงาน	รับปัญหาการตรวจ พังพื้นที่ใช้ปลูกร่วมกับชุมชน ผลกระทบชุมชน พังชุมชนข้างเคียง แล้วนำ ผลกระทบชุมชนแจ้งให้ชุมชนรับทราบ	ผลกระทบชุมชน พังชุมชนข้างเคียง แล้วนำ ผลกระทบชุมชนแจ้งให้ชุมชนรับทราบ	๑. ตรวจสอบพื้นที่ใช้ปลูกกับพื้นที่ปลูกไม้ต้น พังไม้ เกิดข้อขัดแย้ง และ ในสิ่งแวดล้อม ขาดการดูแลพื้นที่ ความชัดเจนภายใน ๓๐ วันนับจากวันรับผลกระทบ	
				ไม่มีผลกระทบ					
			✓	พื้นที่ป่าในแปลงปลูกที่ตรวจต้องสมบูรณ์ รักษาไว้เป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธาร โดยเฉพาะ เนื่องจากมีลำธารและ สมบัติที่ยังมีผลกระทบทาง สิ่งแวดล้อมจากการไม่遵แปลงสภาพ ให้พื้นที่ได้ประโยชน์และดูแล ไม่ทำพื้นที่ มีป่าหรือไม่มีป่าปลูกสวนศึกษา	ตรวจสอบพื้นที่ดำเนินการทำไม้กับพื้นที่ปลูกไม้ต้น ๑ เพื่อตรวจสอบพื้นที่ชุมชน หากมีพื้นที่ดำเนินการอยู่ใน พื้นที่ชุมชนต้น ๑ ต้องดำเนินการด้านนิเวศ	ให้รวมป่าตรวจสอบพื้นที่ปลูกไม้ต้นในกรณีที่ทำไม้ เมื่อเกิดการเบียดพื้นที่ชุมชนต้น ๑		จากการตรวจสอบพื้นที่ปลูกไม้ต้นที่ดำเนินการของ ๕๐๐. ได้ไม่อยู่ในพื้นที่ชุมชนต้น ๑	
	๕) ป่าชุมชน ๕) ทำไม้เอก	✓		ไม่มีผลกระทบ	กรณีมีพื้นที่ป่า (กรณีทำไม้ ๕๐๐ เขต) อำเภอหาดใหญ่สงขลา	๑. ดำเนินการแจ้งแจ้งผลกระทบที่เกี่ยวข้อง ข้อสงฆ์ร่วมกับ ๒. ตรวจสอบผลกระทบจากการทำง โดยผลกระทบ จากน้ำเสียในพื้นที่ดำเนินการ	๑. ๕๐๐ ๒. ๕๐๐	ผลกระทบจากพื้นที่ปลูกไม้ต้น พังพื้นที่ใช้ปลูก ผลกระทบชุมชน พังชุมชนข้างเคียง แล้วนำ ผลกระทบชุมชนแจ้งให้ชุมชนรับทราบ	บทบาท และ ปรีปง เนอมีกิจกรรม
			✓	กรณีพื้นที่สงวน (เกิน ๕๐๐) ให้ ดำเนินการตรวจสอบผลกระทบของ ต้น	๑. ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ในภาวะฉุกเฉินการ ดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม ๒. ดำเนินการตามแนวทางการปฏิบัติงานที่มีผลกระทบ ด้านสิ่งแวดล้อม (เอกสารแนบ)	ดำเนินการตามแนวทางการปฏิบัติงานที่มีผลกระทบ ด้านสิ่งแวดล้อมกรณีพื้นที่ ทำงบนป่าไม้ที่ข้างต้น คดีสิ่งแวดล้อมคดีอื่นที่เกี่ยวข้องกับสภาพพื้นที่	๑. พังพื้นที่ใช้ปลูกไม้ต้น ๒. ทำงบนป่าไม้ที่ข้างต้น	๑. แผนแม่บทของภาคป่าสงวนแห่งชาติสงขลา ดำเนินการ ๒. ภาชนะปลูก ผลจากการตรวจจัดการผลกระทบของ หากพบมีการพิจารณาขอตัดสิทธิ์การทำไม้ ให้รวมป่า วิเคราะห์ปัญหาการงาน ต้นไม้เกิด ๒. ภาชนะปลูกที่ทำไม้, ใบชะพำจากที่ทำไม้และผล การทำไม้ ๓. ใบต้นที่ล้มลงบนน้ำ ให้ดำเนินการปลูกไม้ต้น แนวกันชน ๑๐ เมตร ก่อสร้างคันน้ำหรือระบบแม่บทที่ จุดที่ทำไม้เพื่อความปลอดภัย	บทบาท และ ปรีปง เนอมีกิจกรรม

แผนงานการป้องกันและตรวจสอบติดตามผลกระทบด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ประจำปี .....

องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้

กิจกรรมหลัก	กิจกรรมย่อย	ด้านสังคม	ด้านสิ่งแวดล้อม	ผลกระทบ	มาตรการป้องกัน	การป้องกัน	แนวทางการแก้ไข	ผลการติดตาม	หมายเหตุ
		√	√	การมีพื้นที่อยู่อาศัยในแหล่งน้ำ ใช้ดินบดอัดทำถนนผิวลาดชัน ด้านละ ๑๑ เมตร และปลูกหญ้าแฝกป้องกันน้ำไหล ในบริเวณที่จะนิคมบดอัดที่จะเกิดผลกระทบ	ผู้ควบคุมงานตรวจสอบการก่อกำเนิดดินบดอัดและพื้นดินบดอัดและผิวลาดชันให้มีความเหมาะสม หรือผู้กำกับโครงการ	ผู้สำรวจดิน ด้านวิชาการติดตามผู้รับมอบหมาย หากเกิดการก่อกำเนิดดินบดอัดขึ้น	๑. ในพื้นที่ซึ่งมีแหล่งน้ำ ให้ดำเนินการกั้นแนวเขตป้องกันดินบดอัดและปลูกหญ้าแฝกเป็นแนวกันชน ๑๑ เมตร คั่นด้วยแหล่งน้ำ ๒. ภายหลังการก่อกำเนิดดินบดอัดและถนนที่กั้นถนน ๓. ภายหลังการปลูกหญ้าแฝกป้องกันดินบดอัดตามที่ถูกต้อง	ทดแทน และ ปรับปรุง เมื่อมีกิจกรรม	
	๒) ขยะไม่มีถังรองรับ	√		เมื่อผู้รับพื้นที่ผ่านชุมชน ๑. แจ้งให้ชุมชนในทันที ที่มีผลกระทบส่งผลกระทบต่อชุมชนถึงการปฏิบัติงาน ๒. แจ้งผู้รับมอบหมายการปฏิบัติงานที่ทำให้เกิดผลกระทบมากที่สุด ๓. ทำข้อตกลงร่วมกับชุมชนป่า ผู้รับมอบ และชาวบ้านในพื้นที่	๑. ในการตรวจสอบได้ผ่านผู้ควบคุมให้ผู้รับมอบหมายตรวจสอบความเรียบร้อยของขยะไม่มี ไม่เกิน ๑๓ กม./ชม. หรือตามป้ายที่กำหนดความเร็วของรถและพื้นที่ ๒. กรณีเป็นถนนดินแดงและมีรถบรรทุกไม่ผ่านชุมชน ให้ผู้รับมอบหมายกั้นบริเวณถนนดังกล่าวเพื่อลดการฝุ่นละอองของรถและรถ	ใช้การก่อกำเนิดดินบดอัดเป็นระยะเพื่อลดการเกิดฝุ่น ลดละออง	๑. แยกถังเก็บขยะการดับของชุมชน ๒. กรณีผู้ใช้พื้นที่ผ่านชุมชน แยกผลการติดตาม พืชพรรณ ภาพถ่ายประกอบในการแก้ไขปัญหา ๓. ผู้ควบคุมงานของกรมการป่าไม้ - ก่อถนนคั่นน้ำ - ไม้ชะลอการเกิดน้ำ - ปลูกหญ้าแฝก	ทดแทน และ ปรับปรุง เมื่อมีกิจกรรม	
		√		ถนน ๑. แจ้งแจ้งแผนการทำงานให้ชุมชนได้รับทราบถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นและร่วมปรึกษาแนวทางการแก้ไข ๒. ให้ผู้ควบคุมงานการก่อกำเนิด ถนนและเลือกที่จะให้ชุมชนร่วมกับแผนกพื้นที่และสภาพถนนชุมชน ๓. ภาพถ่ายก่อน - ภายหลังจากการก่อกำเนิด	๑. การทำข้อตกลงระหว่างชุมชนป่ากับผู้รับมอบหมายกับชาวบ้านในพื้นที่ เช่น คั่นถนนชุมชนถนนแยกทำให้เกิดผลกระทบ	๑. หากเกิดการก่อกำเนิดถนนขึ้นใหม่ ๒. หากเกิดการก่อกำเนิดถนนขึ้นใหม่ ๓. หากเกิดการก่อกำเนิดถนนขึ้นใหม่	๑. แยกถังเก็บขยะการดับของชุมชน ๒. กรณีผู้ใช้พื้นที่ผ่านชุมชน แยกผลการติดตาม พืชพรรณ ภาพถ่ายประกอบในการแก้ไขปัญหา ๓. ผู้ควบคุมงานของกรมการป่าไม้ - ก่อถนนคั่นน้ำ - ไม้ชะลอการเกิดน้ำ - ปลูกหญ้าแฝก	๑. แยกถังเก็บขยะการดับของชุมชน ๒. กรณีผู้ใช้พื้นที่ผ่านชุมชน แยกผลการติดตาม พืชพรรณ ภาพถ่ายประกอบในการแก้ไขปัญหา ๓. ผู้ควบคุมงานของกรมการป่าไม้ - ก่อถนนคั่นน้ำ - ไม้ชะลอการเกิดน้ำ - ปลูกหญ้าแฝก	
	๓) บ้านพักชั่วคราวของผู้รับจ้างทำไม้	√	√	ขยะ ๑. ให้ผู้รับจ้างทำไม้มีการควบคุมดูแลห้องแถวที่พักคนงานรับจ้างทำไม้ ติดตามชุมชนและบริเวณบริเวณที่พัก และวางระบบเก็บขยะ	ผู้แจ้งระเบียบ พื้นที่กำหนดจุดรวบรวมขยะเพื่อนำออกให้ทิ้ง	๑. ในการรับมอบพื้นที่หรือการก่อกำเนิดออกให้ชุมชนตรวจสอบการตรวจสอบการก่อกำเนิดขยะในพื้นที่อย่างชัดเจน	๑. จานวน ถึงขยะในทันที ๒. วางระบบกำจัดพื้นที่บ้านพักชั่วคราวของผู้รับจ้างทำไม้เป็นปะ จักถูกเตือน	๑. จานวน ถึงขยะในทันที ๒. วางระบบกำจัดพื้นที่บ้านพักชั่วคราวของผู้รับจ้างทำไม้เป็นปะ จักถูกเตือน	
	๔) พื้นที่ HCV/พื้นที่อนุรักษ์	√	√	ผู้รับจ้างทำไม้/บริษัท zoko/steerk bank ๑. แจ้งผู้ควบคุมงานชุมชนแนวเขตป้องกัน ๒. ไร่สวนที่ปลูกข้าวและสวนชุมชน สวนแนวเขตป้องกัน ๓. ความเสียหายหรือความเสียหายของสวนในทันทีที่มีกิจกรรมทำไม้	๑. จัดทำแนวเขตป้องกันขึ้นชุมชน ๒. ทำวงน้ำสวนป่าขึ้นแนวเขตป้องกันให้ผู้รับจ้างทำไม้ทราบ ๓. ให้ผู้ควบคุมงานชุมชนแนวเขตป้องกันสวนแนวเขตเป็นประจำ	๑. หากผู้ควบคุมงานทำแนวเขตมีความเสียหายให้ผู้ควบคุมงานชุมชนแนวเขต ๒. ดำเนินการชี้แจงและให้ข้อสังเกต ๓. หากเกิดความเสียหายในวงกว้างทำไม้ให้ผู้รับจ้างทำไม้สามารถชี้แจงให้ชัดเจน	๑. ภายหลังเกิดแนวเขตป้องกัน ๒. ภายหลังเกิดแนวเขตป้องกัน	ทดแทน และ ปรับปรุง ทุก ๖ เดือน	

แผนงานการป้องกันและตรวจสอบติดตามผลกระทบด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ประจำปี .....

องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้

กิจกรรมหลัก	กิจกรรมย่อย	ด้านสังคม	ด้านสิ่งแวดล้อม	ผลกระทบ	การดำเนินงาน	การป้องกัน	แนวทางการเฝ้าระวัง	ผลการติดตาม	หมายเหตุ
รณรงค์ประชาสัมพันธ์	1) ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม			ไม่มีผลกระทบ					
	2) ผู้เกี่ยวข้องมีกระบวนการและส่วนที่เกี่ยวข้อง	✓	✓	การตรวจสอบการดำเนินงาน	1. ให้ความสำคัญในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมให้กับภาคประชาสังคมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2. ให้ความสำคัญในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมให้กับภาคประชาสังคมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 3. ให้ความสำคัญในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมให้กับภาคประชาสังคมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	หากพบว่าเป็นส่วนที่มีผลกระทบ (Potential) อาจมี (Action) และ (Duration) ให้การตรวจสอบการดำเนินงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม	1. ให้ความสำคัญในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม 2. หากไม่สามารถดำเนินการประชาสัมพันธ์ได้ ให้พิจารณาแนวทางอื่น ๆ	ผลการตรวจสอบการดำเนินงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม	บทบาท และ ปรับปรุงแผนกิจกรรม
	3) จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์			ไม่มีผลกระทบ					
	4) จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์			ไม่มีผลกระทบ					
ติดตามและประเมินผล	1) ศึกษาดูงาน			ไม่มีผลกระทบ					
	2) ศึกษาดูงาน	✓	✓	การประชาสัมพันธ์	1. ให้ความสำคัญในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม 2. ให้ความสำคัญในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม 3. ให้ความสำคัญในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม	1. ศึกษาดูงาน การดำเนินงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม 2. ศึกษาดูงาน การดำเนินงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม 3. ศึกษาดูงาน การดำเนินงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม	1. หากพบว่ามีผลกระทบด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม 2. หากพบว่ามีผลกระทบด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม 3. หากพบว่ามีผลกระทบด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม	1. แผนก และ ภาควิชาที่เกี่ยวข้อง 2. ศึกษาดูงาน การดำเนินงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม 3. ศึกษาดูงาน การดำเนินงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม	บทบาท และ ปรับปรุงแผนกิจกรรม
	3) ศึกษาดูงาน			ไม่มีผลกระทบ					
	4) ศึกษาดูงาน			ไม่มีผลกระทบ					
ที่อยู่อาศัยชั่วคราวของพนักงาน	ที่อยู่อาศัยชั่วคราวของพนักงาน	✓	✓	จะ	1. ให้ความสำคัญในการดูแลรักษาที่อยู่อาศัยชั่วคราวของพนักงาน	1. ให้ความสำคัญในการดูแลรักษาที่อยู่อาศัยชั่วคราวของพนักงาน	1. ให้ความสำคัญในการดูแลรักษาที่อยู่อาศัยชั่วคราวของพนักงาน	1. ให้ความสำคัญในการดูแลรักษาที่อยู่อาศัยชั่วคราวของพนักงาน	บทบาท และ ปรับปรุงแผนกิจกรรม
กับขบวนการผลิตในโรงงาน	การขอขออนุญาตก่อสร้างโรงงาน	✓			1. ให้ความสำคัญในการดูแลรักษาที่อยู่อาศัยชั่วคราวของพนักงาน	1. ให้ความสำคัญในการดูแลรักษาที่อยู่อาศัยชั่วคราวของพนักงาน	1. ให้ความสำคัญในการดูแลรักษาที่อยู่อาศัยชั่วคราวของพนักงาน	1. ให้ความสำคัญในการดูแลรักษาที่อยู่อาศัยชั่วคราวของพนักงาน	1. ให้ความสำคัญในการดูแลรักษาที่อยู่อาศัยชั่วคราวของพนักงาน
	การขอขออนุญาตก่อสร้างโรงงาน				1. ให้ความสำคัญในการดูแลรักษาที่อยู่อาศัยชั่วคราวของพนักงาน	1. ให้ความสำคัญในการดูแลรักษาที่อยู่อาศัยชั่วคราวของพนักงาน	1. ให้ความสำคัญในการดูแลรักษาที่อยู่อาศัยชั่วคราวของพนักงาน	1. ให้ความสำคัญในการดูแลรักษาที่อยู่อาศัยชั่วคราวของพนักงาน	1. ให้ความสำคัญในการดูแลรักษาที่อยู่อาศัยชั่วคราวของพนักงาน

แผนงานการป้องกันและตรวจสอบติดตามผลกระทบด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ประจำปี .....

องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้

กิจกรรมหลัก	กิจกรรมย่อย	ด้านสังคม	ด้านสิ่งแวดล้อม	ผลกระทบ	ภาคต้นน้ำ	การป้องกัน	แนวทางการแก้ไข	ผลการติดตาม	หมายเหตุ
การสาธิตกระบวนการ	การตรวจเวลาสาธิตกระบวนการผลิต ปุ๋ยหมักในพื้นที่สวนป่า	✓	✓	การปลูก การกระจาย ปุ๋ยหมักต่าง ๆ ที่จะส่งผลกระทบต่อ และสิทธิของชุมชน	พนักงานสวนป่า ร่วมกับเจ้าหน้าที่รัฐ และผู้นำ ชุมชน ร่วมกันเป็นหูเป็นตากิจกรรมที่ผลิตปุ๋ยหมัก ในพื้นที่สวนป่า ร่วมกับตรวจตราและปราบปราม ผู้กระทำความผิดดำเนินการตามข้อกฎหมาย	ทุกสวนป่าได้ดำเนินการตามข้อกฎหมายพร้อมแจ้ง ให้ชุมชนทราบเป็นระยะ	ตรวจสอบข้อมูล ติดตามชี้แจง แจ้ง ผลกักตุนแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและ ชุมชนนิคม	ติดตามผลกระทบและรายงานต่าง ๆ เป็นระยะ	

หมายเหตุ

การป้องกัน

๑. เมื่อพบประเด็นผลกระทบสิ่งแวดล้อมใหม่ ให้หัวหน้าสวนป่ารายงานผลกระทบนั้นมายังสำนักงานอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้
๒. องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้ดำเนินการประสานความร่วมมือการป้องกันผลกระทบสิ่งแวดล้อม
๓. รายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสิ่งแวดล้อมใน Site Inspection โดยจะมีทุกทุก ๖ เดือน หรือเมื่อพบเจอประเด็นผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสิ่งแวดล้อม